

**OSIGURANJE
PRAVA NA
'DJELOTVORAN
PRAVNI LIJEK'
ŽRTVAMA RATNIH
ZLOČINA**

IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE
ZA 2012. GODINU

2013.

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek
Građanski odbor za ljudska prava

OSIGURANJE PRAVA NA 'DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK' ŽRTVAMA RATNIH ZLOČINA

IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE
ZA 2012. GODINU

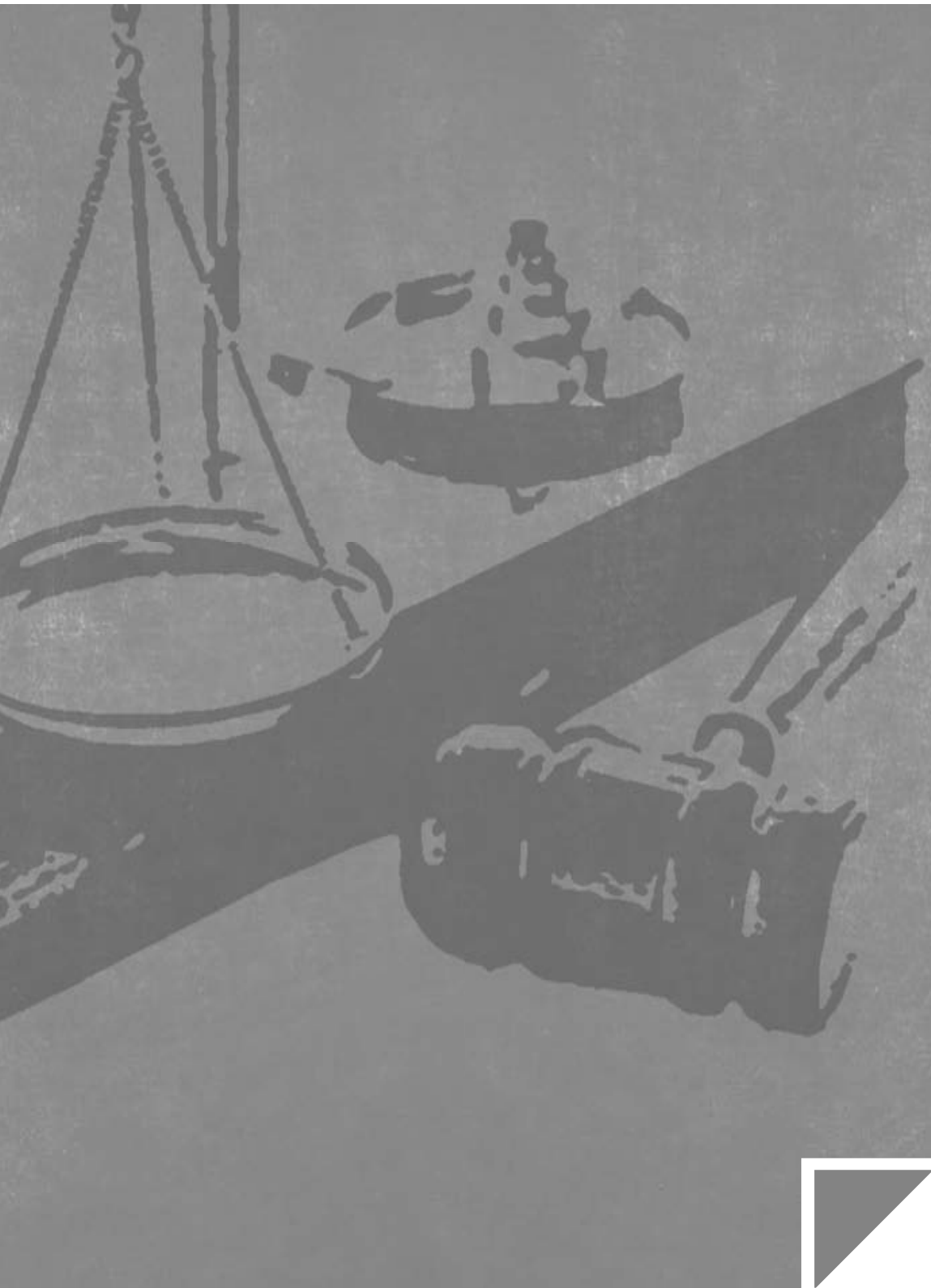
Izvještaj uredili:
Mladen Stojanović, Milena Čalić Jelić i Marko Sjekavica

Ožujka 2013.

Izvještaj je pripremljen u sklopu projekta „Praćenje suđenja za ratne zločine u procesu suočavanja s naslijeđem prošlosti i osiguranja održivosti pravosudnih reformi u Republici Hrvatskoj“

**OSIGURANJE
PRAVA NA
'DJELOTVORAN
PRAVNI LIJEK'
ŽRTVAMA RATNIH
ZLOČINA**

Izdavač
Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Za izdavača
Vesna Teršelič

Uredili
Mladen Stojanović, Milena Čalić Jelić i Marko Sjekavica

Oblikovanje i tisak
Grafika, Osijek

Naklada
300

Zagreb, Osijek, 2013.

ISSN 1848-8706

Dozvoljeno prenošenje tekstova uz navođenje izvora.

U pripremi tekstova sudjelovali

Jelena Đokić Jović, Veselinka Kastratović, Maja Kovačević Bošković, Miren Špek i Vesna Teršelič

Ova publikacija je izdana uz financijsku potporu Europske unije. Sadržaj ovog izvještaja isključiva je odgovornost izdavača, i ne može se ni pod kojim okolnostima smatrati da odražava stav Europske unije.

Projekt financijski podržavaju i:

Veleposlanstvo Švicarske Konfederacije u Zagrebu

Veleposlanstvo Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Zagrebu

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske u Zagrebu

Veleposlanstvo Norveške u Zagrebu

Veleposlanstvo Švedske u Zagrebu

SADRŽAJ

I. UVOD.....	10
A. Mandat i pozadina projekta	12
B. Sažetak	12
II. POVIJESNI KONTEKST.....	16
A. Kako su u Republici Hrvatskoj procesuirani ratni zločini	18
B. Statistički podaci	23
III. POSTOJEĆI POLITIČKI I DRUŠTVENI KONTEKST U KOJEM SE ODVIJAJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE	28
A. Predsjednički i parlamentarni izbori u Srbiji	30
B. Oslobođajuća presuda Gotovini i Markaču – oduševljenje u Hrvatskoj, šok u Srbiji	30
C. Stavovi političara o procesuiranju zločina	33
1. <i>Pozitivni</i>	33
2. <i>Negativni</i>	33
D. Financiranje obrana optuženih pripadnika hrvatskih postrojbi	34
E. Vlada Republike Hrvatske još uvijek nije otpisala troškove izgubljenih parnica članovima obitelji žrtava	35

IV. BITNA ZBIVANJA U SUĐENJIMA ZA RATNE ZLOČINE	38
A. Isključiva nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu	40
B. Problemi s prijevozom svjedoka i zastoje u razvoju podrške žrtvama i svjedocima	41
C. Regionalna suradnja	42
1. <i>Pozitivni rezultati suradnje u 2012. godini</i>	43
2. <i>Negativni aspekti u regionalnoj suradnji</i>	44
V. POVREDE MEĐUNARODNIH STANDARDA POŠTENOG SUĐENJA: PRAVO NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK	48
A. Nepoduzimanje istraga, učinkovitog ili adekvatnog progona	51
1. <i>Diskrecijske ovlasti tužiteljstva</i>	51
2. <i>Nepoduzimanje istraga</i>	51
3. <i>Neadekvatno i /ili neučinkovito procesuiranje zločina</i>	52
4. <i>Posljedice</i>	54
B. Nerješavanje zločina seksualnog i spolnog nasilja	56
1. <i>Općeniti osvrt na problem i doprinos MKSJ u kažnjavanju ovih zločina</i>	56
2. <i>Procesuiranje seksualnog nasilja u ratu pred domaćim pravosudnim tijelima</i>	56
3. <i>Primjeri koji zabrinjavaju</i>	58
C. Neadekvatna praksa kažnjavanja počinitelja	60
1. <i>Kazne nerazmjerne težini zločina</i>	61
2. <i>Sudjelovanje u Domovinskom ratu – olakotna okolnost pripadnicima hrvatskih postrojbi</i>	62
VI. PREPORUKE	64
VII. PRILOZI.	68
Prikazi pojedinih nepravomoćno završenih postupaka i mišljenja.	70
<i>Postupak protiv Željka Gojaka za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u karlovačkom naselju Sajevac</i>	70

<i>Četvrti (treći ponovljeni) postupak protiv optuženog Čede Jovića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Dalju IV</i>	72
<i>Ponovljeni postupak protiv Pere Đermanovića, Dubravka Čavića i Ljubiše Čavića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice</i>	75
<i>Obnovljeni postupak protiv Borislava Mikelića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Petrinji</i>	77
<i>Postupak protiv Ivice Pintarića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin kod Mrkonjić Grada II</i>	80
<i>Postupak protiv optuženog Milana Marinkovića za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika – zločin u Borovom Selu</i> . .	81
<i>Postupak protiv optuženih Emila Črnčeca, Tihomira Šavorića, Antuna Novačića, Roberta Precehtjela, Nenada Jurineca, Gorana Gaće i Roberta Berka zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika – zločin u Halapićima i Mliništu u Bosni i Hercegovini</i>	83
<i>Peti (četvrti ponovljeni) postupak protiv optuženog Petra Mamule za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Baranji</i>	88
<i>Postupak protiv optuženih Miloša Stanimirovića, Stevana Srdića, Dušana Stupara, Boška Miljkovića, Dragana Sedlića, Branislava Jerkovića, Jove Janjića, Milenka Stojanovića, Dušana Dobrića, Đure Dobrića, Jovana Miljkovića, Katice Maljković, Nikole Tintora, Željka Krnjajića i Radoslava Stanimirovića – zločin u Tovarniku</i>	91
<i>Obnovljeni postupak protiv Miljenka Bajića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Lori</i>	95
<i>Obnovljeni postupak protiv Renata Petrova za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Škabrnji</i>	97
<i>Ponovljeni postupak protiv optuženih Željka Šuputa i Milana Panića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Korenici</i>	99

*Ponovljeni postupak protiv optuženog Miće Cekinovića
zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog
stanovništva – zločin u Slunju i okolnim mjestima . . . . .* 102

Tablični pregled praćenih rasprava u
postupcima za ratne zločine na županijskim
sudovima u Republici Hrvatskoj u 2012. godini 107

*Postupci u kojima su tijekom 2012. županijski sudovi
donijeli prvostupanjske presude . . . . .* 107

Postupci u kojima su glavne rasprave u tijeku 119

*Postupci u kojima su glavne rasprave zakazivane,
ali nisu održane . . . . .* 125

Tablični pregled praćenih žalbenih
sjednica / rasprava u postupcima za ratne
zločine na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske
u 2012. godini 127

I. UVOD

A. Mandat i pozadina projekta

Tri organizacije za ljudska prava od 2005. godine zajednički pred sudovima u Republici Hrvatskoj prate postupke za kaznena djela ratnih zločina. To su: *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek i Građanski odbor za ljudska prava (Monitoring tim).

Ciljevi praćenja suđenja za ratne zločine su: povećanje učinkovitosti procesuiranja ratnih zločina, poboljšanje zakonskog okvira za njihovo procesuiranje, poboljšanje položaja žrtava u kaznenom postupku, intenziviranje regionalne suradnje, obeštećenje svih žrtava rata te jačanje neovisnosti pravosuđa.

Monitoring tim naglašava važnost učinkovitog i pravičnog postupanja pravosuđa koje će poštivati kako prava osumnjičenika i okrivljenika, tako i prava žrtava i svjedoka. Sukladno tome, prilikom praćenja suđenja monitori se koriste međunarodnim standardima pravičnog suđenja kao okvirom koji služi za ocjenu sudskih postupaka.

Program praćenja suđenja odnosi se na praćenje svih kaznenih postupaka za ratne zločine koji se vode u Republici Hrvatskoj te dijela postupaka koji se vode pred sudovima susjednih država (osobito kaznenih postupaka za zločine počinjene na području Republike Hrvatske). Pratimo i odštetne postupke te suđenja pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ).

Ovaj se Godišnji izvještaj bavi suđenjima i povezanim društvenim i političkim zbivanjima koja su se odvijala tijekom 2012. godine.

B. Sažetak

U suđenjima za ratne zločine u Republici Hrvatskoj u 2012. godini, kao i u društvenim i političkim zbivanjima povezanim sa suđenjima, monitoring tim zabilježio je pozitivne i negativne aspekte.

Pozitivnim ocjenjujemo započinjanje ili nastavak rasprava u nekoliko predmeta ratnih zločina za koje godinama nije postojala volja da budu procesuirani, a u kojima je usmrćen ili zlostavljan veći broj osoba srpske nacionalnosti.¹ Pored toga, suradnja između hrvatskog i srbijanskog tužiteljstva rezultirala je provođenjem postupaka i (nepravomoćnim) osudama na Višem sudu u Beogradu dvadeset i dvojice pripadnika srpskih postrojbi za zločine počinjene na području Republike Hrvatske i protiv njezinih građana. Nadalje, Vrhovni sud Republike Hrvatske donio je odluku iz koje proizlazi da je moguće dosuditi

---

1 Zločini počinjeni u Sisku, u zatvorima u Gajevoj ulici u Zagrebu i Kerestincu, Pakračkoj Poljani i Zagrebačkom velesajmu.

naknadu štete žrtvama ratnih zločina bez obzira na to je li počinitelj ratnog zločina poznat ili nije.

Međutim, zabilježili smo i određenu količinu događaja koji zabrinjavaju.

Pojedini problemi prenijeti su iz prethodnih godina, kao što su brojni slučajevi neprocesuiranih zločina počinjenih miniranjem kuća građana srpske nacionalnosti, njihove sustavne deložacije, pojedini postupci koji, unatoč dostupnosti okrivljenika, traju 10-ak i više godina ili se višekratno ponavljaju², kao i neprijavlivanje, a posljedično i neprocesuiranje zločina počinjenih silovanjem. Pored toga, i nakon propisivanja isključive nadležnosti i delegacije predmeta na četiri županijska suda, obustavljeno je nekoliko postupaka protiv pripadnika srpskih postrojbi, jer optužbe protiv njih nisu bile osnovane. To govori da sve posljedice ranijih neosnovanih optuživanja, unatoč višekratnim revizijama koje su provodila državna odvjetništva, i dalje nisu otklonjene.

Prenošenje nadležnosti na četiri suda i četiri državna odvjetništva dovelo je do određenih problema vezanih uz dolazak svjedoka na sudove, što je rezultiralo potrebom provođenja vanraspravnog ispitivanja svjedoka. Nažalost, sustav podrške žrtvama i svjedocima, razvijan u nekoliko prethodnih godina, u 2012. godini nije doživio značajniju progresiju.

U velikom broju predmeta pripadnici srpskih postrojbi nedostupni su pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, što ukazuje na potrebu poboljšanja regionalne suradnje. U tom je pravcu hrvatska strana u ožujku 2012. inicirala potpisivanje sporazuma o procesuiranju i kažnjavanju počinitelja ratnih zločina, predavši srbijanskoj strani nacrt sporazuma o suradnji. No odnosi između hrvatskog i srbijanskog državnog vrha, opterećeni brojnim problemima iz prijašnjeg razdoblja, narušeni su nakon promjene vlasti u Srbiji u svibnju 2012., a dodatno i nakon oslobađanja hrvatskih generala Gotovine i Markača na MKSJ u studenome 2012. Samo bi normalizacija odnosa i potpisivanje međudržavnih ugovora u vezi procesuiranja ratnih zločina između država u regiji pridonijeli efikasnijem progону počinitelja.

Iako hrvatsko pravosuđe i druga tijela vlasti nužno moraju pokazati da se prema svim okrivljenicima i žrtvama postupa na jednak i nepristran način, sudovi i dalje okrivljenim pripadnicima hrvatskih postrojbi sudjelovanje u Domovinskom ratu cijene olakotnom okolnošću pri odmjeravanju kazne, a pojedinim okrivljenim pripadnicima hrvatskih postrojbi iz državnog proračuna podmiruju se iznimno visoki troškovi obrane. S druge strane, problem naplate parničnih

---

2 Postupak protiv Mihajla Hrastova (zločin na Koranskom mostu), postupak protiv Petra Mamule (zločin u Baranji), postupak protiv Enesa Viteškicia (zločin u Paulin Dvoru), postupak protiv Bože Bačelića i dr. (zločin u Prokljanu), postupak protiv Čede Jovića (zločin u Dalju IV), postupak protiv Rade Miljevića (zločin na brdu Pogledić pokraj Gline).

troškova članovima obitelji usmrćenih, većinom srpske nacionalnosti, koji su izgubili parnice u kojima su od Republike Hrvatske tražili naknadu nematerijalne štete zbog usmrćenja svojih bližnjih još uvijek nije riješen. Iako je Vlada Republike Hrvatske u srpnju 2012. donijela uredbu kojom će socijalno najugroženijim tužiteljima troškovi postupka moći biti otpisani, ovaj urgentni problem nije riješen u cijelosti i na zadovoljavajući način.

Počinitelje zločina sve je teže procesuirati. Kvaliteta dokaznog materijala, zbog nepravovremeno i nekvalitetno provedenih istraga, se smanjuje, a u društvu još uvijek nije stvoreno ozračje u kojemu bi se svjedočilo protiv počinitelja zločina s „vlastite strane“. Sve je manji interes javnosti, kako domaće tako i međunarodne, za problematiku ratnih zločina. Zbog svega toga izražavamo bojazan da će počinitelji i odgovorne zapovjedne osobe, posebno na najvišim razinama, ostati nekažnjeni. Unatoč tome ponovno ukazujemo na nužnost rasvjetljavanja okolnosti počinjenja svih ratnih zločina i kažnjavanja počinitelja. Jedino na taj način moći će se osigurati pravda za žrtve i spriječiti ponavljanje sličnih okrutnih sukoba u budućnosti.

II. POVIJESNI KONTEKST

A. Kako su u Republici Hrvatskoj procesuirani ratni zločini

Istraživanje i procesuiranje ratnih zločina uvijek su predstavljali poseban izazov za pravosudne institucije pojedinih država. Ne samo da su takvi postupci činjenično teški i pravno kompleksni, nego su i politički osjetljivi. Kaznena djela ratnih zločina značajno se razlikuju od kaznenih djela općeg kriminaliteta i s njima su se tužitelji, branitelji i suci po prvi puta susreli početkom 90-ih godina. Vjerojatno najveći izazov pravosudnom sustavu bilo koje države predstavlja procesuiranje ratnih zločina počinjenih od strane pripadnika vlastite strane. Problemi, poput zastrašivanja svjedoka ili (re)traumatizacije svjedoka-oštećenika, predstavljaju dodatne prepreke. S obzirom da ratovi uvijek podrazumijevaju postojanje međusobno različitih sukobljenih strana, interpretacije uzroka sukoba i pojedinačnih ratnih događanja izrazito su emocionalno nabijene. Društvene zajednice na svim sukobljenim stranama podvrgnute su intenzivnoj ratnoj propagandi, pa su nerijetko ratni heroji jedne strane na drugoj strani percipirani kao ratni zločinci. Policija i pravosuđe mogu podleći političkom pritisku koji ih navodi na izbjegavanje procesuiranja ratnih zločina počinjenih od pripadnika vlastite strane. Upravo ta činjenica objašnjava neodlučnost država da sude pripadnicima vlastitih postrojbi i političkih struktura.

Hrvatska je napredovala u nastojanjima da sudi pripadnicima vlastitih postrojbi. To ukazuje na napredak u suočavanju s (neugodnim) ratnim događanjima brojnih relevantnih čimbenika, kao i na sazrijevanje pravosudnog sustava u cjelini. Međutim, trebalo je proteći cijelo desetljeće da se započne s procesuiranjem počinitelja zločina s hrvatske strane, a problemi postoje i danas.

Devedesetih godina procesuirani su gotovo isključivo pripadnici srpskih postrojbi. Uvažavajući činjenicu da su se suđenja odvijala u teškim uvjetima rata i poraća, u situaciji u kojoj je primjena ratnog prava u praksi predstavljala *momentum novum* za pravosudne aktore, suđenja su vrlo često provedena neprofesionalno i etnički pristrano, uglavnom u odsutnosti optuženih. Oko 80% osuđenih osoba procesuirano je u odsutnosti.³ Na temelju nepreciznih optužnica, koje su često uključivale na desetke optuženika te bez dostatnih dokaza i adekvatne obrane, donesene su osuđujuće presude. Presude su često bile šturo obrazložene, a odmjerene kazne vrlo visoke. Kako je prevladavajući stav političkih i pravosudnih elita u to vrijeme bio da se u obrambenom ratu ne mogu počiniti ratni zločini, izostalo je procesuiranje zločina počinjenih od strane pripadnika hrvatskih postrojbi.

³ Prema podacima koje je DORH objavio 2004. godine, za ratne zločine od 1991. do 2004. bilo je osuđeno 602 osobe, od toga 464 u odsutnosti.

Presudom Okružnog suda u Sisku Dušan Gavrilović i ostalih osamnaest okrivljenika 1993. godine u odsutnosti su osuđeni na po 20 godina zatvora.⁴ Proglašeni su krivima što su kao pripadnici srpskih postrojbi sudjelovali u napadu na sela Maja i Svračica, pljačkali i zlostavljali civilno stanovništvo, uništavali kuće i gospodarske zgrade, kulturne i sakralne objekte. Obrazloženje osuđujuće presude sadrži svega dvije stranice. „*Branitelj, postavljen po službenoj dužnosti, ustanovio je da izvedeni dokazi tokom postupka upućuju na zaključak da su optuženici doista postupili na način da su počinili kaznena djela kojima ih se tereti, slijedom čega predlaže uzimanje olakotnih okolnosti u obzir prilikom odmjerenja kazne*“, stoji u obrazloženju prvostupanjske presude. Na presudu obrana nije uložila žalbu pa je ona istekom roka za žalbu postala pravomoćna.

Sedmoosuđeni Milan Španović 2009. iz Velike Britanije izručen je Republici Hrvatskoj. U studenome iste godine, nakon provedenog obnovljenog postupka, Županijski sud u Sisku mu je umjesto ranijih 20 godina izrekao kaznu zatvora od 3 godine i 5 mjeseci – točno onoliko vremena koliko je proveo u ekstradiციjskom pritvoru u Velikoj Britaniji te pritvoru u Sisku. No Vrhovni sud Republike Hrvatske (VSRH) ukinuo je navedenu presudu, jer je Španović osuđen da je kazneno djelo počinio zajedno sa ostalih 18 suokrivljenika, iako je u međuvremenu postupak protiv svih njih obustavljen.

Paralelno s navedenim procesima Republika Hrvatska je dala oprost počiniteljima kaznenih djela počinjenih u ratu ili u vezi s ratom (prvenstveno se to odnosilo na pripadnike srpske manjine koji su sudjelovali u oružanoj pobuni). Međutim, izostalo je informiranje javnosti o karakteru i obimu primjene zakona o oprostima pa je u društvu prevladao stav kako su primjenom zakona o oprostima abolirani „srpski zločini i zločinci“. Naprotiv, u više slučajeva oprost je neosnovano primijenjen na pripadnike hrvatskih postrojbi.

---

4 Presuda Okružnog suda u Sisku broj K-38/93-20 od 17. studenoga 1993.

Poznato nam je pet kaznenih postupaka u kojima je na pripadnike hrvatskih postrojbi neosnovano primijenjen oprost:

– rješenjem Županijskog suda u Osijeku u lipnju 1997. obustavljen je kazneni postupak protiv Freda Marguša, vođen zbog ubojstva četvero srpskih civila u Čepinu pored Osijeka;

– rješenjem VSRH u svibnju 1997. obustavljen je kazneni postupak protiv Antuna Gudelja, vođen zbog ubojstva Josipa Reihl Kira, Gorana Zobundžije i Milana Kneževića i pokušaja ubojstva Mirka Tubića u Tenji pored Osijeka;

– rješenjem Vojnog suda u Zagrebu 1992. obustavljen je kazneni postupak protiv Dubravka Leskovara i Damira Vide Raguža, vođen zbog ubojstva Sajke i Miše Raškovića, Mihajla Šeatovića i Ljubana Vujića, počinjenog u Novskoj 1991. godine;

– rješenjem Vojnog suda u Zagrebu 1992. obustavljen je kazneni postupak protiv Željka Beline, Dubravka Leskovara i Dejana Milića, vođen zbog ubojstva Goranke i Vere Mileusnić i Blaženke Slabak te pokušaja ubojstva Petra Mileusnića, počinjenog u Novskoj 1991. godine;

– rješenjem Vojnog suda u Zagrebu 1992. obustavljen je kazneni postupak protiv R.A., D.Š., D.K. i V.K., zbog ubojstva Damjana Žilića na odlagalištu otpada Jakuševac u Zagrebu.

Postupci protiv Freda Marguša i Antuna Gudelja prije nekoliko godina ponovno su provedeni. Marguš je pravomoćno osuđen na 15, a Gudelj na 20 godina zatvora.⁵

Ponovno su pokrenuti i kazneni postupci zbog zločina počinjenih u Novskoj.

Nažalost, počinitelji zločina na Jakuševcu najvjerojatnije će ostati nekažnjani. Naime, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu odbacilo je kaznenu prijavu supruge i kćerke ubijenog Žilića, smatrajući da počinitelje nije moguće ponovno procesuirati. Oštećenice su preuzele kazneni progon, no njihov zahtjev za provođenjem istrage pravomoćno je odbijen.⁶

Drugo desetljeće (2000. – 2010.) obilježeno je pokušajem ispravljanja pogrešaka u ranijem radu. Započinje se s istraživanjem i procesuiranjem ratnih zločina počinjenih od strane pripadnika hrvatskih postrojbi. Uspostavlja se i razvija suradnja između pravosudnih tijela država u regiji, postupno se podiže kvaliteta optužnica i suđenja, uspostavlja se služba za podršku žrvama i svjedocima

5 U predmetu Fred Marguš protiv RH Europski sud za ljudska prava zauzeo je stav da ponovno iniciranje kaznenog progona i suđenje počiniteljima, ovoga puta s pravnom kvalifikacijom ratnog zločina, nije povreda načela ne bis in idem - Presuda od 13. studenoga 2012., broj zahtjeva 4455/10.

6 Navedeni primjeri poznati su nam iz medija i izvršenog uvida i analize predmeta vođenih na vojnim sudovima u Zagrebu i Osijeku. Do sada nam nije omogućen uvid u predmete ostalih vojnih sudova.

na pojedinim županijskim sudovima. Donošenjem novoga *Zakona o kaznenom postupku* 2008. godine omogućeno je obnavljanje ranije pravomoćno završenih postupaka i na zahtjev državnih odvjetništava. Na taj su način obnovljeni postupci te su izvan snage stavljene osuđujuće presude protiv 90-ak okrivljenika. Postupci za zločine počinjene u Medačkom džepu, Gospiću i Osijeku pokazali su svu društvenu osjetljivost i kompleksnost kaznenog progona pripadnika vlastite strane, no osude počinitelja ukazale su da je hrvatsko pravosuđe sposobno provesti ovakve postupke.

U aktualnom razdoblju (od 2010. pa nadalje) poboljšan je zakonodavni okvir u kojem se odvija procesuiranje ratnih zločina. Izmjenama *Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda* za postupanje u predmetima kaznenih djela ratnih zločina propisana je isključiva nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, kao i mogućnost korištenja dokaza prikupljenih od strane tijela Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u kaznenim postupcima u Republici Hrvatskoj.

Ponovno su pokrenuta dva postupka protiv potencijalnih počinitelja ubojstava srpskih civila u Novskoj, o čemu je već bilo riječi u ovome poglavlju. Zabilježili smo i prve postupke protiv pripadnika hrvatskih postrojbi za ratne zločine u kojima nije bilo smrtnih posljedica. Pokrenuti su i postupci za zločine u kojima su likvidirani brojni srpski civili, a za koje godinama nije postojala volja da budu procesuirani.⁷

No sudovi niti danas ne uspijevaju pravomoćno okončati neke postupke koji traju 10 ili više godina ili se višekratno ponavljaju. Time se povređuju prava i optuženih i žrtava.

---

⁷ Postupci protiv opt. Tomislava Merčepa za zločine u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu i protiv Vladimira Milankovića i dr. za zločine u Sisku.

Primjeri:

– postupak protiv Mihajla Hrastova (zločin na Koranskom mostu) vodi se od 1992. godine. VSRH je dva puta ukidao oslobađajuće presude Županijskog suda u Karlovcu, a potom je sam proveo raspravu i pravomoćno osudio Hrastova na 7 godina zatvora. No Ustavni je sud 2010. ukinuo osuđujuću presudu. U ponovljenom postupku Hrastov je 2012. nepravomoćno osuđen na 4 godine zatvora;

– u postupku protiv Petra Mamule (zločin u Baranji) optužnica je podignuta 2001. godine. VSRH četiri je puta ukidao osuđujuće presude Županijskog suda u Osijeku. U petom provedenom postupku Mamula je osuđen na 3 godine i 6 mjeseci zatvora. Predmet je u žalbenoj fazi;

– postupak protiv Enesa Viteškića (zločin u Paulin Dvoru) vodi se od 2002. godine. VSRH dva je puta ukidao oslobađajuće presude Županijskog suda u Osijeku. U trećem prvostupanjskom postupku Viteškić je osuđen na 11 godina zatvora. Predmet je u žalbenoj fazi;

– postupak protiv optuženih Bože Bačelića i dr. (zločin u Prokljanu) vodi se od 2001. godine. VSRH je 2007. godine ukinuo oslobađajuću presudu Županijskog suda u Šibeniku. Postupak je potom do 2012. bio u prekidu zbog bijega opt. Bačelića. U tijeku je rasprava u ponovljenom postupku;

– u postupku protiv Čede Jovića (zločin u Dalju IV) VSRH tri je puta ukidao osuđujuće presude Županijskog suda u Osijeku. Nakon provedenog četvrtog prvostupanjskog postupka Jović je osuđen na 5 godina zatvora. Predmet je u žalbenoj fazi. Okrivljenik je u pritvoru od srpnja 2007. godine;

– u postupku protiv Rade Miljevića (zločin na brdu Pogledić pokraj Gline) VSRH dva je puta ukidao osuđujuće presude Županijskog suda u Sisku. U studenome 2012. nepravomoćno je oslobođen optužbe. Bio je pritvoren 4 godine i 9 mjeseci – maksimalno vrijeme koliko je mogao provesti u pritvoru.

Kao posljedica ranijih nepreciznih optuživanja i dalje se obustavljaju postupci protiv pripadnika srpskih postrojbi.⁸ Među sucima postoji bojazan da će zbog loše pripremljenih optužnica biti nužno „provoditi istrage tijekom glavnih rasprava“.⁹

8 Primjerice: postupak protiv opt. Miloša Stanimirovića i dr. (zločin u Tovarniku), postupak protiv opt. Vladimira Bekića (zločin u Ilovčaku kod Gline), postupak protiv opt. Borislava Mikelića (zločin u Petrinji).

9 Primjer: postupak protiv opt. Branka Dmitrovića i dr. (zločin u Baćinu).

Vojni ili politički dužnosnici, koji su bili dužni garantirati sigurnost i zaštitu civila ili ratnih zarobljenika na području za koje su bili odgovorni, a na kojem su njihovi podređeni počinili zločine, uglavnom nisu obuhvaćeni kaznenim progonima.¹⁰

Nažalost, tolerancija javnosti prema „vlastitim“ zločincima i dalje je velika. Dio političkih stranaka i braniteljskih udruga podržava osuđene osobe ili pojedine osobe protiv kojih su postupci u tijeku. Takvo ozračje narušava razinu sigurnosti potrebnu da bi svjedoci i žrtve bili spremni svjedočiti.

Zabrinutost postoji jer su i danas brojni zločini neprocesuirani. Još je uvijek puno prostora u kojem se može poboljšati profesionalnost, nepristranost i efikasnost u progonu počinitelja.

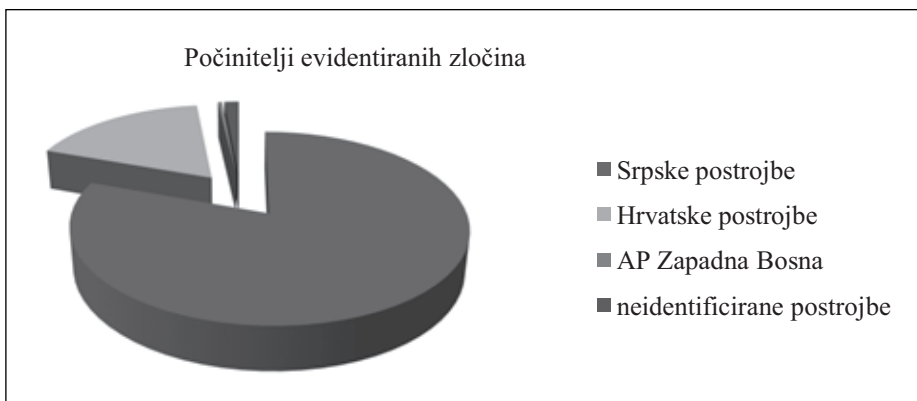
B. Statistički podaci

Baza podataka ratnih zločina DORH-a, ustrojena u proteklih nekoliko godina, sadrži podatke o zločinima, žrtvama, dokazima te poznatim počiniteljima. U njoj je evidentirano 490 zločina, s 13743 žrtve: 5987 ubijenih, 2267 teško ozlijeđenih, 2339 mučenih, 67 silovanih i 3086 ostalih. Svaki pojedini zločin sadrži jedan slučaj ili više slučajeva koji su logički, geografski i vremenski spojeni, a uglavnom uključuju veći broj počinitelja i žrtava. Svaki tako definiran zločin može sadržavati jedan ili više predmeta, kako protiv poznatih tako i protiv nepoznatih počinitelja.

Od 490 evidentiranih zločina 393 zločina (80%) počinili su pripadnici srpskih formacija – Jugoslavenske narodne armije ili formacija tzv. SAO Krajine, 86 (18%) pripadnici hrvatskih postrojbi – Hrvatske vojske ili Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, 2 (manje od 1%) pripadnici tzv. Narodne obrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, i 7 (1,4%) pripadnici za sada neidentificiranih postrojbi.

---

¹⁰ Nakon više godina zagovaranja od strane naše tri udruge za nastavkom istrage zločina počinjenog nad srpskim civilima i ratnim zarobljenicima u tzv. Medačkom džepu, tijekom 2012. provedena je istraga i podignuta optužnica protiv dvije osobe. Međutim, osobe na vrhu zapovjednog lanca ostale su netaknute.

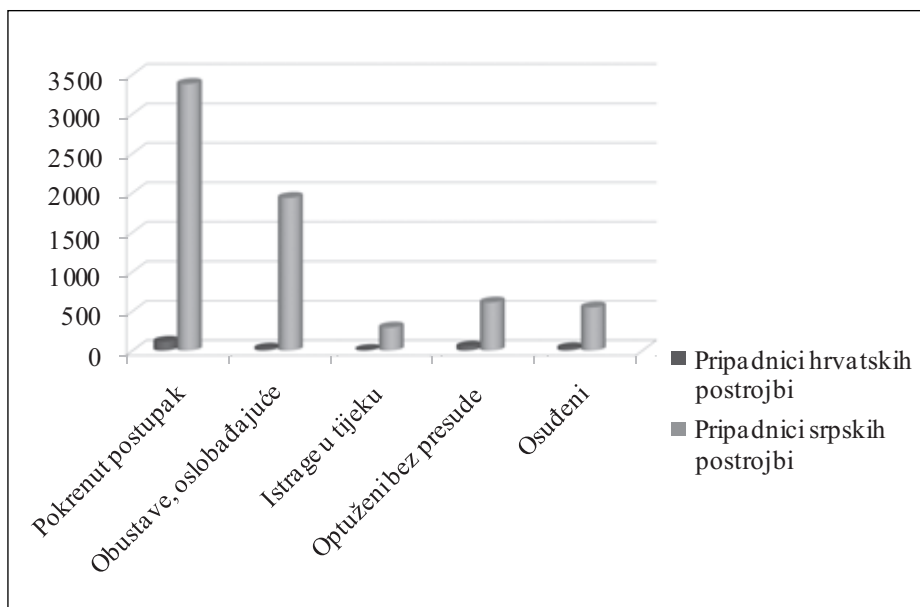

S danom 30. rujna 2012. DORH-u su bili poznati počinitelji 316 zločina. Počinitelji 174 zločina bili su nepoznati. No tek 112 zločina (22,86%) u potpunosti je riješeno.

Prema podacima DORH-a **od 1991. godine do 30. rujna 2012.** kazneni postupci pokrenuti su protiv 3495 osoba, od toga protiv 87% osoba u odsutnosti. Uglavnom su pokretani protiv pripadnika JNA te pripadnika formacija tzv. SAO Krajine.

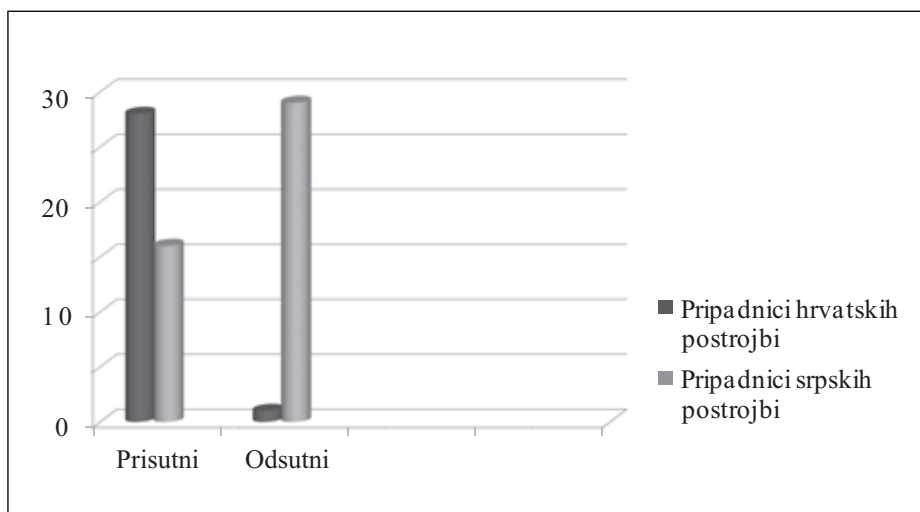
S danom 30. rujna 2012. vodi se istraga protiv 299 osoba, 658 je optuženo no postupak je još u tijeku, a 576 osoba pravomoćno je osuđeno. Postupci su nakon istrage ili nakon podizanja optužnice obustavljeni ili su donijete oslobađajuće presude u odnosu na 1962 osobe.

Od navedenih ukupnih brojeva, kazneni postupci pokrenuti su protiv 112 pripadnika hrvatske vojske ili policije (3,2% osoba protiv kojih je pokrenut postupak). Od toga se protiv 8 osoba (2,7%) vodi istraga, 49 osoba (7,45%) optuženo je no postupak je u tijeku, osuđeno je 30 osoba (5,2%), a 25 osoba (1,3%) su oslobođene ili su postupci obustavljeni.

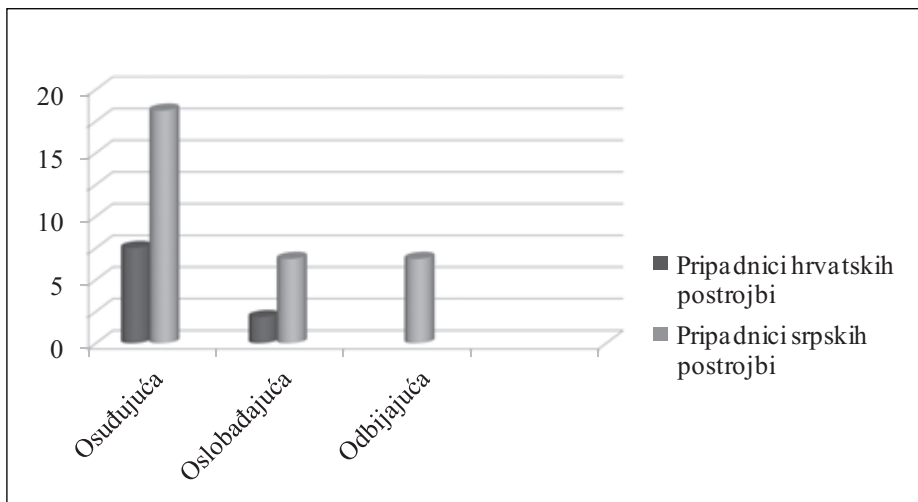
Tijekom 2012. godine pred županijskim sudovima su održavane glavne rasprave u 34 predmeta – 19 protiv pripadnika srpskih i 15 protiv pripadnika hrvatskih postrojbi.¹¹

U navedenim predmetima optuženo je 74 osobe – 45 pripadnika srpskih, od toga 29 u odsutnosti, i 29 pripadnika hrvatskih postrojbi, od toga 1 u odsutnosti.

¹¹ Prema podacima VSRH u listopadu 2012. na prvostupanjskim sudovima nalazilo se 99 predmeta ratnih zločina. U većini predmeta okrivljenici su nedostupni pa se rasprave ne zakazuju.

Prvostupanjske presude donesene su u odnosu na 42 optuženika. Osuđeno je 18 pripadnika srpskih i 8 pripadnika hrvatskih postrojbi, oslobođeno je 7 pripadnika srpskih i 2 pripadnika hrvatskih postrojbi, a u odnosu na 7 pripadnika srpskih postrojbi optužba je odbijena.

Od 34 vođena prvostupanjska postupka 11 postupaka se ponavlja, jer je VSRH ukinuo ranije prvostupanjske presude i predmete vratio prvostupanjskim sudovima na ponovno raspravljanje. Tri su obnovljena postupka – dva nakon uhićenja ranije u odsutnosti osuđenih osoba i jedan po zahtjevu osuđenog koji se nalazi u inozemstvu.

**III. POSTOJEĆI
POLITIČKI I
DRUŠTVENI
KONTEKST
U KOJEM
SE ODVIJAJU
SUĐENJA
ZA RATNE
ZLOČINE**

A. Predsjednički i parlamentarni izbori u Srbiji

Suradnja najznačajnijih političkih aktera u regiji nužan je preduvjet dobroj suradnji u svim sferama, pa tako i suradnji u procesuiranju ratnih zločina.

Iako je 2012. godina započela hvalevrijednom inicijativom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića, koju je podržao tadašnji predsjednik Republike Srbije Boris Tadić, za potpisivanjem međudržavnog ugovora kako bi se unaprijedila suradnja pravosudnih tijela Hrvatske i Srbije u progonu počinitelja ratnih zločina, odnosi između dviju država bitno su pogoršani nakon svibanjskih izbora u Srbiji, na kojima je za predsjednika izabran Tomislav Nikolić, osoba opterećena ratnom prošlošću¹², te formiranjem Vlade na čelu s Ivicom Dačićem, nekadašnjim bliskim suradnikom Slobodana Miloševića.

Pored postojećih neriješenih problema između Hrvatske i Srbije: međusobnih tužbi za genocid, neriješenog pitanja nestalih osoba, pitanja povrata i/ili zbrinjavanja izbjeglica te hrvatskog *Zakona o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije*¹³, odnosi između dviju država dodatno su narušeni nakon oslobađanja hrvatskih generala Ante Gotovine i Mladena Markača na MKSJ.

B. Oslobađajuća presuda Gotovini i Markaču – oduševljenje u Hrvatskoj, šok u Srbiji

Događaj koji je zasigurno obilježio procesuiranje ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj objava je drugostupanjske presude pred MKSJ u predmetu Gotovina i Markač. Naime, u studenome 2012. Žalbeno vijeće MKSJ poništilo je osuđujuću prvostupanjsku presudu kojom su u travnju 2011. hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač bili proglašeni krivima zbog počinjenja zločina protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja, sudjelovanjem u udruženom zločinačkom pothvatu koji je imao za cilj trajno ukloniti srpsko stanovništvo s područja tzv. Krajine. Navedenom prvostupanjskom presudom Gotovina je bio nepravomoćno osuđen na 24, a Markač na 18 godina zatvora.¹⁴

12 Nikolića na poziciji predsjednika Srbije opterećuje njegova ratna prošlost: pozicija četničkog vojvode; nekadašnja bliska suradnja s vođom srpskih radikala Vojislavom Šešeljem, optuženim pred MSKJ za zločine počinjene u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini; organiziranje srpskih dobrovoljačkih postrojbi u ratu i činjenica da je bio u hrvatskom selu Antinu, gdje su nedvojbeno počinjeni zločini.

13 Predsjednik Ivo Josipović početkom 2012. podnio je zahjev za ocjenom ustavnosti Zakona o ništetnosti. O zahtjevu će odlučiti Ustavni sud Republike Hrvatske.

14 Oslobađajuća presuda Žalbenog vijeća donesena je uz suprotna mišljenja dvojice sudaca. Žalbeno je vijeće odbacilo zaključak Raspravnog vijeća o protupravnoj naravi topničkih napada na Knin, Gračac, Benkovac i Obrovac, koje je u prvostupanjskoj presudi bilo glavno uporište kaznene odgovornosti temeljene na konceptu udruženog zločinačkog pothvata s ciljem protjerivanja Srba iz Krajine. Odluka žalbenog vijeća ne spori počinjene zločine niti spori vođenje diskriminatorne politike tadašnjeg hrvatskog vodstva prema srpskoj populaciji.

Oslobađanje Gotovine i Markača u Hrvatskoj je izazvalo oduševljenje velike većine javnosti. Stav o haaškom sudu kao “antihrvatskom” zamijenile su tvrdnje kako je oslobađajućom presudom hrvatskim generalima „konačno završen Domovinski rat” te da je “Hrvatska nevinna”.

Iako su izrazili oduševljenje oslobađajućom presudom, predsjednik Josipović i premijer Milanović su već u prvim obraćanjima javnosti ukazali da su tijekom i nakon Vojno-redarstvene akcije “Oluja” počinjeni zločini te da je dužnost hrvatskog pravosuđa procesuirati počinitelje.

U Srbiji je objava oslobađajuće presude hrvatskim generalima izazvala potpuno drugačije reakcije. Kod žrtava je presuda izazvala duboku frustraciju i osjećaj nepravde, jer za zločine nitko nije kažnjen, što je razumljivo, no vodeći političari su sa zgražanjem primili vijest o oslobađanju Gotovine i Markača, MKSJ su ocijenili političkim i “antisrpskim” sudom, zbog oslobađajuće presude prozvali su i hrvatsku vlast, a suradnju Srbije sa MKSJ sveli su na tehničku razinu.

Medijski pristup ovoj osjetljivoj temi bio je dominantno senzacionalistički, neprofesionalan i neosjetljiv za patnju žrtava. Oduševljenje oslobađajućom presudom zasjenilo je informiranje javnosti o razmjerima zločina počinjenih za vrijeme ili nakon “Oluje” (ubojstava, nečovječnih postupanja, pljačkanja i uništavanja imovine) te razmjera masovnog egzodusa srpskog stanovništva.

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava (HHO) na području oslobođenom vojnom akcijom evidentirao je 677 civilnih žrtava te oko 20.000 uništenih (spaljenih, srušenih ili temeljito oštećenih) objekata.

Za razliku od evidencije HHO-a, evidencija DORH-a sadrži podatke o 214 smrtno stradale osobe, od kojih su 167 stradale kao žrtve kaznenog djela ratnog zločina, a 47 kao žrtve kaznenog djela ubojstva. S obzirom na bitno različite podatke, DORH je naveo da se često ne razlikuju žrtve kaznenih djela ubojstava i kaznenih djela ratnih zločina od žrtava rata – za koje ne postoji kaznena odgovornost zaraćenih strana za njihovu smrt.

U hrvatskim medijima tek je sporadično spominjano da **za ratne zločine počinjene za vrijeme i nakon “Oluje” nitko nije osuđen.**

U *Bazi podataka* DORH-a evidentirano je ukupno 27 ratnih zločina (167 žrtava) počinjenih za vrijeme i nakon „Oluje“, u kojima su počinitelji 24 zločina (155 žrtava) potpuno nepoznati.

Za ratne zločine počinjene za vrijeme ili nakon “Oluje” pred hrvatskim sudovima vođeni su ili se vode 3 kaznena postupka – protiv ukupno 10 osoba:

– zbog usmrćenja šestero starijih srpskih civila u Gruborima za vrijeme akcije Oluja – Obruč optuženi su pripadnici specijalne policije Frano Drljo i Božo Krajina. Kazneni postupak bio je pokrenut protiv pet osoba, no obustavljen je u odnosu na Berislava Garića te Igora Benetu, koji je izvršio samoubojstvo. U tijeku je istraga protiv Željka Sačića, tadašnjeg zamjenika zapovjednika specijalne policije Mladena Markača;

– u tijeku je glavna rasprava u ponovljenom postupku protiv Bože Bačelića, Ante Mamića, Luke Vuke i Jurice Ravlića. Tereti ih se za usmrćenje dvoje starijih supružnika srpske nacionalnosti u Prokljanu te jednog ratnog zarobljenika u Mandićima;

– 2001. godine zbog usmrćenja troje civila u Laškovcima i Dobropoljima vođena je istraga protiv Mate Šindije, no tužiteljstvo je zbog nedostatka dokaza odustalo od kaznenog progona.

Iako je DORH, kao i Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije, od Ureda tužiteljstva MKSJ zatražio dostavu materijala iz predmeta Gotovina i ostali, zbog dosadašnje neučinkovitosti u procesuiranju ovih zločina, ali i slabljenja političkog pritiska iz svijeta zbog ulaska Hrvatske u Europsku uniju, postoji bojazan da ratne zločine počinjene za vrijeme i nakon “Oluje” hrvatsko pravosuđe ne će u znatnijoj mjeri procesuirati.

Za kaznena djela počinjena tijekom i nakon “Oluje” pred hrvatskim sudovima procesuirano je 3728 osoba, od kojih je 2380 i osuđeno. Uglavnom se radi o počiniteljima pljački i paleži. Tako je za kaznena djela protiv imovine: krađa, teških krađa, razbojništava, ..., osuđeno čak 2287 osoba. Za ubojstva je osuđeno 14 osoba, a za silovanja i ostala kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa 11 osoba.

C. Stavovi političara o procesuiranju zločina

1. Pozitivni

Posjete mjestima stradavanja i odavanje počasti žrtvama neovisno o njihovom etničkom podrijetlu od strane predstavnika najviših državnih vlasti ustalili su se tek u proteklih nekoliko godina. Osim što predstavljaju čin pijeteta prema svim žrtvama ratnih zločina, takvi posjeti su nužni kako bi sva mjesta stradavanja postala mjesta sjećanja i pamćenja, s jasnom porukom osude zločina i nužnosti procesuiranja njihovih počinitelja.¹⁵

Izjave najviših državnih dužnosnika na ovogodišnjoj proslavi obljetnice „Oluje“ i Dana domovinske zahvalnosti, kojima su osuđeni zločini počinjeni tijekom akcije i nakon nje, daju nadu da Hrvatska može proslaviti oslobađanje okupiranih dijelova Republike Hrvatske i istovremeno priznati patnju civilnih žrtava s „druge strane“.

2. Negativni

Poneki, na državnoj razini manje utjecajni politički akteri, nakon oslobađajuće presude generalima pozvali su da se oslobodi Branimira Glavaša, pravomoćno osuđenog zbog zločina nad srpskim civilima u Osijeku, te da se prekine kazneni postupak protiv Tomislava Merčepa, optuženog za brojna ubojstva srpskih civila s područja Pakraca, Kutine i Zagreba. Tijekom cijele godine čelnici Hrvatske demokratske stranke Slavonije i Baranje (HDSSB), dominantne političke stranke u istočnoj Hrvatskoj, nastavili su s tvrdnjama da je Glavaš, utemeljitelj i neformalni lider stranke, „nevin osuđen u montiranom političkom procesu“ i s javnim negiranjem činjenica o zločinima počinjenima u Osijeku i okolici.

---

¹⁵ Primjerice, krajem prosinca 2012. predsjednik Josipović položio je vijence na mjestima stradavanja u okolici Pakraca: na spomenik podignut između Jeminovca i Šnjegavića, gdje je u prosincu 1991. usmrćeno tridesetak srpskih civila, te na spomen-obilježje poginulim hrvatskim braniteljima u Kusunjama.

Grad Osijek otkrio je 28. lipnja 2012. godine, povodom Dana osječkih branitelja, spomen-ploču posvećenu žrtvama rata u Osijeku. „*Ovim spomen-obilježjem odajemo počast braniteljima i sugrađanima – žrvama velikosrpske agresije na Grad Osijek, Osječko-baranjsku županiju i Republiku Hrvatsku*“, stoji na spomeniku na kojemu su među imenima poginulih osoba navedena i imena osoba za koje je pravomoćnim presudama utvrđeno da su ubijeni od strane pripadnika hrvatskih postrojbi. Tako su među žrtvama „*velikosrpske agresije*“ navedeni Branko Lovrić i Bogdan Počuća, za čija su usmrćenja pravomoćno osuđeni Branimir Glavaš i dr., te Vukašin Bulat, Svetozar Bulat i Savo Pavitović, za čija su usmrćenja pravomoćno osuđeni Fred Marguš i Tomislav Dilber. Na spomen-obilježju navedena su i imena Petra Ladjuka i Đorđa Petkovića, za čija se usmrćenja teretilo Glavaša i ostale, no nije dokazano da su ih oni i počinili.

S druge strane, na spomeniku nisu navedena imena svih žrtava, primjerice Ljiljane Jaroš, četrnaestogodišnje djevojčice poginule 1992. u granatiranju Osijeka.

Ovakvim postupcima čelnici navedene stranke nastavljaju narušavati autoritet sudske vlasti i pravomoćna utvrđenja sudova. Tome u prilog ide i sudjelovanje njihovog saborskog zastupnika Ivana Drmića u počinjenju više kaznenih djela (kolokvijalno: pokušaj podmićivanja sudaca VSRH) kako bi VSRH u žalbenom postupku donio povoljniju presudu za Glavaša.¹⁶ Svim navedenim pogoduje se stvaranju/održavanju atmosfere u kojoj svjedoci nisu voljni svjedočiti o zločinima „*počinjenima s naše strane*“.

D. Financiranje obrana optuženih pripadnika hrvatskih postrojbi

Republika Hrvatska financira obranu pojedinih za ratne zločine okrivljenih pripadnika hrvatskih postrojbi. Tako je od 2006. godine za troškove obrane okrivljenih generala Gotovine, Markača i Čermaka iz državnog proračuna utrošeno 192.312.736,66 kuna.¹⁷

Iz državnog proračuna financiraju se i troškovi obrana pojedinih bivših ili sadašnjih pripadnika MUP-a optuženih za ratne zločine. Opravdanje MUP pronalazi u odredbi članka 98. *Zakona o policijskim poslovima i ovlastima*, kojom

¹⁶ U svibnju 2012. na Županijskom sudu u Zagrebu započela je glavna rasprava u postupku protiv osječkog poduzetnika Drage Tadića, optuženog za udruživanje za počinjenje kaznenog djela iz čl. 333. st. 1. KZ-a i za poticanje na protuzakonito posredovanje iz čl. 343. st. 5. KZ-a u vezi članka 37. st. 2. KZ-a. Prije započinjanja rasprave preostalih četvero okrivljenika, među kojima je i Ivan Drmić, priznalo je krivnju i nagodilo se s USKOK-om pa su osuđeni na uvjetne zatvorske kazne.

¹⁷ Podaci Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske od 16. studenoga 2012. godine. <http://www.mprh.hr/podsjetnik-o-suradnji-republike-hrvatske-s-mksj-u>

je propisano da policijski službenik ima pravo na osiguranje pravne pomoći na teret MUP-a kad se protiv njega zbog uporabe sredstava prisile i drugih radnji u obavljanju policijskog posla pokrene postupak, čak i u slučaju kad mu je prestao radni odnos u MUP-u. Na taj su način, prema podacima MUP-a, iz državnog proračuna podmirivani troškovi obrane trojice bivših pripadnika MUP-a okrivljenih za ratne zločine: Vladimira Milankovića, Tomislava Merčepa i Željka Sačića.¹⁸

Smatramo pogrešnom interpretaciju navedene odredbe kojom se mučenje i ubijanje civila smatra „upotrebom sredstava prisile ili drugih radnji u obavljanju policijskog posla“.

Takva interpretacija MUP-a dovodi do velikog disbalansa između položaja počinitelja i žrtve i žrtvu ponovno stavlja u nepovoljan, stigmatiziran i degradirajući položaj. Pravni okvir/tumačenje kojim se daje izrazito nerazmjeran pristup proračunskim sredstvima s jedne strane okrivljenicima za kaznena djela ratnih zločina, u čijim slučajevima postoji visoka vjerojatnost da su počinili kaznena djela za koja se terete, te s druge strane žrtvama koje godinama bezuspješno pokušavaju ostvariti pravo na naknadu štete i uslijed gubitka parnica budu obvezani na naknade visokih parničnih troškova, izrazito je nepravedan.

E. Vlada Republike Hrvatske još uvijek nije otpisala troškove izgubljenih parnica članovima obitelji žrtava

Niti godinu dana od uspostave nove vlasti članovima obitelji žrtava koje su tužile Republiku Hrvatsku za naknadu nematerijalne štete i izgubile parnicu, obveza naknade parničnih troškova nije otpisana.

Vlada Republike Hrvatske 5. srpnja 2012. donijela je *Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja*, koja dozvoljava otpis parničnih troškova socijalno najugroženijem dijelu tužitelja.¹⁹ No, navedena *Uredba* ima opći karakter i ne odnosi se samo na žrtve ratnih zločina. Samim time, s njome nije riješen niti način povrata sredstava tužiteljima koji su već platili parnične troškove.

18 Prema dopisu MUP-a od 11. prosinca 2012. do sada je za troškove obrane Vladimira Milankovića, optuženog za zločine u Sisku, utrošeno 702.330,00 kuna, Tomislava Merčepa, optuženog za zločine počinjene u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu 672.836,00 kuna, a za Željka Sačića, koji je pod istragom za zločin u Gruborima i Ramljanima, 143.295,00 kuna.

19 Uredba je objavljena u Narodnim novinama broj 76/12.

U 70-ak postupaka evidentiranih u *Documenti*, u kojima su tužitelji/oštećenici dužni podmiriti troškove, ukupni parnični troškovi iznose nešto više od dva milijuna kuna. Riječ je uglavnom o umirovljenicima. Predmet ovrha najčešće su skromne mirovine, ali i druga pokretna i nepokretna imovina.²⁰

Stav je sudske prakse da odluke o otpisu dugova moraju donijeti Sabor ili Vlada, te da se sve dok ih ne donesu, troškovi postupaka moraju naplaćivati.

Krajem 2012. pokrenuta je ovrha nad nekretninama sestara Radmile i Milane Vuković, koje su odbijene s tužbenim zahtjevom za naknadom nematerijalne štete zbog smrti svojih bližnjih. Sestrama Vuković su ubijeni roditelji Milutin i Cvjeta, mlađa sestra Dragana, koja je u trenutku smrti imala samo sedam godina, stric, strina i njihovo dvoje djece. Dana 1. svibnja 1995. godine, tijekom VRA „Bljesak“, pripadnici hrvatskih postrojbi su u Medarima usmrtili dvadeset i dvoje civila, od toga troje djece i jedanaest žena. Počinitelji nisu procesuirani. Predmet se nalazi u predistražnoj fazi.

Općinski sud u Novoj Gradiški je u studenome 2009. odbio tužbeni zahtjev sestara Vuković kao neosnovan, a Građansko-upravni odjel Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu odbio je zahtjev za sklapanjem izvansudske nagodbe jer je, prema njihovom tumačenju, smrt civila nastupila kao posljedica ratnih sukoba (ratna šteta), a ne počinjenjem ratnog zločina.

Predmet ovrhe trebale bi biti srušene nekretnine sestara Vuković.

Smatramo da su prijetnje ovrhama ili provođenje ovrha zbog parničnih troškova nastavak nepravde započete usmrćivanjem žrtava i kasnijim neprocesuiranjem počinitelja. Stoga Vlada Republike Hrvatske treba hitno otpisati obvezu naknade troškova izgubljenih parnica ovoj kategoriji tužitelja i time deklaratorno iskazano razumijevanje za rješavanje ovog problema pretočiti u praksu.

---

20 O potrebama civilnih žrtava rata, parničnim postupcima za naknadu nematerijalne štete, preporukama za poboljšanje statusa civilnih žrtava, ... pročitajte u istraživačkom izvještaju Civilne žrtve rata u Hrvatskoj. Pravo na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnog prava o ljudskim pravima i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava. Potrebe, praksa, preporuke – Documenta, 2012., <http://www.documenta.hr/hr/publikacije.html>

Predsjednik Vlade Zoran Milanović i ministar pravosuđa Orsat Miljenić u više su navrata izjavljivali da Vlada pokušava pronaći cjelovito rješenje koje će obuhvatiti sve tužitelje koji nisu uspjeli sa zahtjevima za naknadom štete. Na nužnost rješavanja problema u više je navrata ukazao i predsjednik Josipović. Na konferenciji pod nazivom „Pravo na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja ljudskih prava i povreda međunarodnog humanitarnog prava“, u organizaciji *Documente*, predsjednik Josipović naplatu parničnih troškova nazvao je „trećom razinom viktimizacije žrtava“. Rekao je da su obitelji tužile državu jer nije ispunila svoju zadaću – pronašla i kaznila počinitelje zločina, a da su sudovi odbili tužbene zahtjeve jer obitelji nisu mogle dokazati tko je počinio zločine. Istaknuo je da je *Uredba* nedostatna i da očekuje od Vlade da to popravi.

Iako bi time bila riješena najveća nepravda i najurgentniji problem, preostalo bi pitanje moralne i materijalne satisfakcije, odnosno obeštećenja i priznavanja patnji članovima obitelji koji su bezuspješno pokušali ostvariti naknadu štete u parničnim postupcima.²¹

---

21 Osim u brojnim istupima unutar programa monitoringa suđenja za ratne zločine, nužnost otpisa parničnih troškova i potrebu obeštećenja i priznavanja patnji svih civilnih žrtava zagovaramo i kroz Platformu 112 – za Hrvatsku vladavine prava, koaliciju domaćih organizacija civilnog društva koje su u 112 zahtjeva upućenih predstavnicima vlasti definirale prioritete i konkretne mjere koje je u Hrvatskoj potrebno poduzeti. Tako je u travnju 2012. izdan Izvještaj organizacija civilnog društva o prvih 112 dana nove vlasti s preporukama za učinkovito djelovanje do kraja 2012. godine, u kojemu su navedene naznake pozitivnih promjena u 29 od 112 zahtjeva. Nažalost, propust da donese odluku kojom se Republika Hrvatska odriče naplate parničnih troškova od svih tužitelja koji nisu uspjeli sa zahtjevima za naknadom štete zbog smrti bliske osobe ili za naknadom materijalne štete zbog terorističkih akata jedna su od glavnih zamjerki Vladi Republike Hrvatske.

IV. BITNA ZBIVANJA U SUĐENJIMA ZA RATNE ZLOČINE

A. Isključiva nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu

Nakon izmjena *Zakona o primjeni Statuta MKS* kojima je tijekom 2011. godine propisana isključiva nadležnost županijskih sudova u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku za postupanje u predmetima ratnih zločina, na navedene su sudove s drugih županijskih sudova delegirani brojni predmeti ratnih zločina. Od 34 predmeta u kojima su tijekom 2012. godine na županijskim sudovima održavane rasprave, samo 4 predmeta, u kojima su kazneni postupci započeli prije izmjena navedenog *Zakona*, vođena su pred ostalim županijskim sudovima. Kako su u tri predmeta tijekom 2012. donijete prvostupanjske presude, na kraju 2012. tek je u jednom predmetu aktivno vođena glavna rasprava na jednom od ostalih županijskih sudova.²²

Propisivanjem isključive nadležnosti 4 županijska suda napravljen je određeni napredak: suđenja se koncentriraju na ovim sudovima, a u odjele za ratne zločine imenovani su isključivo suci kaznenih odjela. No s obzirom da su županijski sudovi u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu zapravo sudovi opće nadležnosti s isključivom nadležnosti postupanja u predmetima ratnih zločina, suci imenovani u odjele bave se i drugim kaznenim predmetima – složenim slučajevima korupcije i organiziranog kriminala te čitavim nizom drugih kaznenih djela.

Iako su propisivanjem isključive nadležnosti za postupanje u predmetima ratnih zločina suci četiri županijska suda dodatno opterećeni, vjerojatno ne će biti potrebno povećati broj sudaca na tim sudovima. Naime, do rasterećenja bi trebalo doći jer je nakon izmjena kaznenog zakonodavstva nadležnost za postupanje u prvom stupnju za brojna kaznena djela prešla sa županijskih na općinske sudove.

Prema sadašnjoj dinamici suđenja, navedena četiri suda uglavnom raspolažu potrebnom tehnikom i dovoljnim brojem raspravnih dvorana, osim Županijskog suda u Zagrebu, u kojemu se suđenja nerijetko održavaju u premalim i neadekvatnim prostorijama, koje ne mogu primiti svu zainteresiranu javnost.

S propisivanjem isključive nadležnosti četiri županijska suda za postupanje u predmetima ratnih zločina isključivo nadležna postala su i županijska državna odvjetništva u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu. No čest je slučaj da delegirane predmete i dalje zastupaju zamjenici državnih odvjetnika koji su ih zastupali i prije delegacije, što olakšava položaj ovih državnih odvjetništava.

---

²² Tijekom 2012. dovršeni su prvostupanjski postupci u predmetima protiv: opt. Miloša Stanimirovića i dr. na Županijskom sudu u Vukovaru; opt. Renata Petrova na Županijskom sudu u Zadru i opt. Rade Miljevića na Županijskom sudu u Sisku. U tijeku je rasprava na Županijskom sudu u Karlovcu protiv opt. Marka Bolića.

Iako, prema tvrdnjama predsjednika sudova i županijskih državnih odvjetnika, propisivanje isključive nadležnosti u predmetima ratnih zločina i složenih slučajeva korupcije i organiziranog kriminala nužno povećava izdatke, budžeti ovih sudova i državnih odvjetništava u odnosu na 2011. godinu smanjeni su ili su ostali isti.

B. Problemi s prijevozom svjedoka i zastoj u razvoju podrške žrtvama i svjedocima

Delegacije predmeta na četiri suda dovele su do problema vezanih uz pristupanje svjedoka na sudska ročišta. Svjedoci, vrlo često starije životne dobi i s prebivalištem u ruralnim sredinama javnim prijevozom nepovezanim s gradovima u kojima se provode postupci, često nisu u mogućnosti osigurati prijevoz i doći na sud.²³

Zbog toga smatramo da bi podrška, osim informativne i emocionalne, koju sada pružaju djelatnici i volonteri na sedam županijskih sudova na kojima je služba za podršku ustrojena, trebala obuhvatiti i pružanje logističke potpore – organiziranje smještaja žrtava i svjedoka i organiziranje njihova putovanja.²⁴

Nažalost, nakon što su u proteklih nekoliko godina ustrojeni odjeli za podršku žrtvama i svjedocima na sedam županijskih sudova, 2012. godine sustav podrške žrtvama i svjedocima nije doživio očekivanu progresiju. Iako je Vlada Republike Hrvatske još u siječnju 2010. godine osnovala *Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđivanje sustava podrške žrtvama i svjedocima* s osnovnim ciljem izrade *Nacionalne strategije za podršku žrtvama i svjedocima*, ona još uvijek nije izrađena. Za pohvaliti je tek potpisivanje ugovora između UNDP-a, Ministarstva pravosuđa i Udruge volontera za podršku žrtvama/svjedocima u sudskom postupku o osnivanju besplatne nacionalne telefonske linije za podršku žrtvama i svjedocima. Pozivni centar, u kojemu će raditi educirani volonteri, trebao bi započeti s radom 2013. godine.

I ranijih godina isticali smo da će učinkovitost sustava potpore žrtvama i svjedocima ovisiti prvenstveno od odnosa Vlade Republike Hrvatske prema potpori žrtvama i svjedocima i nastojanja za brzim i učinkovitim širenjem sustava potpore, kako na sudovima, tako i širenjem sustava podrške na državno odvjet-

23 Primjeri:

– u postupku za zločin u Sisku, koji se vodi na Županijskom sudu u Osijeku, veliki broj svjedoka nije se odazvao pozivu na glavnu raspravu, dijelom i zbog problema oko dolaska u Osijek;

– u postupku za zločin u Bačinu, koji je sa sisačkog suda delegiran Županijskom sudu u Rijeci, predsjednica raspravnog vijeća izvanraspravno je saslušala 50-ak svjedoka na Općinskom sudu u Hrvatskoj Kostajnici, jer svjedoci zbog starosti, bolesti i prometne nepovezanosti nisu bili u mogućnosti doći u Rijeku.

24 Uredi za podršku žrtvama i svjedocima ustrojeni su na županijskim sudovima u Vukovaru, Osijeku, Zagrebu, Zadru, Sisku, Splitu i Rijeci.

ništvo i policiju. Potrebno je proširiti i obujam podrške te, kako bi se ublažile posljedice počinjenih kaznenih djela, žrtvama i svjedocima osigurati psihološku i pravnu pomoć.

C. Regionalna suradnja

U više navrata istaknuli smo da su protiv većine osoba provedene istrage, podignute optužnice ili donesene presude u odsutnosti. Zbog potrebe učinkovitijeg postupanja, prikupljanja i razmjene dokaza te kako bi počinitelji bili osuđeni i izdržali kazne, nužna je što bolja suradnja među pravosudnim tijelima država u regiji.

DORH je s tužiteljstvima država u regiji zaključio opće sporazume – memorandume i protokole, koji omogućuju suradnju – razmjenu podataka i dokumenata i pružanje pomoći u radu, što omogućava uspješniju borbu protiv svih oblika teškog kriminala.

Između DORH-a i nadležnih tužiteljstava u Srbiji i u Crnoj Gori 2006. godine potpisani su i posebni sporazumi o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida. Predmet ovih sporazuma razmjena je podataka i dokumenata koji omogućuju pokretanje postupka protiv počinitelja zločina počinjenih u bilo kojem ratnom sukobu na području bivše Jugoslavije, pod uvjetom da počinitelji imaju prebivalište u Hrvatskoj ili Srbiji / Crnoj Gori. Ovakvu vrstu sporazuma DORH, a niti bilo koje drugo tužiteljstvo država u regiji, nije potpisao s nadležnim tužiteljstvom u Bosni i Hercegovini.

Prema podacima DORH-a na temelju dosadašnje suradnje po sporazumima s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije DORH je u posljednjih nekoliko godina Tužilaštvu dostavio dokaze i podatke u 34 predmeta, koja se odnose na ukupno 63 okrivljenika. Srbijansko tužiteljstvo prihvatilo je inicirati kaznene postupke protiv 29 osoba, dok je u odnosu na 21 osobu to odbilo učiniti. U razmatranju su dokazi i podaci koji se odnose na 8 osoba. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije optužilo je 20 osoba, od kojih je 18 proglašeno krivima, od toga 14 pravomoćno. Usporedbom s podacima DORH-a od prije godinu dana, ostvaren je manji napredak u razmjeni dokaza i podataka.²⁵

Prema podacima DORH-a s početka 2013., na temelju *Sporazuma* nadležnom tužiteljstvu u Crnoj Gori transferirana su 3 predmeta, koji se odnose na 8 osoba.

---

²⁵ Prema podacima DORH-a s kraja 2011. godine Tužilaštvu su dostavljeni dokazi i podaci u 30 kaznenih predmeta, koji se odnose na 55 okrivljenika. U Republici Srbiji pravomoćno je bilo osuđeno 10 osoba.

Jedan je predmet, u odnosu na 6 osoba, crnogorsko tužiteljstvo prihvatilo.²⁶ U drugome predmetu, koji se odnosio na jednu osobu, crnogorsko tužiteljstvo odbilo je zahtjev za postupanjem. Jedan predmet, koji se odnosi na jednu osobu, je u razmatranju.

Pored navedenih vidova suradnje, tijekom posljednjih godina česti su zahtjevi za pravnom pomoći pri ispitivanju svjedoka. Svjedoci se ispituju po zamolnicama ili se saslušavaju putem video-konferencijske veze.

Prema informacijama iz tužiteljstava, kontakti tužitelja koji rade na predmetima ratnih zločina su vrlo česti. Izuzev pojedinačnih primjedbi o neažurnosti u postupanju po zamolnicama, dojmovi tužitelja o suradnji uglavnom su pozitivni.

1. Pozitivni rezultati suradnje u 2012. godini

Tijekom 2012. godine na Višem sudu u Beogradu okončana su tri prvostupajnska postupka protiv pripadnika srpskih postrojbi. U tim su postupcima za zločine počinjene na području Republike Hrvatske i protiv njezinih građana nepravomoćno osuđena dvadeset i dva okrivljenika.

Četvorica bivših pripadnika specijalne policije tzv. SAO Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem proglašeni su krivima zbog usmrćenja šest civila nesrpske nacionalnosti, protuzakonita zatvaranja, zastrašivanja i mučenja, počinjena u listopadu 1991. u Belom Manastiru. Izrečene su im kazne zatvora od godine i 6 mjeseci (najniža) do 20 godina (najviša). Četnaestorica optuženika (četvorica pripadnika lokalne civilno-vojne vlasti, četvorica aktivnih/rezervnih pripadnika JNA i šestorica pripadnika paravojne postrojbe „Dušan Silni“) proglašeni su krivima da su u listopadu 1991. godine u Lovasu lišili života 70 civilnih osoba te su im izrečene kazne zatvora od 4 godine (najniža) do 20 godina (najviša). Nakon provedenog ponovljenog postupka četvorica optuženika proglašeni su krivima zbog likvidacije peteročlane obitelji Rakić u Ličkom Osiku u listopadu 1991. godine. Izrečene su im kazne zatvora u trajanju od 10 do 12 godina.

²⁶ Radi se o postupku za zločin koji je počinjen nad zatočenim hrvatskim zarobljenicima i civilima u crnogorskom logoru Morinj. U siječnju 2012., nakon provedenog ponovljenog prvostupajnskog postupka, donesena je nepravomoćna presuda kojom su optuženici Mladen Govedarica i Zlatko Tarle oslobođeni optužbe. Četvorica optuženika proglašeni su krivima i izrečene su im kazne zatvora: Ivi Menzalinu 4, Bori Gligiću i Špiri Lučiću 3, a Ivi Gojniću 2 godine zatvora.

2. Negativni aspekti u regionalnoj suradnji

S obzirom da je u Hrvatskoj najveći broj optuženika procesuiran u odsutnosti, bilo je za očekivati da će broj predmeta, odnosno osoba u odnosu na koje je ostvarena suradnja između tužiteljstava u regiji biti znatno veći.

Veliki broj okrivljenika protiv kojih je Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije odbilo postupati ukazuje na različite kriterije kojima se vode tužiteljstva Hrvatske i Srbije u odlučivanju hoće li pokrenuti kazneni postupak. Kao što je ranije rečeno, srbijansko tužiteljstvo prihvatilo je inicirati kaznene postupke protiv 29 osoba, dok je u odnosu na 21 osobu to odbilo učiniti.

Za razliku od hrvatskog pravosuđa, koje je prije nekoliko godina započelo s procesuiranjem zapovjednika koji su trebali biti garant da njihovi podređeni ne će činiti zločine, pravosuđe Republike Srbije nije započelo s procesuiranjem visokih oficira za zločine počinjene na područjima pod kontrolom JNA.

Usmeno obrazlažući presudu u predmetu protiv opt. Ljubana Devetaka i dr. za zločine u Lovasu, predsjednica raspravnog vijeća Višeg suda u Beogradu istaknula je da je tijekom četverogodišnjeg prvostupanjskog postupka prikupljen dokazni materijal koji omogućava istraživanje odgovornosti viših vojnih i političkih struktura za počinjeni zločin. Osudila je sramna svjedočenja oficira JNA, njihovo ponašanje tijekom kritičnih događaja u Lovasu, kao i pokušaj Vojnog tužilaštva da zataška zločin. Između ostalog, rekla je: “Čuli smo u ovoj sudnici punim imenom i prezimenom tko su još akteri kritičnih dešavanja, neki su nam bili i svjedoci, pa bi stoga bilo pravično i za žrtve i za optužene, da tužilac ispuni svoje obećanje dano u završnoj riječi i pozabavi se njihovom krivičnom odgovornošću. Osim toga, bitan segment dešavanja na ovim prostorima – iseljavanje hrvatskog civilnog stanovništva, ostao je van dometa ove optužnice. Kako se dogodilo da se sa područja koje je stavljeno pod kontrolu JNA (Lovas, Ilok i dr. mjesta) iseljava hrvatsko civilno stanovništvo, je samo jedno od mnogih pitanja na koje odgovore treba da daju neke više vojne i političke strukture, a tim pitanjima treba da se bavi tužilac.”

Tako je krajem 2012. godine Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije odlučilo da neće preuzeti kazneni progon protiv Aleksandra Vasiljevića i Miroslava Živanovića, koje se optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku tereti zbog zločina protiv hrvatskih civila i ratnih zarobljenika u logorima Begejci, Stajicevo, Sremska Mitrovica, Niš i Stara Gradiška.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-51/08 od 11. travnja 2011. Aleksandra Vasiljevića, general-majora bivše JNA i načelnika Uprave bezbednosti Saveznog sekretarijata za narodnu obranu, i Miroslava Živanovića, potpukovnika JNA i Vasiljevićevog zamjenika, tereti se da, iako su bili svjesni da je u logore Begejci, Stajićevo, Sremska Mitrovica, Niš i Stara Gradiška doveden i zatočen veći broj zarobljenih civilnih osoba, među njima i žena, i pripadnika hrvatskih oružanih postrojbi te da se zatočenike fizički i psihički zlostavlja, neke i do smrti, nisu ništa poduzeli da se takva ponašanja spriječe i da se počinitelje kazni. U navedenim logorima usmrćeno je 19 osoba, a više žena je sustavno silovano i seksualno zlostavljano.

Kamen spoticanja u suradnji hrvatskih i srbijanskih pravosudnih institucija i dalje su *Zakon o ništetnosti*, koji u svojoj osnovi predstavlja politički pamflet HDZ-ove vlasti donesen neposredno prije posljednjih parlamentarnih izbora, u pravnim krugovima ocijenjen nestručnim i neprimjenjivim, srbijanski *Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine*, kojim je, prema stajalištu hrvatske strane, pretjerano proširena kaznena vlast Republike Srbije, zahlađeni odnosi nakon predsjedničkih i parlamentarnih izbora u Srbiji i oslobađajuće presude generalima, te potezi predstavnika pravosudnih vlasti obiju država kojima se pogoduje održavanju takvih odnosa.

Srbija je krajem studenoga 2012. Hrvatskoj ponovno poslala optužnicu za genocid i oružanu pobunu protiv Vladimira Šeksa, Ivana Vekića i Tomislava Merčepa, osoba iz vrha civilnog i vojnog života istočne Hrvatske 1991. godine.

Ista optužnica poslana je u Hrvatsku i u srpnju 2011. godine, s time što ovaj puta nije poslana za Branimira Glavaša, koji u Bosni i Hercegovini služi zatvorsku kaznu zbog zločina počinjenih nad srpskim civilima u Osijeku.

Ministar pravosuđa Orsat Miljenić odgovorio je srbijanskome Ministarstvu pravde da optužnicu neće uručiti okrivljenima jer bi postupanje po njima bilo u suprotnosti s hrvatskim pravnim poretom. Naveo je da je optužnicu 1992. podiglo Vojno tužilaštvo JNA, koja je izvršila agresiju na Republiku Hrvatsku, da genocid nije počinjen jer bi se u protivnom njime bavio i MKSJ te da se optužbe zasnivaju na iskazima zatočenika mučenih u srbijanskim logorima.

Ministar se nije pozvao na *Zakon o ništetnosti*, koji je donijet upravo zbog navedene optužnice, već na *Ugovor o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima*, koji su 1997. potpisali tadašnji ministri vanjskih poslova RH i SRJ.

Sve navedeno ne ide u prilog otklanjanju eventualnih neosnovanih optužbi niti istraživanju eventualno počinjenih zločina. Samo bi potpisivanje međudržavnih ugovora moglo suradnju podići na višu razinu.

**V. POVREDE
MEĐUNARODNIH
STANDARDA
POŠTENOG
SUĐENJA: PRAVO
NA DJELOTVORAN
PRAVNI LIJEK**

Prema praksi *Europskog suda za ljudska prava*, iz obveze države da zaštiti pravo na život navedene u članku 2. *Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*, i opće dužnosti države na poštivanju ljudskih prava navedene u članku 1., proizlazi dužnost državnih tijela da provedu učinkovite istrage u svim slučajevima u kojima postoji sumnja da je smrt posljedica čina nasilja.

Provjera ispunjavaju li poduzete istražne radnje minimalni prag učinkovitosti istrage ovisi o okolnostima svakog pojedinog slučaja. Procjena se vrši na temelju svih relevantnih činjenica, uzimajući u obzir praktične situacije u obavljanju istražnih radnji.

„Mora se prihvatiti kako mogu postojati prepreke ili poteškoće koje sprečavaju napredak istrage u nekoj konkretnoj situaciji. Međutim, bezodložni odgovor vlasti kad istražuju nestanak može se općenito smatrati bitnim za osiguranje povjerenja javnosti da one održavaju vladavinu prava i spriječiti da izgleda kako postoje neki tajni dogovori ili snošljivost prema nezakonitim radnjama.“ - Presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu Skendžić i Krznarić protiv Hrvatske, broj 16212/08, Povreda procesnog aspekta članka 2. (pravo na život), Predmet spora: Izostanak učinkovite, prikladne i temeljite istrage o nestaloj osobi, Paragraf 78.

Kako bi istraga o usmrćenju navodno počinjenom od strane državnih službenika bila učinkovita, *Europski sud za ljudska prava* također nalaže da je potrebno osigurati potpunu neovisnost osoba odgovornih za provođenje istrage od onih koje su povezane i umiješane u tragične događaje u konkretnom postupku.²⁷

Osim odredbi navedenih u članku 1. i članku 2. *Konvencije*, bliski srodnici žrtava imaju pravo i na djelotvoran pravni lijek, kako je to navedeno u članku 13. *Konvencije*, a koji glasi: “Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj *Konvenciji* povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

Navedeni propisi i sudska praksa primjenjivi su i obvezujući u Hrvatskoj.

²⁷ Güleç protiv Turske, 27. srpnja 1998., Izvještaji 1998-IV, §§ 81-82

A. Nepoduzimanje istraga, učinkovitog ili adekvatnog progona

1. Diskrecijske ovlasti tužiteljstva

Iako tužitelji imaju određene diskrecijske ovlasti pri odlučivanju koje zločine istraživati i koga procesuirati, diskrecija mora biti pravilno primijenjena. Ona mora uzeti u obzir pravo na učinkovitu istragu i na djelotvoran pravni lijek, kao što je ranije spomenuto. Pored toga, diskrecija se ne može primijeniti na način da ikoga diskriminira.

Jednakost pred zakonom (nediskriminacija) načelo je uključeno u *Ustav Republike Hrvatske*, kao i u međunarodne akte: *Opću deklaraciju o ljudskim pravima* (čl. 7.) i *Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (čl. 14.). Navedeno načelo je ugrađeno i u *Statut Međunarodnog kaznenog suda* (čl. 21. st. 1).

Načelo jednakosti pred zakonom zabranjuje tužiteljima diskriminaciju na nedopustivim temeljima kao što su spol, dob, rasa, boja kože, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno podrijetlo, imovina, rođenje ili neki drugi status. Drugim riječima, pri ocjeni o tome protiv koga pokrenuti istragu i koga optužiti, tužitelji moraju na jednak način tretirati osobe koje se nalaze u sličnim situacijama.

2. Nepoduzimanje istraga

Iako proteklih godina bilježimo napredak u ujednačavanju kriterija u procesuiranju pripadnika hrvatskih i srpskih postrojbi, i dalje bilježimo nevoljkost u istraživanju i/ili procesuiranju pojedinih zločina počinjenih od strane pripadnika hrvatskih postrojbi.

Primjerice, dok se pripadnike srpskih postrojbi redovno procesuiraju za ratne zločine u slučajevima uništavanja i otuđenja imovine, zabilježili smo samo jedan slučaj pripadnika hrvatskih postrojbi okrivljenih za ratni zločin koji je počinjen paljenjem kuća osoba srpske nacionalnosti, no i taj je rezultirao nepravomoćnom oslobađajućom presudom.²⁸

²⁸ Postupak protiv Ivana Husnjaka i Gorana Sokola, presudom Županijskog suda u Bjelovaru od 24. svibnja 2011. nepravomoćno oslobođenih optužbe zbog paljenja sela Pušina i Slatinskog Drenovca.

Tijekom rata miniranjem i paljenjem uništene su na tisuće kuća i gospodarskih objekata hrvatskih građana srpske nacionalnosti.

Samo je na bjelovarskom području, na kojemu nije bilo ratnih djelovanja, uništeno 650 kuća i gospodarskih objekata. S obzirom na razmjere uništenja imovine očito je da se radi o smišljenom i učinkovitom planu zastrašivanja građana srpske nacionalnosti s ciljem protjerivanja iz njihovih domova. Broj stanovnika srpske nacionalnosti u bjelovarskom kraju drastično je smanjen.

Počinitelji ovih evidentnih ratnih zločina nisu procesuirani, a postojeća zakonska rješenja mnogim oštećenicima ne omogućavaju ikakav vid naknade štete niti obnove uništenih objekata.

Na području Republike Hrvatske pod kontrolom hrvatskih vlasti brojni su građani srpske nacionalnosti protupravno deložirani iz stanova ili obiteljskih kuća. Brojne deložacije zabilježene su u Splitu, Zagrebu, Osijeku,...

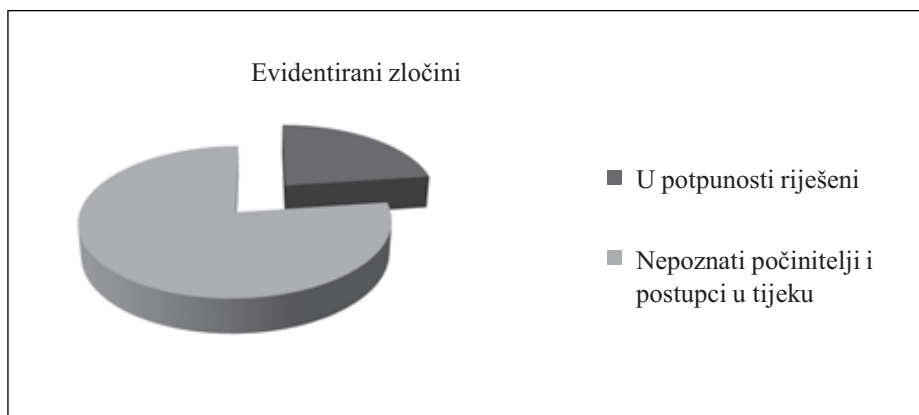
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek u svibnju 2005. podigao je kaznenu prijavu protiv Petra Kljajića, u ratno vrijeme predsjednika Okružnog suda u Osijeku i predsjednika Vojno-stambene komisije Zbornog područja Osijek, zbog počinjenja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

U travnju 2010. državno je odvjetništvo odbacilo kaznenu prijavu. U rješenju o odbacivanju navedeno je da je prijavljenik, kao predsjednik tadašnje Vojno-stambene komisije Zbornog područja Osijek, tijekom 1991. - 1993. sudjelovao u prisilnim deložacijama osoba nehrvatske, pretežito srpske nacionalnosti te useljavanju u te stanove obitelji poginulih hrvatskih branitelja i prognanika, da je time kršio temeljna ljudska prava i slobode, povrijedio pravo jednakosti svih pred zakonom, osobne sigurnosti i zaštite od nasilja, pravo na izbor stana i mjesta stanovanja te da je time počinio kazneno djelo rasne i druge diskriminacije iz čl. 133. st. 1. OKZ RH. No kako je za to kazneno djelo nastupila zastara kaznenog progona, prijavljenika nije više moguće kazneno goniti.

Prema mišljenju DORH-a, količina i narav prijavljenikova postupanja još uvijek ne dopušta zaključak da je počinio ratni zločin protiv civilnoga stanovništva.

3. Neadekvatno i /ili neučinkovito procesuiranje zločina

U *Bazi podataka* DORH-a evidentirano je 490 zločina. No, iako su DORH-u poznati počinitelji 316 zločina, tek je 112 (22,9%) zločina u potpunosti riješeno.

Kako bi se poboljšala učinkovitost u istraživanju zločina čiji su počinitelji nepoznati, MUP i DORH su tijekom 2010. godine usuglasili listu zločina prioriteta za istraživanje. 127 zločina određeni su prioritetima. Od toga je 8 zločina određeno prioritetima na nacionalnoj razini, a 119 prioritetima na regionalnim (lokalnim) razinama. Potom je početkom 2011. donesena *Strategija za istraživanje i procesuiranje ratnih zločina počinjenih u razdoblju 1991. do 1995. godine*. U svrhu njezine provedbe MUP je donio *Provedbeni plan*, a DORH *Operativni program*. U rujnu 2012. godine donesena je nova lista nacionalnih i regionalnih prioriteta za procesuiranje.

Od 2010. do kraja studenoga 2012. godine ostvaren je napredak u istraživanju 15 zločina – 5 s liste nacionalnih prioriteta i 10 s liste regionalnih prioriteta.²⁹ Za 11 zločina okrivljeni su pripadnici srpskih postrojbi, a za 4 pripadnici hrvatskih. Okrivljeno je 30 osoba – 11 pripadnika hrvatskih i 19 pripadnika srpskih postrojbi. Iako se uglavnom radi o zločinima koji uključuju brojne žrtve, okrivljen je tek pokoji neposredni počinitelj, ili, u slučaju kad su neposredni počinitelji nepoznati, zapovjedno odgovorna osoba. Dok su svi okrivljeni pripadnici hrvatskih postrojbi dostupni pravosudnim tijelima³⁰, tek su dvojica pripadnika srpskih postrojbi dostupni hrvatskim pravosudnim tijelima.³¹ Ostala sedamnaestorica, okrivljena za počinjenje 10 zločina, nedostupna su hrvatskom pravosuđu i upitno je njihovo privođenje pravdi.

Poteškoće bilježimo i u predmetima u kojima su optužnice podignute prijašnjih godina. Unatoč tome što su državna odvjetništva u više navrata provodila interne revizije predmeta, nakon kojih su tražila obnove pojedinih pravomoćno zavr-

29 Državno odvjetništvo Republike Hrvatske: Postupanje u predmetima ratnih zločina – ažurirani podaci <http://www.dorh.hr/DrzavnoOdvjetnistvoRepublikeHrvatskePostupanjeU>

30 Dvojica zapovjedno odgovornih za zločine u Sisku, jedan za zločine u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu, petorica za zločine počinjene u Gajevoj ulici u Zagrebu i u logoru Kerestinec te trojica za zločin kod Mrkonjić Grada.

31 Dvojica pripadnika srpskih postrojbi optuženih za zlostavljanje i silovanje u Dalju.

šenih postupaka ili odustajala od daljnjih istraga ili optužnica protiv pojedinih okrivljenika, pojedini postupci protiv pripadnika srpskih postrojbi i danas su opterećeni loše provedenim istragama i optužnicama nepotkrijepljenim dokazima, što uzrokuje „provođenje istraga“ na glavnim raspravama, višekratne izmjene optužnica, koje ponekad rezultiraju i optužbama za koje je upitno radi li se uopće o radnjama kojima se ostvaruju sva bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina.

Istraga za zločine u Berku vođena je 90-ih godina protiv 53 okrivljenika. Svjedoci, velikom većinom prognanici, ispitivani su na sudovima diljem Hrvatske (Rijeci, Puli, Zagrebu, Osijeku,..). Optužnica, kojom su obuhvaćena ubojstva 45 osoba, podignuta je 2006. godine protiv 35 okrivljenika.³² Tijekom 2006. i 2007. godine proveden je postupak protiv trojice dostupnih okrivljenika. Jedan je pravomoćno osuđen, no tijekom prvostupanjskog postupka radnje za koje ga se teretilo u potpunosti su izmijenjene. Prvotnom optužnicom teretilo ga se za usmrćenje trojice i zlostavljanje većeg broja civila. Na kraju je osuđen samo zbog zlostavljanja. Od progona ostale dvojice dostupnih okrivljenika tužiteljstvo je odustalo.

Početkom 2009. godine obustavljeni su postupci u odnosu na 12 okrivljenika, jer je tužiteljstvo prethodno izmijenilo optužnicu, tereteći ih za oružanu pobunu.

U rujnu 2011. Hrvatskoj je iz Francuske izručen Milorad Momić, optužen da je u Berku usmratio jednu žensku osobu i zlostavljao tri ženske osobe. Tijekom postupka optužnica je više puta mijenjana, pa ga se na kraju teretilo da je zajedno s više osoba sudjelovao u fizičkom zlostavljanju jednog muškarca. Dana 21. prosinca 2012. nepravomoćno je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine.

4. Posljedice

Nepostojanje pravomoćne osude počinitelja zločina za posljedicu ima neuspjeh članova obitelji/tužitelja u parnicama za naknadu štete zbog smrti bliske osobe. Tužitelji su uglavnom uspjeli u parnicama kojima je prethodio kazneni postupak u kojemu je utvrđena kaznena odgovornost počinitelja. U slučajevima u kojima su tužbe podizane, iako prethodno nije utvrđena kaznena odgovornost počinitelja, tužitelji su gotovo uvijek gubili parnice.³³ No u siječnju 2012. VSRH je u predmetu tužitelja Jovana Berića, Branke Ko-

32 Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj K-DO-42/01 od 5. travnja 2006. godine.

33 Tužbeni zahtjevi najčešće su odbijani zbog prigovora zastare - primjenom kraćih zastarnih rokova, a ne onih predviđenih za pojedino kazneno djelo, nedostatka dokaza ili stava da stradanje civila predstavlja ratnu štetu – za koju nitko nije odgovoran. Documenta je prikupila podatke i analizirala 121 sudski predmet u kojima su tužitelji u parnicama zahtijevali naknadu nematerijalne štete zbog usmrćenja bliske osobe. Do sada je 15 tužbenih zahtjeva usvojeno, a 86 tužbena zahtjeva su odbijena.

vač i Nevenke Stipišić donio odluku iz koje proizlazi da je obveza države naknaditi štetu nezavisno o tome je li štetnik utvrđen, kazneno proganjen ili oglašen krivim.

Općinski sud u Kninu i Županijski sud u Šibeniku odbio je tužbene zahtjeve Jovana Berića, Branke Kovač i Nevenke Stipišić za naknadom nematerijalne štete za duševne boli zbog smrti svojih roditelja Marije i Radivoja Berića, ubijenih u selu Varivode u okolici Knina 28. rujna 1995. Pored toga, tužiteljima je naloženo i solidarno plaćanje troškova parničnog postupka u iznosu od 54.000,00 kuna. No 18. siječnja 2012. VSRH je ukinuo navedene presude i vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U obrazloženju odluke Vrhovnog suda navedeno je da su otac i majka tužitelja ubijeni iz vatrenog oružja u dvorištu svoje kuće, da je istoga dana u selu ubijeno 9 starijih osoba srpske nacionalnosti, da se radi o terorističkom aktu s ciljem izazivanja straha, užasa i nesigurnosti građana, za koji odgovara Republika Hrvatska te da obveza naknade štete postoji neovisno o tome je li počinitelj zločina osuđen. Za zločin u Varivodama bila su optužena petorica pripadnika hrvatskih postrojbi, no 2002. godine postupak protiv njih je obustavljen. Zločin je tada bio kvalificiran teškim ubojstvom.

Presudama Europskog suda za ljudska prava u dva je predmeta (Jularić protiv RH³⁴ i već spomenuta Skendžić i dr. protiv RH) Republici Hrvatskoj naloženo plaćanje naknade štete tužiteljima zbog neprovođenja odgovarajućih istraga u vezi zločina.

Poznato nam je da je tijekom 2012. podneseno najmanje dvanaest zahtjeva na Europski sud za ljudska prava u kojima podnositelji tvrde da su im u odštetnim postupcima pred domaćim sudovima te zbog nedjelotvorne istrage povrijeđena prava i temeljne slobode zajamčene Konvencijom i njezinim protokolima, osobito pravo na život (čl. 2. Konvencije) u svezi sa zabranom diskriminacije (čl. 14. Konvencije).

³⁴ Presuda Europskog suda za ljudska prava Jularić protiv RH, od 20. siječnja 2011., broj zahtjeva 20106/06.

B. Nerješavanje zločina seksualnog i spolnog nasilja

1. Općeniti osvrt na problem i doprinos MKSJ u kažnjavanju ovih zločina

Iako je seksualno nasilje u ratu zabranjeno još Haškom konvencijom iz 1907. godine, sudovi u Nürnbergu i Tokiju nisu procesuirali ove zločine. Tek su ratovi na području bivše Jugoslavije, obilježeni brojnim zločinima počinjenim seksualnim nasiljem, ukazali na nužnost kažnjavanja njihovih počinitelja.³⁵ MKSJ je odigrao ključnu ulogu u kaznenom procesuiranju počinitelja seksualnog nasilja u ratu. Gotovo polovina svih osuđenih na MKSJ proglašena je krivima za seksualno nasilje. Ti su postupci omogućili žrtvama da pričaju o svojim patnjama te su dokazali da je učinkovito procesuiranje seksualnog nasilja počinjenog u ratu doista moguće provesti.

2. Procesuiranje seksualnog nasilja u ratu pred domaćim pravosudnim tijelima

Iako se pretpostavlja da su razmjeri silovanja u ratu u Hrvatskoj znatno manji nego u ratovima u BiH i na Kosovu, broj silovanih osoba teško je odrediti. Dio žena koje su preživjele silovanja ili druge oblike seksualnog zlostavljanja javno su zatražile pravdu – učinkovito procesuiranje počinitelja i priznavanje statusa žrtava ratnog zločina.

Postojeće zakonodavstvo i dosadašnja sudska praksa pokazali su se neučinkovitim, što je razvidno iz malog broja evidentiranih zločina i sudskih presuda. Prema podacima DORH-a nadležna su državna odvjetništva zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog silovanjem do sada procesuirala 27 poznatih okrivljenika, od kojih je osuđeno njih 13-ero. U prijavama koje su zaprimila nadležna državna odvjetništva do sada je evidentirano 60 žrtava silovanja.³⁶

---

35 U Ženevskoj konvenciji iz 1949. godine navedeno je: "Žene će biti posebno zaštićene ... naročito protiv silovanja, prinuđivanja na prostituciju i protiv svakog napada na njihovo dostojanstvo".

36 Državno odvjetništvo Republike Hrvatske: Dopuna ranijim priopćenjima, 8. siječnja 2013. <http://www.dorh.hr/DopunaRanijimPriopcenjima>

Radeći na istraživanju činjenica o svim žrtvama rata, snimanjem osobnih sjećanja na rat i analizom dostupne sudske dokumentacije izdvojili smo 19 sudskih predmeta koji se nalaze u različitim stadijima kaznenog postupka (od optuženja do pravomoćne presude), koji kao vid izvršenja ratnog zločina sadrže seksualno zlostavljanje civila i ratnih zarobljenika. Seksualno zlostavljanje³⁷ smo za potrebe analize definirali kao način izvršenja kaznenog djela ratnog zločina koji sadrži silovanje ili tjelesno zlostavljanje žrtava vezano uz spol osobe, npr. prisiljavanje na masturbaciju, na zadovoljavanje drugih osoba, često i istog spola, prisiljavanje na svlačenje te druge vidove seksualnog poniženja. U navedenim predmetima za seksualno zlostavljanje kao vid izvršenja ratnog zločina tereti/lo se 30 osoba, većinu kao izravne počinitelje. Prema optužnicama seksualno je zlostavljano 64 osobe. Žrtve su većinom žene, no u logorima/zatvorima/pritvorima seksualno su zlostavljani i muškarci. U jednom postupku kao žrtva spominje se i dijete. Predmete smo, s obzirom na mjesto i vrijeme izvršenja djela, podijelili u dvije skupine: silovanja i seksualna zlostavljanja u logorima/zatvorima/pritvorima/mjestima zatočenja³⁸ te silovanja i seksualna zlostavljanja počinjena tijekom napada na sela, naselja ili za vrijeme okupacije.³⁹

Šest kaznenih postupaka koji su završeni pravomoćnim osuđujućim presudama vođeni se u odsutnosti optuženih, koji su i danas nedostupni hrvatskom pravosuđu.

Nedostatak potpore od strane državnih institucija, neprepoznavanje i nepriznavanje patnje žrtava seksualnog zlostavljanja u društvu te društvena stigmatizacija često dovodi do toga da same žrtve negiraju da su bile seksualno zlostavljane.⁴⁰

37 Vijeće Europe 1990. je u svom poslovniku definiralo seksualno uznemiravanje i zlostavljanje kao: "Svako nepoželjno ponašanje seksualne naravi ili kakvo drugo ponašanje temeljeno na spolu koje ugrožava dostojanstvo žene ili muškarca. Ono obuhvaća nepoželjno fizičko, verbalno ili neverbalno ponašanje."

38 Logori Stajičevo, Begejci, Sremska Mitrovica – optužnica ŽDO u Osijeku broj K-DO-51/08; logor Stara Gradiška – presude Županijskog suda u Slavonskom Brodu broj K 11/01-53 i K 27/05-30; zatvor u Kninu – presuda Županijskog suda u Šibeniku broj K-52/07; kontejner u Sekulincima – presuda Okružnog suda u Osijeku broj K-24/93-26; logor Kerestinec – presuda Županijskog suda u Zagrebu 9 K-RZ-6/11.

39 Zločin u Dalju – optužnica ŽDO u Osijeku; zločin u Tovarniku – nepravomoćna presuda Županijskog suda u Vukovaru broj K-6/01; zločin u Hrvatskom Čuntiću – optužnica ŽDO u Sisku; zločin u Vukovaru – nepravomoćna presuda Županijskog suda u Osijeku; optužnica ŽDO iz Osijeka br. KT-77/95; zločin u Čakovcima – optužnica ŽDO u Vukovaru broj K-DO-29/02; zločin u Lovasu – optužnica ŽDO u Vukovaru broj K-DO-44/04; zločin u Bilju – presuda Županijskog suda u Osijeku broj K-38/93; zločin u Kopačevu – presuda Županijskog suda u Osijeku broj K-47/94; zločin u Suknovcima – nepravomoćna presuda Županijskog suda u Šibeniku; zločin u Baranji – presuda Županijskog suda u Osijeku broj K-45/93-20; zločin u Donjoj Velešnji – presuda Županijskog suda u Sisku broj K-31/93-19.

40 Podaci mnogih svjetskih istraživanja pokazuju kako na jedan prijavljen slučaj silovanja dolazi 15 - 20 neprijavljenih. Podaci istraživanja koje je provela Ženska soba - Centar za seksualna prava u 2005. godini pokazuju kako je 17% žena doživjelo pokušaj silovanja ili silovanje. Od tog broja samo ih je 5% nasilje prijavilo policiji i/ili državnom odvjetništvu.

Silovanje kao način počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva definirano je u čl. 120. OKZ RH, dok je sudskom praksom seksualno zlostavljanje uključeno kao vid mučenja i kroz kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH.

Vlada Republike Hrvatske je tijekom lipnja 2012. najavila novi zakon ili izmjene postojećeg *Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata* kako bi žrtve silovanja mogle ostvariti svoja prava kao civilne žrtve rata. Krajem studenoga 2012. usvojila je *Protokol o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja*, a u siječnju 2013. najavila i donošenje *Zakona o žrtvama ratnog zločina silovanja*.

3. Primjeri koji zabrinjavaju

Prvostupanjski postupci vođeni tijekom 2012. godine, svaki na specifičan način, ukazuju na institucionalne nedostatke koji utječu na slabo prijavljivanje i efikasno procesuiranje zločina: izostanak psihološke potpore žrtvama, nesposobnost tijela progona da počinitelje privede pravdi i/ili neadekvatno kažnjavanje počinitelja.

Tijekom glavne rasprave, svjedočeći o zločinima počinjenima u svome selu oštećenica (naziv sela ni ime oštećenice ne navodimo) je po prvi puta, nakon višestrukih upita predsjednika vijeća o vlastitim saznanjima o počinjenim zločinima i optuženicima, izjavila da je za vrijeme okupacije sela silovana. Vidno potresena tek nakon 20 godina po prvi je puta govorila o zločinu koji je nad njom počinjen. Počinitelju zločina suđeno je u odsutnosti.

Dana 4. rujna, nakon provedenog ponovljenog prvostupanjskog postupka, na Županijskom sudu u Osijeku Rade Ivković i Dušan Ivković proglašeni su krivima da su kao pripadnici srpskih postrojbi nakon okupacije dijela Vukovara zvanog Sajmište silovali jednu žensku osobu (ime ne navodimo) te time počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Radi Ivkoviću izrečena je kazna zatvora u trajanju od 8 godina, a Dušanu Ivkoviću od 5 godina i 6 mjeseci. Radi Ivkoviću suđeno je u odsutnosti. Dušan Ivković prisustvovao je suđenju, branio se sa slobode, no nije se pojavio na objavi presude. U nekoliko sati, koliko je proteklo između zaključenja glavne rasprave i objave presude, okrivljenik je napustio područje Republike Hrvatske, a sud nije predvidio mogućnost da će se to dogoditi ili nije pronašao mehanizam da bijeg spriječi.

Optuženicima za fizičko zlostavljanje zatvorenika u zatvorima u Gajevoj ulici u Zagrebu i u Kerestincu, za puštanje električne struje kroz njihova tijela, razne oblike seksualnog izživljavanja te višestruka silovanja, prvostupanjskom presudom odmjerena je kazna ispod predviđenog zakonskog minimuma za kazneno djelo ratnog zločina.

Prvooptuženik kao *de facto* i *de iure* zapovjednik te neposredni počinitelj osuđen je na 3 i pol godine, a trećeoptuženik je zbog fizičkog zlostavljanja zatvorenika i zbog prisiljavanja zatvorenika i zatvorenica na bludne radnje osuđen na zatvorsku kaznu u trajanju od dvije godine.

Dvojici optuženika, koji su osuđeni zbog fizičkog zlostavljanja koje nije uključivalo seksualno zlostavljanje, izrečene su kazne zatvora od po godinu dana, kao i optuženiku koji je zatočenicama obnaženima od pasa naviše i zatočenicima obnaženima od pasa naniže nalagao plesanje u parovima.

Navedeni primjeri ukazuju na slabosti postojećeg institucionalnog ustroja i potrebu prihvaćanja prakse postupanja tijela MKSJ - do sada najbolje zabilježene prakse u procesuiranju ratnih zločina počinjenih silovanjem. Na MKSJ uveden je niz mjera kako bi žrtve seksualnog nasilja prijavile zločin bez straha za život i bez straha da će njezin identitet biti otkriven, s obzirom da mnogima prijeti rizik žigosanja/izbjegavanja u vlastitoj zajednici.

U Hrvatskoj do sada nisu slijeđene „najbolje prakse“ kako bi se istražili i procesuirali zločini seksualnog nasilja, što je dovelo do neprijavlivanja zločina.

*Protokolom o postupanju u zločinima seksualnog nasilja*⁴¹, donesenim krajem studenoga 2012. godine, određena su nadležna tijela u postupanju sa žrtvama seksualnog nasilja: policija, zdravstvene ustanove (opće i kliničke bolnice, klinički bolnički centri), pravosudna tijela (sud i državno odvjetništvo), centri za socijalnu skrb, odgojno-obrazovne ustanove i institucije koje pružaju pomoć i potporu u zaštiti mentalnog zdravlja.

Učinkovito procesuiranje ovih zločina ovisit će o brzini i kvaliteti ustrojavanja i organizacije timova te edukaciji osoba koje se bave žrtvama zločina seksualnog nasilja u navedenim državnim tijelima.⁴² S obzirom da je obveza društva prema žrtvama omogućiti i reparaciju i rehabilitaciju, nužno je provesti najavljene izmjene *Zakona o pravima vojnih i civilnih invalida rata* te donijeti najavljeni *Zakon o žrtvama ratnog zločina silovanja*. Samo sustavnom potporom žrtvama seksualnih zločina može se pridonijeti da žrtve svoje svjedočenje dožive kao pozitivno i osnažujuće iskustvo.

C. Neadekvatna praksa kažnjavanja počinitelja

Prema *Osnovnom krivičnom zakonu Republike Hrvatske*, koji se primjenjuje u kaznenim postupcima ratnih zločina, minimalna kazna zatvora za većinu ovih kaznenih djela je pet godina, dok je maksimalna kazna 20 godina. Sud počiniteljima odmjerava kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to djelo, uzimajući u obzir sve okolnosti što utječu da kazna bude manja ili veća (olakotne i otegotne okolnosti). No sud može počinitelju odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom za to djelo, ukoliko utvrdi postojanje osobito olakotnih okolnosti na strani počinitelja. Kad ocijeni da postoje uvjeti za ublažavanje kazne, sud počiniteljima većine kaznenih djela ratnih zločina može izreći kaznu zatvora u minimalnom trajanju od jedne godine.

Odmjeravanje kazne je u suštini diskrecijska odgovornost sudaca. Ali, kao što je to slučaj sa svim diskrecijskim pitanjima, i odmjeravanje kazne se mora provoditi pravično, bez ikakve neprihvatljive diskriminacije. Iako su kazne individualizirane i iako se odmjeravaju posebno za svaki pojedini slučaj, pri odmjeravanju visine kazne suci moraju imati jednak tretman prema svima i biti dosljedni. Drugim riječima, u slučajevima kada se radi o istim kaznenim djelima počinjenima u sličnim okolnostima, visina kazni trebala bi biti slična.⁴³

---

41 Protokol se temelji na zakonima i podzakonskim aktima te na sadržaju i obvezama propisanim Nacionalnom politikom za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine (NN RH 88/11) koju je donio Hrvatski sabor 15. srpnja 2011. godine te na Preporuci Rec(2002)5 Odbora ministara Vijeća Europe državama članicama o zaštiti žena od nasilja i Memorandumu s objašnjenjima.

42 Istraživanja i istrage kaznenih djela ratnih zločina počinjenih silovanjem provodi Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, budući da je tijekom 2012. godine DORH ocijenio svrsishodnim koncentrirati sve dokaze i podatke na jednom mjestu.

43 Presuda Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Strugar.

Najvažniji elementi koji određuju visinu kazni su težina počinjenog kaznenog djela i uloga počinitelja. Polazeći od navedenih elemenata, sud povećava ili smanjuje kaznu ovisno o otegotnim i olakotnim okolnostima. No prosudba navedenih elemenata od strane sudaca te težina koja će biti pripisana tim elementima mora biti izuzeta od svake diskriminacije.

1. Kazne nerazmjerne težini zločina

90-ih godina pripadnicima srpskih postrojbi, uglavnom u suđenjima provedenim u njihovoj odsutnosti, izricane su vrlo visoke, često i maksimalne kazne. Proteklih nekoliko godina ujednačenije su kazne izrečene pripadnicima hrvatskih i srpskih postrojbi u sličnim situacijama. No pojedine izrečene kazne evidentno ne odgovaraju težini počinjenih zločina. Kako bi opravdali izricanje kazni ispod donje granice propisane za ratne zločine, suci navode čitav niz olakotnih okolnosti na strani počinitelja: raniju neosuđivanost, teško materijalno stanje, obiteljske prilike, sudjelovanje u Domovinskom ratu, izniman doprinos u Domovinskom ratu, protek vremena od počinjenja kaznenog djela...

Kazne bi trebale ostvariti ciljeve generalne i specijalne prevencije te istovremeno izraziti jasnu osudu društva nad počinjenim zločinima, no neke presude to dovode u pitanje.

Raspravno vijeće VSRH 7. rujna 2012. objavilo je nepravomoćnu presudu kojom je Mihajla Hrastova proglasilo krivim i osudilo na četiri godine zatvora zbog protupravnog ubijanja trinaestorice i ranjavanja dvojice zarobljenih rezervista JNA na Koranskome mostu u Karlovcu 21. rujna 1991. godine.

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 31. listopada 2012. objavilo je presudu kojom su petorica optuženika proglašena krivima za zločine počinjene nad srpskim zarobljenicima u zatvorima u Gajevoj ulici u Zagrebu i Kerestincu. Prvooptuženi Stjepan Klarić osuđen je na 3 godine i 6 mjeseci zatvora jer je kao zapovjednik svojim podređenima dopuštao zlostavljanje zatvorenika: puštanje električne struje kroz njihova tijela, silovanja i razne oblike seksualnog izživljavanja (stavljanje elektroda u spolovilo, prisiljavanje na plesanje u muško-ženskim parovima – žene obnaženih grudi, muškarci obnaženih genitalija i obrnuto, prisiljavanje zatvorenika na masturbiranje pored nagih zarobljenica...). Nepravomoćno je sankcioniran i za naređivanje fizičkog zlostavljanja zatočenika. Fizički, psihički i/ili seksualno je zlostavljano 30 osoba. Trećeoptuženi Viktor Ivančin je zbog fizičkog zlostavljanja i prisiljavanja na bludne radnje osuđen na 2 godine zatvora. Željko Živec i Goran Štrukelj su zbog fizičkog zlostavljanja osuđeni na po godinu dana zatvora, kao i Dražen Pavlović koji je zatočenicama obnaženima od pasa naviše i zatočenicama obnaženima od pasa naniže nalagao plesanje u parovima.

2. Sudjelovanje u Domovinskom ratu – olakotna okolnost pripadnicima hrvatskih postrojbi

Sudovi i dalje pripadnicima hrvatskih postrojbi sudjelovanje u Domovinskom ratu valoriziraju olakotnom okolnošću pri odmjeravanju kazni. Na ovaj se način okrivljenici stavljaju u neravnotežan položaj, u zavisnosti kojoj strani su pripadali tijekom ratnih sukoba.

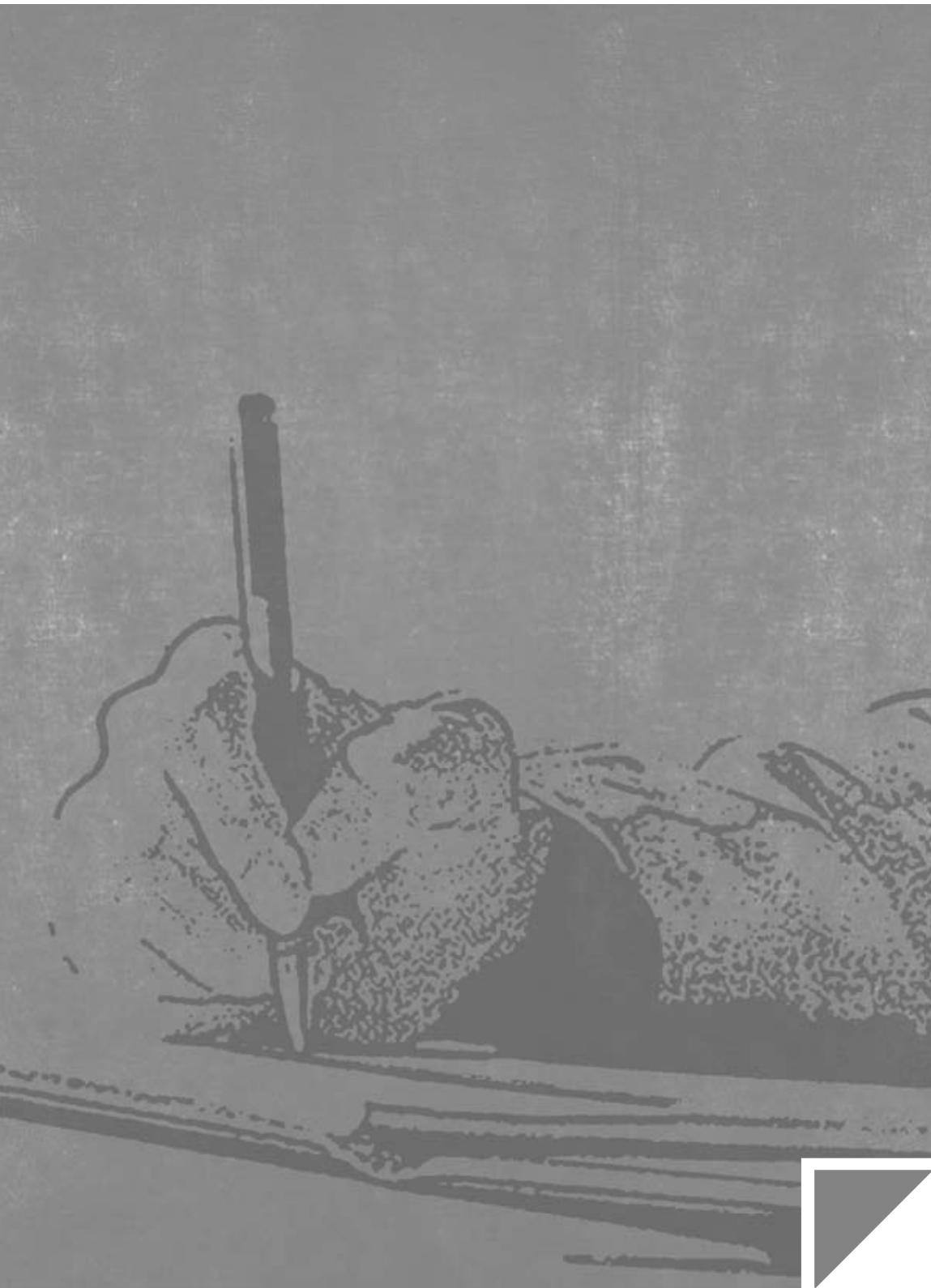
Do sada smo u samo jednom praćenom postupku zabilježili da sudjelovanje u Domovinskom ratu pripadniku hrvatskih postrojbi nije cijenjeno kao olakotna okolnost.

Dana 28. veljače 2012. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu osudilo je pripadnika Hrvatske vojske Željka Gojaka na 9 godina zatvora zbog usmrćenja maloljetne Danijele Roknić i njezine tete Dragice Ninković u njihovu domu u karlovačkom naselju Sajevec. Usmeno obrazlažući presudu predsjednik Vijeća Ivan Turudić naglasio je da sudjelovanje optuženika u Domovinskom ratu nije uzeto kao olakotna okolnost prilikom odmjeravanja kazne, jer je okrivljenik postupao suprotno onome kako bi vojnici trebali postupati te je okaljao ugled Hrvatske vojske i Republike Hrvatske.

VI. PREPORUKE

Ponavljamo preporuke koje smo naveli u posljednjim kvartalnim izvještajima te u izvještaju o praćenju suđenja za 2011. godinu, a koje nisu primijenjene:

- Na Županijskom sudu u Zagrebu nužno je osigurati veći broj adekvatnih sudnica, koje mogu primiti svu zainteresiranu javnost, a zgradu Županijskog suda u Osijeku potrebno je renovirati, za što Ministarstvo pravosuđa treba osigurati potrebna financijska sredstva;
- Zbog složenosti predmeta ratnih zločina potrebno je adekvatno nagraditi/stimulirati suce imenovane u odjele za ratne zločine pri županijskim sudovima;
- Vlada Republike Hrvatske treba što prije donijeti *Nacionalnu strategiju za razvoj sustava podrške žrtvama i svjedocima*, kako bi se postojeći sustav podrške proširio, a obujam podrške povećao;
- Ministarstvo pravosuđa Sektoru za podršku žrtvama i svjedocima ili odjelima za podršku koji djeluju na sudovima treba osigurati vozila i sredstva koja bi omogućila sustavno osiguranje prijevoza/dolazaka svjedoka na sud;
- Vlada Republike Hrvatske treba donijeti Odluku kojom bi se na nedvojen način otpisali troškovi izgubljenih parnica svim tužiteljima/oštećenicima koji nisu uspjeli ostvariti naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe te omogućio povrat sredstava onima koji su već platili parnične troškove ili čija je imovina zaplijenjena;
- Potrebno je donijeti Nacionalni program i Zakon o osnivanju fonda za obeštećenje svih žrtava rata kojim bi se naknada štete uredila u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN-a;
- Potrebno je staviti izvan snage *Zakon o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije*, pravno neprimjenjiv i deklaratorno štetan akt koji narušava odnose između Hrvatske i Srbije.

Navodimo nove preporuke:

- Između država u regiji nužno je normalizirati odnose i potpisati međudržavne ugovore s ciljem efikasnijih procesuiranja počinitelja zločina i izbjegavanja daljnje politizacije suđenja za ratne zločine;
- Nužno je izmijeniti članak 98. *Zakona o policijskim poslovima i ovlastima*, na temelju kojega MUP podmiruje troškove svojim bivšim ili sadašnjim pripadnicima okrivljenima za ratne zločine i na taj način stavlja u neravnopravan položaj okrivljenike zavisno o pripadnosti strani u sukobu;
- Kako bi osobe koje su preživjele silovanja kao i sve druge civilne žrtve rata mogle ostvariti svoja prava, potrebno je donijeti novi ili izmijeniti

- postojeći *Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata* te donijeti najavljeni *Zakon o žrtvama ratnog zločina silovanjem*;
- Kako bi se poboljšala potpora žrtvama ratnih zločina počinjenih seksualnim nasiljem, nužno je što prije ustrojiti timove te educirati osobe u svim državnim tijelima koje se bave žrtvama zločina seksualnog nasilja.

VII. PRILOZI

Prikazi pojedinih nepravomoćno završenih postupaka i mišljenja

Postupak protiv Željka Gojaka za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u karlovačkom naselju Sajevac ⁴⁴

Županijski sud u Zagrebu

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Željko Gojak

Vijeće za ratne zločine: sudac Ivan Turudić, predsjednik Vijeća, sudac Ratko Šćekić, član Vijeća, sutkinja Lidija Vidjak, članica Vijeća

Tužitelj: Jurica Ilić, zamjenik ŽDO u Zagrebu

Branitelj: Mijo Golub, odvjetnik iz Zagreba

Dana 28. veljače 2012. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu proglasilo je Željka Gojaka krivim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 9 (devet) godina te mu je produljen pritvor.

Proglašen je krivim što je za vrijeme ratnog sukoba, kao djelatnik Policijske uprave karlovačke, 5. listopada 1991. u Karlovcu, u naselju Sajevac, zajedno s više nepoznatih pripadnika Zbora narodne garde ušao u obiteljsku kuću Marka Roknića te s više hitaca iz vatrenog oružja lišio života članove njegove obitelji Dragicu Ninković i maloljetnu Danijelu Roknić.

Mišljenje o postupku

Postupak je proveden u razumnom roku. Od uhićenja i pritvaranja (svibanj 2010.) do objave prvostupanjske presude (veljača 2012.) protekla je 1 godina i 9 mjeseci. Tijekom postupka uočili smo opterećenost Županijskog suda u Zagrebu zbog povećanog priliva kaznenih predmeta, što je rezultiralo izmjenom u sastavu raspravnog vijeća, zbog koje je rasprava morala iznova započeti. Nepravodobno dostavljanje strankama pojedinih dokumenata prouzrokovalo je odgodu jednog ročišta. No ročišta glavne rasprave zakazivana su u pravilnim intervalima pa postupak možemo ocijeniti efikasnim.

No uočili smo problem u pohrani i čuvanju materijalnih dokaza. Naime, tijekom postupka postalo je upitno gdje su pohranjeni materijalni dokazi izuzeti prilikom očevida te čuva li sud odjeću žrtava izuzetu prilikom ekshumacije. Navedeni dokazi naposljetku su pronađeni kod vještaka balističara, koji nakon

---

⁴⁴ Postupak je pratila i o njemu izvještavala Milena Čalić Jelić.

izrade nalaza i mišljenja iste nije vratio sudu. Ovakvo ponašanje moglo je ugroziti dokazni postupak.

Tijek postupka

Optužnica i izmjene optužnice

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-188/10 od 22. studenoga 2010. Željka Gojaka se teretilo za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva likvidacijom Dragice Ninković, maloljetne Danijele Roknić i Marka Roknića. Na glavnoj raspravi održanoj 28. veljače 2012. ŽDO u Zagrebu je izmijenilo činjenični opis optužnice na način da je iz opisa izvršenja kaznenog djela izostavljen dio inkriminacije vezan uz usmrćenje Marka Roknića, s obrazloženjem da za isto protiv okrivljenog Gojaka nema dovoljno dokaza.

Dokazni postupak

Istražni postupak, pokrenut tek 2010., iniciran je izjavom oštećene Branke Roknić danom u vanparničnom postupku proglašenja nestale osobe (Danijele Roknić) umrlom pred Općinskim sudom u Karlovcu tijekom 2006. godine. Daljnji poticaj kaznenom procesuiranju bila je izjava Branke Roknić Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije, koju je Tužilaštvo prosljedilo DORH-u. Tijekom 2009. je Ana Gojak, očevidac događaja, dala iskaz istražnom sucu Županijskog suda u Zagrebu. Posmrtni ostaci Marka Roknića, Danijele Roknić i Dragice Ninković ekshumirani su 15. travnja 2010.

Tijekom dokaznog postupka saslušano je 15 svjedoka. Samo dvoje svjedoka su neposredni očevici izvršenja ratnog zločina: oštećena Branka Roknić i svjedokinja Ana Gojak (saslušana samo tijekom istrage, preminula prije glavne rasprave). Ostali svjedoci nisu imali izravnih saznanja o događanjima u kući Marka Roknića u Sajevcu. Iskazivali su o događajima koji su prethodili izvršenju ratnog zločina, koji, po stajalištu suda, nisu bili značajni za utvrđenje odlučnih činjenica. Sud je u cijelosti poklonio vjeru iskazima svjedokinja očevidaca, koja su uvelike potvrđena vještačenjima liječnika patologa te balističara.

Odluka o kazni

Pri odluci o visini kazne sud je okrivljeniku kao olakotne okolnosti cijenio obiteljske prilike, raniju neosuđivanost, smanjenu ubroјivost, kao i kasniji razvoj PTSP-a.

Kao otegotne okolnosti cijenjene su okolnosti počinjenja djela: bezobzirnost, posebno iskazana surovost i potpuni izostanak humanosti (pucanje djevojčici u leđa u trenutku kada je majka pokušava zakloniti držeći je u krilu), čime je

iskazan visok stupanj kriminalne volje za usmrćenjem osoba koja nisu na bilo kakav način pridonijele ratnim zbivanjima, kao i nanesenu patnju majci ubijene djevojčice koja je bila prisiljena ostaviti ranjeno dijete kako bi se pobrinula za prijevoz do bolnice, i sina/brata djevojčice (tada starog 15 godina) koji se cijelo vrijeme skrivao na tavanu kuće te pronašao mrtvog oca, sestru i tetu.

Četvrti (treći ponovljeni) postupak protiv optuženog Čede Jovića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Dalju IV⁴⁵

Županijski sud u Osijeku

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Čedo Jović

Vijeće za ratne zločine: sudac Darko Krušlin, predsjednik Vijeća, sutkinja Ružica Šamota, članica Vijeća, sudac Ante Kvesić, član Vijeća

Tužitelj: Dragan Poljak, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku

Branitelj: odvjetnik Tomislav Filaković

Presuda nakon četvrtog (trećeg ponovljenog) prvostupanskog postupka

I nakon provedenog četvrtog (trećeg ponovljenog) postupka Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku proglasilo je opt. Čedu Jovića krivim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, u svezi s čl. 28. OKZRH, i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.⁴⁶

Presudom, objavljenom 1. lipnja 2012. godine, opt. Jović proglašen je krivim što u razdoblju od kraja prosinca 1993. do lipnja 1995. u Dalju i okolici, u činu kapetana, kao stvarni zapovjednik postrojbe vojne policije u 35. slavonskoj brigadi tzv. Vojske RSK, znajući da su njemu podređeni zapovjednik vojne policije Novak Simić, vojni policajci Miodrag Kikanović i Radovan Krstinić te drugi nepoznati vojni policajci u više navrata zlostavljali pripadnike tzv. radnog voda nesrpske nacionalnosti, u okviru svojih ovlasti nije poduzeo ništa da se počinitelji kazne i na taj način onemoguće u daljnjem protupravnom postupku, pristao na taj način da oni nastave s takvim nedopuštenim radnjama i na posljedice takvih radnji, pa su tako Simić, Kikanović i Krstinić udarali Antuna

⁴⁵ Postupak je pratio i o njemu izvještavao Mladen Stojanović.

⁴⁶ Tri ranije donesene prvostupanske presude u ovome predmetu, kojima je opt. Jović također proglašavan krivim i osuđivan na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, VSRH je ukinuo: prvi puta zbog formalnih razloga (povreda odredaba kaznenog postupka), drugi puta zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, a treći puta ponovno zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka – jer optuženiku nije omogućeno da se očituje o krivnji u odnosu na izmijenjenu optužnicu. S obzirom da je presuda ukinuta zbog počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka, VSRH se nije upuštao u ocjenjivanje činjeničnog stanja utvrđenog u prvostupanskoj presudi.

Kundića, uslijed čega je ovaj zadobio brojne ozljede, od kojih je ubrzo preminuo, te su fizički zlostavljali još petoricu civila.

Pritvor, u kojemu se optuženi Jović nalazi od 7. srpnja 2008. godine, je prilikom objave presude produljen.

U postupku je sporno jesu li oštećenici (Mađari i Hrvati mobilizirani u „radni vod“) imali status civilnog stanovništva, je li optuženik, pored nesporne funkcije načelnika bezbjednosti, bio i stvarni zapovjednik vojne policije u 35. slavonskoj brigadi tzv. Vojske RSK, a time i nadređen pravomoćno osuđenim neposrednim počiniteljima zločina, vojnim policajcima Simiću, Kikanoviću i Krstiniću, te je li optuženik poduzeo neophodne radnje kako bi spriječio neposredne počinitelje da počine djelo.

Vijeće je zaključilo da su pripadnici radnog voda civili, jer nisu neposredno sudjelovali u neprijateljstvima; da je optuženik, neupitno načelnik bezbjednosti, bio i stvarni zapovjednik vojne policije, jer je on na sebe preuzimao ulogu zapovjednika vojne policije, pa su ga pripadnici vojne policije tako i doživljavali; da optuženik nije poduzeo sve kako bi se spriječila maltretiranja pripadnika radnog voda i procesuirali počinitelji, s obzirom da nije podnio kaznenu prijavu protiv počinitelja, za razliku od slučaja silovanja jedne žene u Dalj Planini u kojemu je proveo izvide i podnio kaznenu prijavu.

Vijeće je zaključilo da je optuženik imao ovlasti pritvoriti neposredne počinitelje, no da to nije učinio. Izvijestio je pretpostavljene, ali je počinitelje, koji su mu priznali djelo, pustio. Vijeće je zaključilo da optuženik kod usmrćenja Antuna Kundića nije poduzeo radnje koje je poduzeo kod počinjenja ranije spomenutog kaznenog djela silovanja – nije podnio kaznenu prijavu, jer bi u tom slučaju policija počinitelje ispitala kao osumnjičenike, a ne kao građane u obavijesnom razgovoru. Suprugu preminulog se obavijestilo da je ošt. Kundić preminuo od infarkta. Navedeno ukazuje da je optuženik radio na prikriivanju događaja i pogodovao osobama koje su počinile kazneno djelo te da nije izvršio svoju garantnu obvezu.

Prigovori i stavovi obrane

Obrana je konstantno ulagala prigovore na iskaze svjedoka Slavka Kita, umirovljenog pukovnika HV-a, a do 1991. godine oficira JNA, koji je pozvan da kao stručnjak za vojno ustrojstvo i poznavatelj načina zapovijedanja vojnom policijom u bivšoj JNA svjedoči u predmetu, smatrajući svjedoka nekompetentnim, a njegov iskaz proturječnim. Tijekom ranijih prvostupajskih postupaka obrana je predlagala saslušanje Imre Agotića, generala u mirovini. Zastupnik optužbe protivio se takvom dokaznom prijedlogu obrane, smatrajući da je obrana očito nezadovoljna iskazom Slavka Kita te da se predlaganjem novog svjedoka stručnjaka pokušava dobiti obrani prihvatljiv iskaz.

S obzirom da je u međuvremenu Imra Agotić preminuo, obrana je u posljednje provedenom prvostupanjskom postupku predložila da se kao svjedoka pozove i ispita Jordana Atanasoskog, koji je svjedočio u predmetu opt. Damira Kufnera i dr., Mate Laušića, koji je više puta svjedočio u postupcima pred domaćim sudovima i MKSJ, ili neke treće osobe za koju sud smatra da raspolaže potrebnim stručnim znanjem. Pored toga, branitelj je predložio da se u spis uvrsti i njegov dopis upućen generalu Imri Agotiću 21. ožujka 2011., u kojem je zamolio Agotića da se stručno očituje na okolnosti vezane za linije komandovanja, ulogu organa bezbjednosti u jedinici formacije brigade u bivšoj JNA te zadaće i uloge vojne policije, kao i odgovori generala Imre Agotića upućeni e-mailom 21. svibnja 2011., u kojima je Agotić dao opširna stručna tumačenja i objašnjenja. Nadalje, predložio je da se u spis uvrsti i materijalna dokumentacija: legitimacija vojne policije i legitimacija oficira organa bezbjednosti s ovlastima napisanima na njima, Priručnik za vojnike vojne policije, Metodika obuke vojne policije i Uputstva za primjenu pravila službe vojne policije oružanih snaga SFRJ, iz čega, prema tvrdnji obrane, proizlazi da svjedok Slavko Kit nije govorio vjerodostojno te da ne raspolaže stručnim znanjem.

Navedene dokazne prijedloge branitelja sud je odbio, ocijenivši da su činjenice već dovoljno utvrđene.

Nadalje, obrana je, za razliku od optužbe, ali i utvrđenja suda, smatrala kako pripadnici radnog voda ne mogu imati status civila jer su primali mobilizacijske pozive i imali formacijsko mjesto u brigadi, da optuženik nije imao niti formalnu (za što ga se u početku postupka optužnicom teretilo) niti stvarnu zapovjednu moć nad pripadnicima vojne policije te da su svjedoci, koji su iskazivali o optuženikovoj nadređenoj ulozi nad pripadnicima vojne policije, formirali svoje zaključke na temelju seoskih priča, no da niti jedan od njih nije čuo niti vidio da bi optuženik išta zapovjedio bilo kojem pripadniku vojne policije.

Mišljenje o postupku

U mišljenju nakon provedenog drugog (prvog ponovljenog) postupka ukazali smo na mogućnost da VSRH ukine prvostupanjsku presudu, posebno imajući u vidu brojne dokazne prijedloge obrane koje je prvostupanjsko Vijeće tada odbilo izvesti. Iako je još u trećem postupku prvostupanjski sud izveo većinu dokaza na koje je u svom ukidbenom rješenju ukazao VSRH, neizvjesno je hoće li VSRH smatrati da je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno.

Zbog propusta prvostupanjskog suda da provede formalno korektan postupak, ali i da potpuno i pravilo utvrdi činjenično stanje, postupak se nerazumno otegnuo. Okrivljenik se sve vrijeme trajanja kaznenog postupka nalazi u pritvoru. Lišen je slobode na graničnom prijelazu pri pokušaju ulaska u Republiku Hrvatsku 7. srpnja 2008. godine i od tada se nalazi u pritvoru. Za pretpostaviti je

da bi opt. Jović, da je osuđujuća presuda na 5 godina zatvora postala pravomoćna, već bio prijevremeno otpušten sa izdržavanja kazne zatvora.

Dužina trajanja postupka, optuženikov pritvor te odbijanja dokaznih prijedloga obrane rezultirali su razmiricama između predsjednika Vijeća i branitelja optuženog, posebno vidljivima tijekom iznošenja završnih govora stranaka.⁴⁷

Ponovljeni postupak protiv Pere Đermanovića, Dubravka Čavića i Ljubiše Čavića za kazeno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice⁴⁸

Županijski sud u Zagrebu

Kazeno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženici: Pero Đermanović (nalazio se u pritvoru, koji je ukinut 12. studenoga 2012.), Dubravko Čavić (nedostupan) i Ljubiša Čavić (brani se sa slobode, pritvor u odnosu na njega ukinut je nakon objave prve prvostupanjske presude)

Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća, sudac Željko Horvatić, član Vijeća, sudac Tomislav Juriša, član Vijeća

Tužitelj: Robert Petrovečki, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu

Branitelji: Zorko Kostanjšek, odvjetnik iz Siska, branitelj Pere Đermanovića; Ivan Rafaj, odvjetnik iz Siska, branitelj Dubravka Čavića; Domagoj Rupčić, odvjetnik iz Siska, branitelj Ljubiše Čavića

O ponovljenom prvostupanjskom postupku⁴⁹

Nakon provedenog ponovljenog prvostupanjskog postupka, Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 8. studenoga 2011. okrivljenike je proglasilo krivima i osudilo na kazne zatvora: Peru Đermanovića na 9, Dubravka

---

⁴⁷ Branitelj optuženog započeo je završni govor osvrtno na tužiteljev završni govor, no predsjednik Vijeća ga je prekinuo rekavši da se ne osvrće na tužiteljev govor, nego da iznese svoj. Branitelj je pokušao ukazati na sudsku praksu te navesti pravomoćnu presudu Županijskog suda u Osijeku u predmetu protiv opt. Kufnera i dr., no predsjednik Vijeća ga je prekinuo rekavši da to nije važno. Nakon što je branitelj optuženog upitao o čemu može govoriti, članica Vijeća citirala je st. 1 čl. 346. ZKP-a, u kojem je navedeno: „Branitelj ili sam optuženik izložiti će u svojem govoru obranu i može se osvrnuti na navode tužitelja i oštećenika“, na što je branitelj rekao da očito „previše priča“.

⁴⁸ Postupak je pratila i izvještavala Milena Čalić Jelić.

⁴⁹ U (prvom) prvostupanjskom postupku, provedenom na Županijskom sudu u Sisku, optuženici Pero Đermanović, Ljuban Bradarić, Dubravko Čavić i Ljubiša Čavić 23. travnja 2010. proglašeni su krivima. Đermanović je osuđen na 11 godina, Bradarić na jednu godinu, Dubravko Čavić na 9 godina, a Ljubiša Čavić na dvije godine zatvora. Vrhovni sud RH je 22. prosinca 2010. potvrdio presudu u odnosu na Ljubana Bradarića, no uvažio je žalbe Đermanovića i Dubravka i Ljubiše Čavića pa je ukinuo prvostupanjsku presudu u odnosu na njih. Vrhovni sud RH je na prijedlog DORH-a riješio da se ponovljeni postupak provede pred Županijskim sudom u Zagrebu.

Čavića na 7 i Ljubišu Čavića na 2 godine zatvora. Proglašeni su krivima da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, time što su tijekom listopada 1991. u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice (Stublju, Graboštanima te Donjem i Gornjem Hrastovcu) kao pripadnici nelegalnih oružanih formacija tzv. SAO Krajine:

- a) Pero Đermanović i Dubravko Čavić prisilno odveli Vladimira Letića iz kuće njegove sestre u Graboštanima, tako što su mu ruke vezali žicom i odvezli ga u automobilu „Renault 4“ u zapovjedništvo TO u Gornjem Hrastovcu, gdje su ga pripadnici nelegalnih oružanih formacija tzv. SAO Krajine ispitali i fizički zlostavljali, odakle su ga sljedećeg dana odvezli u selo Stubalj, gdje je morao pokazivati u kojim kućama ima oružja, a nakon toga su ga Pero Đermanović i Dubravko Čavić s pokojnim Milanom Stiljkom zvanim „Japan“ odveli u brdo prema šumi zvanom „Parlogi“ gdje su ga s više hitaca iz vatrenog oružja usmrtili, nanijevši mu pri tome i tjelesne ozljede u vidu prijeloma obje potkoljenice i glave;
- b) Pero Đermanović i Ljubiša Čavić 26. listopada 1991. u večernjim satima u Graboštanima ušli u dvorišta dviju obiteljskih kuća, u vlasništvu Steve Karanovića i Ive Karanovića, polili ih benzinom i zapalili uslijed čega su izgorjele.

Ponovljeni prvostupanjski postupak proveden je u odsutnosti okrivljenog Dubravka Čavića, zastupanog po branitelju po službenoj dužnosti. Okrivljeni Đermanović tijekom postupka bio je u pritvoru, koji mu je nakon objave presude produžen.

Ponovljeni postupak trajao je 6 mjeseci. Na četiri ročišta glavne rasprave i vanraspravnom saslušanju uz korištenje video-konferencijske veze saslušano je 12 svjedoka i medicinski vještak, uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi pojedinih svjedoka, od Državnog hidrometeorološkog zavoda pribavljeni su podaci o mjesečevim mijenama i naoblaci za dane 20. – 30. listopada 1991. za područje Graboštana, općina Hrvatska Kostajnica, izvršen je uvid u materijalnu dokumentaciju te su ponovno saslušana dvojica svjedoka očevidaca, izvršen je očevid. Odbijeni su dokazni prijedlozi branitelja za suočavanjem svjedoka očevidaca te pribavljanjem dokumentacije o ostvarivanju prava na obnovu zapaljenih kuća kao neprikladni ili nevažni, jer je sud smatrao da je činjenica koja bi se navedenim dokaznim prijedlogom trebala utvrditi već utvrđena drugim dokaznim sredstvima.

Po završetku dokaznog postupka tužiteljstvo je djelomično izmijenilo činjenični opis izvršenja kaznenog djela iz optužnice. Okrivljenike se više ne tereti da su imali namjeru protjerati stanovništvo hrvatske nacionalnosti, a iz činjeničnog opisa optužnice izostavljen je i navod da su okrivljeni Đermanović i Dubravko Čavić zajedno s Milanom Stiljkom zvanim „Japan“ Vladimira Letića, prije usmrćenja, udarali kundacima pušaka i nogama obuvenim u vojničke čizme.

Tijekom dokaznog postupka bilo je dvojbeno s kojom sigurnošću se sud može osloniti na iskaz samo jednog svjedoka očevica, osobito za kazneno djelo pod točkom b) optužnice i izreke presude. No iz izvedenih dokaza sud je utvrdio da su okrivljenici počinili kazneno djelo kako im se izmijenjenom optužnicom stavlja na teret.

Prilikom odmjeravanja kazni sud je kao olakotne okolnosti kod okrivljenika cijenio njihove obiteljske prilike, nekažnjavanost za druga kaznena djela te okolnost da je počinjenje ovog djela rezultat turbulentnih ratnih zbivanja. Otegotnom okolnošću ocijenio je najviši stupanj odgovornosti – izravnu namjeru, i pobude – usmjerene protiv pripadnika hrvatskog naroda.

Na presudu su uložene žalbe: okrivljenika radi nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja te postupovnih povreda i ŽDO Zagreb radi odmjerenih kazni koje tužiteljstvo smatra neprimjerenima težini počinjenog kaznenog djela.⁵⁰

Obnovljeni postupak protiv Borislava Mikelića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Petrinji⁵¹

Županijski sud u Zagrebu

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Borislav Mikelić, sudilo mu se u odsutnosti

Vijeće za ratne zločine: sudac Željko Horvatović, predsjednik Vijeća, sudac Ratko Ščekić, član Vijeća, sudac Zdravko Majerović, član Vijeća

Tužitelj: Jurica Ilić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu

Branitelj: Silvije Degen, odvjetnik iz Zagreba

Mišljenje

Dana 31. svibnja 2012. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu obustavilo je kazneni postupak protiv Borislava Mikelića, jer je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu odustalo od optužbe prije započinjanja glavne rasprave, zakazanoj po rješenju o obnovi postupka. Zahtjev za obnovom postupka podnio je Borislav Mikelić, 1993. u odsutnosti osuđen na 20 godina zatvora.

Ovaj kazneni predmet jedan je od primjera obnova pravomoćno okončanih kaznenih postupaka iniciranih po samim optuženicima, koji i dalje nisu dostupni hrvatskom pravosuđu, a što je omogućeno izmjenama Zakona o kaznenom postupku iz 2008. godine.

⁵⁰ Sjednica Žalbenog vijeća VSRH održana je 5. rujna 2012. godine. VSRH je ukinuo presudu i vratio predmet prvostupajskom sudu na ponovno suđenje.

⁵¹ Postupak je pratila i izvještavala Milena Čalić Jelić.

Analiza presude Okružnog suda u Sisku koja je 9. lipnja 1993. donesena u odsutnosti Mikelića i drugih okrivljenika, potvrđuje problem nekvalitetnog optuživanja i presuđivanja devedesetih godina, godina rata i poraća. Postupak karakterizira nekvalitetna grupna optužnica (u ovome predmetu protiv devet okrivljenika), u kojoj krivnja nije dovoljno individualizirana, potpuno pasivna uloga branitelja imenovanog po službenoj dužnosti koji je zastupao sve optuženike, za 90-e godine uobičajno osuđivanje na maksimalne kazne te neulaganje žalbe na prvostupanjsku presudu od strane branitelja optuženika.

Postupak vođen na Okružnom sudu u Sisku 1993. godine obilovao je neprofesionalnošću. S obzirom da se vodio u odsutnosti optuženih, neobjektivnošću je pridonijela i nemogućnost saslušanja optuženih, kao i nemogućnost predlaganja i izvođenja njihovih dokaznih prijedloga.

Tijek postupka

Optužnica

Optužnicom Okružnog javnog tužilaštva iz Siska broj KT-9/93 od 10. ožujka 1993. Borislav Mikelić i još osam osoba optuženi su da su na području grada Petrinje počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Prvooptuženom Borislavu Mikeliću stavljeno je na teret da je kao začetnik oživotvorenja velikosrpskog memoranduma SANU⁵² u SAO Krajini, formirao tzv. Štab četničkih formacija, a potom pripremao i koordinirao akcije oružane pobune, izdao naređenja za napad na grad Petrinju i ostala mjesta, naredio napad na pripadnike ZNG-a i MUP-a i ostalo nesrpsko civilno stanovništvo, progon istih, otuđenje pokretne imovine, uništavanje stambenih zgrada, gospodarskih i sakralnih objekata, naređivao nelegalna uhićenja pripadnika hrvatske nacionalnosti, koji su potom odvođeni u kasarnu „Vasilije Gaćeša“ gdje su bili psihički i fizički zlostavljani. Tijekom navedenih napada ubijena je jedna osoba, a šestoro ih je ozljeđeno.

Presuda u odsutnosti

Okružni sud u Sisku je 9. lipnja 1993. proglasio krivima svu devetoricu optuženih: Borislava Mikelića, Dušana Jovića, Milana Muidžu, Dušana Kačara, Iliju Niševića, Milana Milankovića, Iliju Bjelajca, Simu Karaicu i Stanka Divjakinju. Osuđeni su na maksimalne kazne: 20 godina zatvora svaki. Svim optuženicima se sudilo u odsutnosti i svi su bili zastupani po jednom branitelju, koji je prema navodima iz obrazloženja presude ustanovio da izvedeni dokazi upućuju na zaključak da su optuženici doista počinili kaznena djela kojima ih

---

52 Memorandum SANU – dokument nastao u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti. Kao strateški program srpske inteligencije odredio je smjer rješenja srpskog pitanja unutar SFRJ. Predstavljao je moderniziranu verziju ranijih velikosrpskih programa.

se tereti. Navedena presuda svojim obrazloženjem ne navodi dostatne podatke o dokazima te razlozima utvrđenja krivnje. Branitelj, iako je na to bio obvezan, nije se žalio na osuđujuću presudu pa je presuda već istekom roka za žalbu postala pravomoćna.

Obnova postupka za osmoricu suosuđenika

Presuda za sve osuđeničke, osim prvoosuđenog Borislava Mikelića, stavljen je izvan snage 2009. godine. Naime, Županijsko državno odvjetništvo u Sisku zatražilo je obnovu postupka u odnosu na osuđene Dušana Jovića, Milana Muđđu, Dušana Kačara, Iliju Niševića, Milana Milankovića, Iliju Bjelajca, Simu Karaicu i Stanka Divjakinju. Nakon što je zahtjev usvojen i postupak obnovljen, ŽDO u Sisku izmijenilo je pravnu kvalifikaciju kaznenog djela – u kazneno djelo oružane pobune, pa je primjenom Zakona o općem oprost u Županijski sud u Sisku obustavio kazneni postupak.

Rješenje o obnovi kaznenog postupka za Borislava Mikelića

Županijski sud u Sisku je rješenjem od 26. travnja 2011. prihvatio zahtjev osuđenog Borislava Mikelića i dopustio obnovu kaznenog postupka u odnosu na njega.

Zahtjev za obnovu kaznenog postupka osuđeni Mikelić podnio je u odsutnosti, sukladno odredbi čl. 501. st. 1. toč. 3. ZKP-a. U zahtjevu su iznesene nove činjenice i dokazi za koje je osuđeni smatrao da bi u obnovljenom postupku dovele do njegovog oslobođenja od kaznene odgovornosti ili blaže osude. ŽDO u Sisku je Mikelićev zahtjev smatralo neosnovanim. U postupku odlučivanja o zahtjevu za obnovu sud je saslušao tri svjedoka koji su osuđenog poznavali prije rata te su svojim iskazima potvrdili da je isti doživio prometnu nesreću, da je u inkriminirano vrijeme bio na liječenju i da ga u inkriminirano vrijeme nisu viđali u Petrinji, kao i da nemaju saznanja da je osuđeni sudjelovao u akcijama organiziranja i koordiniranja oružane pobune u Petrinji. Sud je izvršio uvid u materijalne dokaze predložene po osuđeniku te je slijedom izvida utvrdio da okolnosti navedene u zahtjevu za obnovu nisu razmatrane tijekom pravomoćno okončanog postupka, a da su podobne da dovedu do oslobođenja osuđenika za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120 st. 1. OKZRH ili njegove osude po blažem zakonu. Zbog toga je obnova postupka dopuštena.

Postupak protiv Ivice Pintarića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin kod Mrkonjić Grada II ⁵³

Županijski sud u Zagrebu

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Ivica Pintarić, na odsluženju zatvorske kazne zbog pravomoćne presude za počinjenje drugog kaznenog djela

Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća, sudac Mirko Klinžić, član Vijeća, sutkinja Erna Dražanić, članica Vijeća

Tužitelj: Jurica Ilić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu

Branitelj: Juro Martinović, odvjetnik iz Zagreba

Optužnica i presuda

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-312/10 od 3. veljače 2012. Ivici Pintariću stavljeno je na teret da je kao pripadnik Samostalne satnije taktičkih snajpera Hrvatske vojske, točno neutvrđenog dana tijekom mjeseca rujna i listopada 1995. u jednom selu u okolici Mrkonjić Grada, Republika Bosna i Hercegovina, ušao u kuću u kojoj su se nalazili jedna nepoznata muška i jedna nepoznata ženska osoba te da je u iste iz automatske puške „Kalašnjikov“ ispalio više metaka i na taj način ih usmrtio, pa da je time počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Dana 9. svibnja 2012. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, nakon brzo i djelotvorno provedene glavne rasprave, temeljem čl. 354. t. 3. ZKP-a okrivljenog Ivicu Pintarića oslobodilo je od optužbe. Vijeće iz izvedenih dokaza nije moglo utvrditi da je okrivljenik počinio djelo koje mu se stavlja na teret. Smatralo je da se iz iskaza samo jednog svjedoka ne može nedvojbeno zaključiti da je optuženi počinio kazneno djelo, da je iskaz svjedoka optužbe preštur, s premalo informacija, da je ostalo nerazjašnjeno je li optuženik usmrtio žrtve, a navelo je i da nisu pronađena tijela, da nije poznat identitet žrtava niti ime sela gdje je navodni zločin počinjen.

Mišljenje o kvaliteti optužnice

Ukoliko Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdi prvostupanjsku oslobađajuću presudu, pokazat će se da optužnica Županijskog državnog odvjetništva nije bila zasnovana na dostatnim i kvalitetnim dokazima. Time bi zapravo zbog primjene načela „ne bis in idem“ bilo onemogućeno daljnje istraživanje zločina iz optužnice protiv ovoga okrivljenika. Ishitreno podizanje optužnice teško je opravdati, pogotovo imajući u vidu da se radi o kaznenom djelu koje ne

53 Postupak je pratila i izvještavala Milena Čalić Jelić.

podliježe zastari kaznenog progona, kao i da se očekuje bolja suradnja s pravosudnim tijelima Bosne i Hercegovine, koja bi mogla pomoći u rasvjetljavanju brojnih nepoznanica kojima je ovaj predmet prepun.

Postupak protiv optuženog Milana Marinkovića za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika – zločin u Borovom Selu⁵⁴

Županijski sud u Osijeku

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH

Optuženik: Milan Marinković

Vijeće za ratne zločine: sudac Darko Krušlin, predsjednik Vijeća, sudac Anto Rašić, član Vijeća, sudac Ninoslav Ljubojević, član Vijeća

Tužitelj: Miroslav Dasović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku

Branitelji: Marko Cvrković, odvjetnik iz Vukovara, i Zlatko Cvrković, odvjetnik iz Vinkovaca

Dana 1. veljače 2012. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku proglasilo je okrivljenog Milana Marinkovića krivim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH. Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

Proglašen je krivim što je dana 2. svibnja 1991. u mjestu Borovo Selo, u predjelu zvanom Savulja, kao pripadnik srpskih paravojskih postrojbi, zajedno s Jovanom Jakovljevićem i drugim pripadnicima srpske paravojske tukao letvama, rukama i nogama po tijelu zarobljene, a prethodno hicima iz vatrenog oružja ranjene policajce Policijske uprave Osijek Zvonimira Mekovića i Dalibora Križanovića, uslijed čega su ranjeni policajci, uz bol od zadobivenih strijelnih ozljeda, zadobili i druge ozljede, trpeći pri tome snažnu bol.

Pritvor, u kojemu se optuženik nalazio od 11. studenoga 2010., ukinut je prilikom objave presude.

Optuženje i razdvajanje postupka

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-28/11 od 10. svibnja 2011. optuženi su Milan Marinković, Jovan Jakovljević, Dragan Rakanović, Milenko Mihajlović i Jovica Vučenić. Stavljeno im je na teret zlostavljanje zarobljenih i ranjenih hrvatskih policajaca Zvonimira Mekovića, Dalibora Križanovića, Boška Crčića-Kurtanjeka i Ivana Komšića 2. svibnja 1991. u Borovu Selu.

---

54 Postupak je pratio i o njemu izvještavao Miren Špek.

Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Osijeku od 2. prosinca 2011. u odnosu na optuženog Milana Marinkovića razdvojen je postupak od postupka prema ostalim optuženicima, koji su nedostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Optužnica je 17. siječnja 2012., prije započinjanja glavne rasprave, usklađena u odnosu na opt. Marinkovića.

Tijek glavne rasprave i presuda

Održana su dva ročišta glavne rasprave, 19. i 30. siječnja, nakon kojih je 1. veljače donesena i objavljena prvostupanjska presuda.

Tijekom glavne rasprave saslušano je 12 svjedoka, među kojima i oštećeni policajci Meković i Križanović. Sudsko vijeće odbilo je prijedlog da se kao svjedoci ispituju tri osobe koje su kao javnost prisustvovala raspravi 19. siječnja 2012.

Okrivljenik je svoju obranu iznio u tri navrata: u svojstvu osumnjičenika pred policijskim službenicima i pred istražnim sucem u studenome 2010. te na glavnoj raspravi 30. siječnja 2012. godine. U početku je tvrdio da se kritičnog dana nije udaljavao od svoje obiteljske kuće, da je čuvao tek rođenog sina te da je dio vremena proveo obavljajući radove oko kuće. Kasnije je tvrdio da je imao goste koji su bili u njegovoj kući na proslavi 1. maja, da je 2. svibnja proveo u svojoj kući s nekoliko rođaka i susjeda koji su to svojim iskazom i potvrdili, a razliku u odnosu na iskaz pred policijskim službenicima opravdavao je zatečenošću uhićenjem. Također je tvrdio da mu nije nadimak „Kurta“.

U postupku je bilo sporno je li optuženi Marinković osoba koju je svjedok Vaso Stanivuković vidio u vikendici u kojoj su zlostavljani oštećeni, a prema stavu obrane, i pravna kvalifikacija optužnice. Obrana je naime tvrdila da do ulaska redarstvenika u Borovo Selo i napada na njih nije postojala oružana pobuna dijela srpskog stanovništva u Hrvatskoj.

Sudsko vijeće nije povjerovalo obrani okr. Milana Marinkovića te je kao ključan dokaz prihvatilo iskaz svjedoka Vase Stanivukovića, ali prije nego što ga je počeo mijenjati i pokušao pogodovati obrani okrivljenoga. Svjedok Vaso Stanivuković je na glavnoj raspravi tvrdio da je Mišo „Kurta“, kojeg je zajedno sa zapovjednikom TO Borova Sela Šoškočaninom i Jakovljevićem vidio na kritičnom mjestu u kritično vrijeme, zapravo Milan Puškar zvani Kurta, a ne okrivljeni Milan Marinković. No sudsko je vijeće prvenstveno iz iskaza ovoga svjedoka iz istrage, u kojem je pobliže i uz detalje opisao inkriminirani događaj, zaključilo da je upravo okr. Milan Marinković osoba koju je u kritično vrijeme na kritičnom mjestu vidio svjedok.

Sud je u presudi naveo kako je opće poznata činjenica da su oružani sukobi u Republici Hrvatskoj započeli 28. ožujka 1991. napadom srpskih paravojnih postrojbi na pripadnike MUP-a na Plitvicama, a da su okolnosti koje su opisali

oštećenici u ovome postupku upravo ukazale da se radilo o pripremljenom i organiziranom napadu pripadnika srpske paravojske, o pripremljenoj zasjedi u koju su upali oni i njihovi kolege. Iz toga je Vijeće zaključilo da se 2. svibnja 1991. u Borovu Selu nije radilo o izoliranom slučaju sukoba, nego o nemeđunarodnom oružanom sukobu na koji se imaju primijeniti Ženevske konvencije i Dopunski protokol (Protokol II).

Iako je optužnicom okrivljenom Marinkoviću stavljeno na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH i počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz članka 121. OKZ RH, Vijeće je zaključilo da se ne može raditi o stjecaju ovih kaznenih djela, jer jedno konzumira drugo, odnosno da se može raditi o prividnom stjecaju. S obzirom da pojam ratnog zarobljenika u sebi sadržava i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i koji su izvan bojnog stroja, između ostalog i uslijed ranjavanja, radi se o kaznenom djelu ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Okrivljenom Marinkoviću izrečena je kazna zatvora u kraćem trajanju od donje granice propisane zakonom za predmetno kazneno djelo. Vijeće mu je, primjenjujući odredbe o sudskom ublažavanju kazne, izreklo kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

Vijeće je okrivljenika u potpunosti oslobodilo snošenja troškova kaznenog postupka.

Smatramo da je Vijeće korektno provelo prvostupanjski postupak. U obrazloženju presude posebna pozornost obraćena je na ključnu, a spornu okolnost identiteta počinitelja ovoga kaznenog djela.

Postupak protiv optuženih Emila Črnčeca, Tihomira Šavorića, Antuna Novačića, Roberta Precehtjela, Nenada Jurineca, Gorana Gaće i Roberta Berka zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika – zločin u Halapićima i Mliništu u Bosni i Hercegovini ⁵⁵

Županijski sud u Zagrebu

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH

Optuženici: Emil Črnčec, Tihomir Šavorić, Antun Novačić, Robert Precehtjel, Nenad Jurinec, Goran Gaća i Robert Berak

Vijeće za ratne zločine: sudac Marijan Garac, predsjednik Vijeća, sutkinja Rajka Tomerlin Almer i sudac Zdravko Majerović, članovi Vijeća

⁵⁵ Postupak su pratili i o istom izvještavali: Marko Sjekavica, Martina Klekar, Maja Kovačević Bošković i Jelena Đokić Jović.

Tužitelj: Jurica Ilić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu
Branitelji: odvjetnik Željko Olujić, za prvooptuženika; odvjetnici Zvonimir Hodak i Tanja Vranjican Đerek, za drugooptuženika; odvjetnice Ana Marija Gospočić i Laura Valković, za trećooptuženika; odvjetnica Gordana Grubeša, za četvrtooptuženika; odvjetnik Marko Zečević, za petooptuženika; odvjetnik Emir Midžić, za šestooptuženika; odvjetnik Stipica Akrap, za sedmooptuženika

Prikaz i mišljenje o provedenom prvostupanjskom postupku

Dana 24. listopada 2011. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu je donijelo presudu kojom je: II. opt. Tihomira Šavorića, III. opt. Antuna Novačića i V. opt. Nenada Jurineca proglasilo krivima jer su, kršeći pravila međunarodnog prava, ubijali ratne zarobljenike, čime su počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv ratnih zarobljenika; IV. opt. Roberta Precehtjela i VII. opt. Roberta Berka proglasilo je krivima jer su pomagali III. i V. optuženicima u počinjenju kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika⁵⁶; I. opt. Emila Črnčeca i VI. opt. Gorana Gaću oslobodilo je krivnje, temeljem čl. 354. st. 1. t. 3., uslijed nedostatka dokaza.

Dokaznim je postupkom utvrđeno da su optuženici, za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba, kao pripadnici 7. gardijske brigade HV-a, sudjelovali u vojnoj operaciji „Maestral 2“⁵⁷, na teritoriju Bosne i Hercegovine, u kojoj su, u okolici mjesta Mlinište, zarobljeni pripadnici njima neprijateljske Vojske Republike Srpske: Radoslav Lakić, Pero Vidović, Petar Jotanović, Dragoslav Mutić, Borislav Vukić i jedna nepoznata muška osoba, koji su dovedeni u zapovjedništvo brigade, u mjesto Halapići, gdje su, radi likvidacije, zatočeni u obližnjoj štali. Utvrđeno je da je II. optuženi Šavorić, izvršavajući zapovijed sada pokojnoga generala Ivana Koradea, dana 10. rujna 1995. godine, usmrtio iz vatrenog oružja Peru Vidovića, a da su III. opt. Novačić, IV. opt. Precehtjel i VII. opt. Berak, svjesni da će zarobljenici biti usmrćeni, sudjelovali u dovoženju kamionom zarobljenih Dragoslava Mutića i Borislava Vukića na položaj Topničke bitnice 3. bojne 7. gardijske brigade, u mjesto Mlinište, gdje su potom te iste zarobljenike III. opt. Novačić i V. opt. Jurinec usmrtili s više hitaca iz automatskih pušaka.

---

56 Na str. 3. dispozitiva presude greškom je navedeno da su IV. i VII. optuženici počinili kazneno djelo pomaganja u ratnom zločinu protiv ratnih zarobljenika, umjesto da stoji da su krivi za pomaganje u izvršenju kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Pomaganje per se ne predstavlja kazneno djelo, već je to jedan od načina izvršenja kaznenog djela.

57 Presuda koristi naziv vojne operacije „Maestral 2“ koji navodi i optužnica, međutim isti je sporan, odnosno nije jasno na što se odnosi ‘2’ u nazivu ove akcije jer je, prema javno dostupnim podacima MORH-a postojala vojna akcija HV-a, HVO-a i Armije BiH, nazvana „Maestral“, koja je trajala od 8. do 17. rujna 1995., a odvijala se u tri faze, od kojih je prva faza provedena u razdoblju od 8. do 10. rujna, a nije bilo više akcija zvanih „Maestral“.

Izričući kaznene sankcije, sud je II. opt. Tihomira Šavorića osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, III. opt. Antuna Novačića na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, IV. opt. Roberta Precehtjela na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine, V. opt. Nenada Jurineca na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina i VII. opt. Roberta Beraka na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine.

U dispozitivu presude, sud je izmjenom činjeničnog opisa optužnice, koji je prilagodio dokaznim postupkom utvrđenom činjeničnom stanju, izostavio, cijeneći je nedokazanom, inkriminaciju kojom se I. i II. okrivljene tereti da su, pred zapovjedništvom brigade u Halapčićima, iz osobnog vatrenog oružja usmrtili Radoslava Lakića i Peru Vidovića⁵⁸, kao i inkriminiranu radnju kojom se III., IV. i VII. okrivljenike tereti da su pred tim istim zapovjedništvom, po zapovijedi sada pokojnog generala Koradea, oformili streljački vod i pucajući iz automatskih pušaka usmrtili Petra Jotanovića i jednu *nomen nescio* mušku osobu.⁵⁹ Nadalje, sud je djelomično izmijenio činjenični opis i pravnu kvalifikaciju inkriminiranih događaja, pri čemu je objektivni identitet optužbe (odnosno kaznenog djela koje se okrivljenicima optužnicom stavlja na teret) ostao isti. Tako je, umjesto činjeničnog opisa iz optužnice po kojem su III. do VII. optuženici, u mjestu Mlinište, nakon što su im predani ratni zarobljenici Dragoslav Mutić i Borislav Vukić, iste usmrtili s više hitaca iz automatskih pušaka, utvrđeno da su III., IV. i VII. optuženici, znajući da će ratni zarobljenici Dragoslav Mutić i Borislav Vukić biti usmrćeni, iste kamionom dovezli iz zapovjedništva brigade u Halapčićima, na položaj Topničke bitnice u Mliništu, gdje su ih III. i V. optuženici usmrtili s više hitaca iz automatskih pušaka. Na ovaj način su IV. opt. Robert Precehtjel i VII. opt. Robert Berak osuđeni za pomaganje u počinjenju kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv ratnih zarobljenika, opisano i kažnjivo po čl. 122., u svezi čl. 22. OKZRH, a ne za supočiniteljstvo istog kaznenog djela, kako ih se tereti optužnicom. Sud nije utvrdio u odnosu na IV. i VII. optuženike postojanje bitnih elemenata supočiniteljstva, kao načina izvršenja kaznenog djela, koji se kumulativno moraju ostvariti u objektivnom bitnom doprinosu supočinitelja u izvršenju, niti je utvrdio svijest supočinitelja o zajedničkoj suradnji na ostvarenju bića kaznenog djela. Opisanim izmjenama činjeničnog stanja, dispozitivom presude nije obuhvaćeno optužnicom inkriminirano usmrćivanje oštećenika Radoslava Lakića⁶⁰ i Petra Jotanovića, kao i jedne N.N. muške osobe od strane optuženika.

U predmetnom kaznenom postupku za sudsko vijeće nije bilo sporno da su se inkriminirani događaji zbili za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba, u kojemu je Hrvatska vojska djelovala na teritoriju Bosne i Hercegovine⁶¹ i koji

58 Str. 43. i 44. presude.

59 Str. 15. i 44. presude.

60 Za istoga oštećenika je sud, na str. 44. obrazloženja presude, utvrdio da ga je iz pištolja usmrtilo sada pok. general Ivan Korade.

61 Na str. 7. i 16. obrazloženja presude navedeno je da je 7. gardijska brigada HV-a prebačena na teritorij

je i u judikaturi MKSJ-a⁶², u ovom segmentu, okarakteriziran kao sukob međunarodnog karaktera. Na str. 16. i 57. obrazloženja presude također se navodi da nije sporno da su se kritični događaji zbili u okviru međunarodnog oružanog sukoba, a dokazni postupak je neprijeporno pokazao da su počinitelji djelovali kao pripadnici i časnici regularnih vojnih postrojbi Republike Hrvatske i to na teritoriju druge države.

Raspravnom vijeću bilo je nesporno i to da su pripadnici 7. gardijske brigade HV-a, sudjelujući u vojnoj operaciji „Maestral“, na širem području mjesta Mlinište, zarobili šestoricu neprijateljskih vojnika i to Radoslava Lakića, Peru Vidovića, Petra Jotanovića, Dragoslava Mutića, Borislava Vukića i jednu nepoznatu mušku osobu koja je bila ranjena u ruku te da su iste zatočili u staji kraj zapovjedništva brigade. S obzirom na iskaze saslušanih svjedoka, sudsko-medicinsku dokumentaciju i foto-dokumentaciju mrtvih tijela koje prileže spisuu, kao i nalaze i mišljenja vještaka medicinske struke koji je vještačio priležeu medicinsku dokumentaciju iz spisa⁶³, nesporno je bilo i da su sve navedene osobe ubijene iz vatrenog oružja.

Sud je nesporno utvrdio da je majora Radoslava Lakića iz pištolja usmratio general Korade, što je proizašlo iz iskaza ispitanih svjedoka i dijelova obrane optuženika, koji su međusobno dovedeni u vezu. Inkrimirana radnja usmrćivanja Radoslava Lakića, koja je optužnicom stavljena na teret I. opt. Črnčecu i II. opt. Šavoriću, po ocjeni sudskog vijeća nije dokazana, već je utvrđeno *supra* navedeno činjenično stanje. Također je nesporno utvrđeno da su svi ratni zarobljenici, čije je usmrćivanje inkriminirano predmetnom optužnicom, ubijeni po zapovijedi (sada) pok. generala Koradea.⁶⁴

Okrutnost u izvršenju ovog kaznenog djela u samoj presudi nije posebno naglašena i elaborirana, već je sud općenito naveo da način izvršenja smatra otegotnom okolnošću za osuđene optuženike. Međutim, iako je to proizašlo iz dokaznog postupka, odnosno dokaza kojima je vijeće dalo vjeru, nije *explicite* navedeno prilikom navođenja kvalifikatornih okolnosti da su usmrćeni ratni

---

BiH (na livanjski dio i dio Dinare) u ljeto 1995. godine, nakon Splitskog sporazuma Tuđman – Izetbegović (o vojnoj suradnji RH i BiH, potpisan 22. srpnja 1995.), iako je I. opt. Črnčec, iznoseći svoju obranu, na ročištu glavne rasprave, dana 18. listopada 2011., izričito rekao (što nije ušlo u zapisnik) da je njegova postrojba krajem 1994. godine prebačena i djelovala na teritoriju BiH, a na poseban upit predsjednika Vijeća, kojim temeljem su se nalazili u BiH, optuženi Črnčec je rekao da su ondje bili temeljem Splitskog sporazuma (iz srpnja 1995. godine, sic). Ovu okolnost naglašavamo, iako nije relevantna za ovaj kazneni predmet i utvrđivanje krivnje optuženika, jer smatramo da sudske presude, u svom činjeničnom supstratu, predstavljaju među ostalim i jedan od bitnih povijesnih izvora, važan prilikom utvrđivanja povijesnih činjenica.

62 Presude u predmetima protiv opt. Blaškića te optuženih Naletilića i Martinovića te prvostupanijska presuda protiv optuženih Kordića i Čerkeza utvrdile su da je RH bila vojno umiješana u sukob u BiH, čime je ovaj, u tom pogledu, neprijeporno imao karakter međunarodnog oružanog sukoba.

63 Iz navedenih materijalnih dokaza i nalaza i mišljenja sudsko-medicinskog vještaka proizašlo je da nije izvršena obdukcija posmrtnih ostataka Radoslava Lakića, Pere Vidovića, Petra Jotanovića, Dragoslava Mutića i Borislava Vukića, već je izvršen samo vanjski pregled tijela, isključivo radi potreba identifikacije (str. 22. presude).

64 Str. 21. presude.

zarobljenici bili maltretirani, vrijeđani, svučeni, tučeni i ponižavani od strane pripadnika HV-a. Dragoslav Mutić bio je pogođen u genitalije⁶⁵, što je kod oštećenika izazvalo velike bolove i patnje prije usmrćivanja.

Ne želeći ovim mišljenjem prisvajati žalbenu ulogu suda više instance niti ulaziti u sudsku ocjenu dokaza, ipak želimo ukazati na okolnosti iz iskaza pojedinih svjedoka, izložene i u obrazloženju presude, a koje se odnose na inkriminacije kojima se tereti VI. opt. Gorana Gaću. Naime svjedoci Josip Haramina (str. 36. presude), Milan Kramarić (str. 37., 49. i 50. presude) i Željko Ivan Fuček (str. 39. presude) u svojim iskazima kao svjedoka, koje je sudsko vijeće cijeniло kao vjerodostojne, terete VI. optuženika iskazujući o njegovom postupanju prilikom dovođenja oštećenika Mutića i Vukića na položaj Topničke bitnice 3. bojne 7. gardijske brigade HV-a i prilikom njihovog usmrćivanja.⁶⁶ Također, kako se to navodi u obrazloženju presude na str. 46., iz iskaza svjedoka Mihajla Brmbote, Ivica Okičkog⁶⁷ i Miroslava Kokana⁶⁸, proizlazi da je i VI. opt. Gaća bio u grupi vojnika koji su pucali na dvojicu ratnih zarobljenika. Sudsko vijeće nije vezano pravnom kvalifikacijom djela iz optužnice pa je i u slučaju VI. opt. Gaće postojala mogućnost utvrđivanja drugog, blažeg oblika počinjenja kaznenog djela, koji je utvrđen u odnosu na IV. i VII. optuženike.

Sud je utvrdio da su IV. opt. Precehtjel i VII. opt. Berak u počinjenju kaznenog djela likvidacija dvojice ratnih zarobljenika, dovedenih na položaj Topničke bitnice, sudjelovali kao pomagači, jer je njihov doprinos izvršenju kaznenog djela bio takav da je predstavljao olakšanje i unapređivanje mogućnosti izvršenja djela od strane počinitelja, III. opt. Novačića i V. opt. Jurineca, ali nije bio takvog bitnog značenja da bi bez njega kazneno djelo ostalo nerealizirano. U dovođenju oštećenika Mutića i Vukića iz zapovjedništva u Halapićima na položaj u Mlinište, gdje su isti i likvidirani, uz IV. i VII. optuženike sudjelovali su i Vlado Čavić i Mihajlo Brmbota, koji su se pojavili kao svjedoci u ovom kaznenom postupku, ali nisu bili obuhvaćeni optužnicom.

Zaključno, mišljenja smo da je odnosni kazneni postupak, u svojoj ukupnosti, proveden korektno, etnički nepristrano i u razumnom roku, a ovo potonje s

---

65 Isto proizlazi iz obrane V. opt. Jurineca, iskaza svjedoka Mihajla Brmbote, sudsko-medicinske dokumentacije, nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke, u dijelu kada se navodi da je pregledom mrtvog tijela Dragoslava Mutića utvrđeno da se na prednjoj lijevoj strani gaćica nalazilo oštećenje koje može odgovarati strijelnom oštećenju, a na fotografijama hlaća i remena ovoga oštećenika nisu vidljiva odgovarajuća oštećenja, što može upućivati na činjenicu da je oštećeni Mutić u trenutku usmrćenja bio samo u gaćicama.

66 Iz iskaza svjedoka Josipa Haramine između ostaloga proizlazi da je VI. opt. Gaća zajedno s III. opt. Novačićem tu dvojicu zarobljenika odveo prema šumi (gdje su isti usmrćeni, kako je u dokaznom postupku sud utvrdio iz više hitaca iz vatrenog oružja od strane III. opt. Novačića i V. opt. Jurineca). Iz iskaza svjedoka Milana Kramarića, između ostaloga proizlazi da je VI. opt. Goran Gaća bio prisutan kada su dovedena dvojica zarobljenika te da pretpostavlja da je i on sudjelovao u udaranju istih rukama i nogama. Svjedok Željko Ivan Fuček je među ostalim iskazao da je VI. optuženik bio prisutan prilikom dovođenja dvojice zarobljenika, a da je jednog od njih udario nogom.

67 Str. 49. presude.

68 Str. 49. presude.

obzirom na broj optuženika i opsežnost predloženih personalnih i materijalnih dokaza.

**Peti (četvrti ponovljeni) postupak protiv optuženog
Petra Mamule za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog
stanovništva – zločin u Baranji** ⁶⁹

Županijski sud u Osijeku

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Petar Mamula

Vijeće za ratne zločine: sudac Zvonko Vrban, predsjednik Vijeća, Sudac Ante Kvesić, član Vijeća, sudac Mario Kovač, član Vijeća

Tužitelj: Miroslav Dasović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku

Branitelji: odvjetnica Lina Budak i odvjetnik Artur Fišbah

Presuda nakon provedenog petog (četvrtog ponovljenog) prvostupanjskog postupka

Nakon provedenog postupka, Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku objavilo je dana 10. veljače 2012. godine nepravomoćnu presudu kojom je opt. Petar Mamula proglašen krivim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

Odlučujući o visini kazne zatvora Vijeće za ratne zločine, primjenjujući odredbe o ublažavanju kazne, izreklo je kaznu zatvora u trajanju manjem od minimuma za predmetno kazneno djelo. Za očekivati je da će Vijeće obrazlažući odluku o visini kazne navesti koje su to “osobito olakotne okolnosti” koje je cijeniло primjenjujući odredbe o ublažavanju izrečene kazne.

U izrečenu kaznu zatvora uračunato je vrijeme koje je optuženi Mamula tijekom istrage i glavne rasprave (u ranijem dijelu ovoga kaznenog postupka) proveo u pritvoru - od 6. listopada 2000. do 7. svibnja 2003. godine.

Presudom je opt. Petar Mamula proglašen krivim što je dana 9. rujna 1991. godine, u Batini i Kneževim Vinogradima, kao sudionik oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske, sudjelovao u zastrašivanju te okrutnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju civilnih stanovnika Baranje nesrpske narodnosti, tako što je u tzv. Štabu TO u Batini, ispitujući nezakonito uhićenog katoličkog svećenika Antuna Kneže-

⁶⁹ Postupak su pratili i o njemu izvještavali Veselinka Kastratović i Miren Špek.

vića, tukao ga rukama po glavi, pucao mu iz pištolja pored glave, a zatim ga odvezao osobnim vozilom u ambulantu u Kneževe Vinograde, prijeteći usput da će ga ubiti, u spomenutoj ambulanti oduzeo mu sat i pucao iz pištolja u taj sat, a potom naslonio pištolj pored njegovog lijevog uha i ispalio jedan metak, pa je od detonacije Antunu Kneževiću pukao bubnjić te je on pao na pod, nakon čega su prišli prisutni pripadnici tzv. TO Kneževi Vinogradi i tukli ga nogama, od kojih je batina bio sav krvav, te ga je nakon opisanog premlaćivanja odvezao osobnim vozilom u tzv. SUP Beli Manastir, na portirnici mu naredio da stane uz pult dežurnog te raširi noge, a onda ga nogom udario u genitalije, te predao u zatvor.

U ovome postupku, kao i u većini postupaka koje smo pratili, a koji su završili osuđujućom odlukom sudskog vijeća, optuženik je oslobođen plaćanja sudskih troškova.

Prijašnji tijek postupka

Ovoj presudi su prethodile četiri nepravomoćne prvostupanjske presude u kojima se opt. Petra Mamulu proglašavalo krivim i osuđivalo na kaznu zatvora⁷⁰, a koje je Vrhovni sud RH ukidao i predmet vraćao na ponovno suđenje na Županijski sud u Osijeku.

Žalbeno vijeće VSRH, na sjednici održanoj dana 12. listopada 2011. godine, zbog bitne povrede odredbe kaznenog postupka iz članka 367. st. 3. ZKP-a ukinulo je prvostupanjsku presudu donesenu u četvrtom (trećem ponovljenom) postupku i predmet ponovno vratilo Županijskom sudu u Osijeku. Žalbeno vijeće VSRH našlo je da je prvostupanjski sud povrijedio pravo obrane odbivši prijedloge obrane za izvođenje dokaza ispitivanjem svjedoka Stjepana Petreševa, Đure Molnara i Franje Joha.

Vrhovni sud je odlučio da se u ponovljenom postupku pred novim prvostupanjskim vijećem provede i sudsko-medicinsko vještačenje oštećenog Antuna Kneževića.

O petom (četvrtom ponovljenom) postupku

U ovom ponovljenom postupku Vijeće je ispitalo oštećenika Antuna Kneževića na okolnosti na koje je ukazao VSRH u svom ukidbenom rješenju. Oštećenik je detaljno opisao kritični događaj, postupanje optuženika, postupanje svjedoka Stjepana Petreševa, jednako konzistentno kao i u prijašnjim iskazima.

Vijeće za ratne zločine suočilo je oštećenika i svjedoka Stjepana Petreševa, kako bi otklonilo razlike u njihovim iskazima o kritičnom događaju u Ba-

---

70 Dana 5. travnja 2002. godine proglašen je krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci, 8. svibnja 2006. na 4 godine i 10 mjeseci, 7. travnja 2009. na 4 godine i 10 mjeseci, 23. ožujka 2011. na 3 godine i 6 mjeseci.

tini. Tijekom suočenja, prema konstataciji sudskog vijeća⁷¹, svjedok Antun Knežević mirno i staloženo je gledao u oči svjedoka Petreševa te je tako i iskazivao. Nasuprot tome vijeće je zaključilo da svjedok Stjepan Petrešev ne govori istinu, tijekom suočenja je bio nemiran, nije gledao u oštećenika, vrtio je prstima.

Svjedoci obrane Đuro Molnar i Franjo Joh svojim iskazima potvrdili su navode iz optužnice o postupanju optuženika kritične zgrade.

Vijeće je saslušalo i sudsko-medicinskog vještaka, koji je u svom nalazu i mišljenju potvrdio da oštećenje Antuna Kneževića proizlazi kao posljedica prijeloma sljepoočne kosti, koji može nastupiti ili snažnim udarcem tupo-tvrđog sredstva po regiji lijevog uha ili padom na zatiljak.

Oštećenik Antun Knežević se odlučio (nakon ovog petog postupka) na ostvarivanje imovinsko-pravnog zahtjeva u posebnoj (građanskoj) parnici.

Ponovljeni postupak pred ovim sudskim vijećem proveden je sukladno Zakonu o kaznenom postupku, vijeće je provelo one radnje i ispitalo svjedoke koje mu je naložio u svojoj odluci VSRH te se nije upuštalo u žalbene razloge optuženika koje je VSRH razmotrio i odbio kao neosnovane.⁷²

Vijeće za ratne zločine svoju odluku o krivici opt. Petra Mamule temeljilo je na izvedenim dokazima u ovom ponovljenom postupku, s posebnim naglaskom da su navode iz optužnice potvrdili svjedoci koje je predložila upravo obrana. Sukladno naprijed navedenom Vijeće za ratne zločine zaključilo je da je optuženik počinio kazneno djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret. Postupajući na način da je kritične zgrade oštećeniku nanio teške tjelesne ozljede, maltretirao ga i omalovažavao, ostvario je biće kaznenog djela koje mu se optužnicom stavlja na teret. Postupanje na opisani način, posebice jer se radilo o oštećeniku koji je svećenik, osim što je oštećenik trpio bol i poniženje, moglo je odaslati poruke kakav će se obrazac postupanja primijeniti na svakoga tko ne bude prihvatio ili ne bude podržavao političku opciju ustrojenu na području Batine i Baranje 1991. godine. Stoga je ovakvo ponašanje okarakterizirano kao kazneno djelo ratnog zločina.

---

71 Stranica 8. zapisnika o glavnoj raspravi od 9. veljače 2012. i str. 3. izvještaja s rasprave (nalazi se na www.centar-za-mir.hr).

72 Optuženik se žalio na povredu kaznenog zakona tvrdeći da se za ovo isto kazneno djelo vodi postupak protiv D.Ž. te povredu kaznenog zakona tvrdeći da je na njegovo postupanje sud primijenio odredbe IV. Ženevske konvencije i Protokola II. Isti su prigovori podneseni u ranijim žalbama protiv donesenih provostupanijskih presuda, a VSRH ih je ocijenio neprihvatljivim.

Trajanje postupka

Mišljenja smo da je duljina trajanja ovoga postupka u suprotnosti s odredbom čl. 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, koja propisuje pravo na suđenje u razumnom roku kako za optuženika tako i za žrtve. U ovom postupku prvostupanjska presuda je ukidana četiri puta. Optuženik je proveo u pritvoru dvije godine i sedam mjeseci, što je skoro godinu dana kraće od duljine kazne na koju je osuđen nepravomoćnom presudom. Postupak je neučinkovit, kako za oštećenika, koji se višekratnim davanjem iskaza retraumatizira, tako i za optuženika, koji ima pravo na završetak postupka u razumnom roku.

Postupak protiv optuženih Miloša Stanimirovića, Stevana Srdića, Dušana Stupara, Boška Miljkovića, Dragana Sedlića, Branislava Jerkovića, Jove Janjića, Milenka Stojanovića, Dušana Dobrića, Đure Dobrića, Jovana Miljkovića, Katicice Maljković, Nikole Tintora, Željka Krnjajića i Radoslava Stanimirovića – zločin u Tovarniku⁷³

Županijski sud u Vukovaru

Kazneno djelo: genocid iz čl. 119. OKZ RH i ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, uz primjenu čl. 43. OKZ RH; nakon izmjene optužnice kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i kazneno djelo oružane pobune iz čl. 235. st. 1. (236.f.) KZ RH

Optuženici: Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Dušan Stupar, Boško Miljković, Dragan Sedlić, Branislav Jerković, Jovo Janjić, Milenko Stojanović, Dušan Dobrić, Đuro Dobrić, Jovan Miljković, Katica Maljković, Nikola Tintor, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović

Vijeće za ratne zločine: sudac Nikola Bešenski, predsjednik Vijeća, sutkinja Nevenka Zeko, članica Vijeća, sutkinja Zlata Sotirov, članica Vijeća

Tužitelj: Miroslav Šarić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Vukovaru

Branitelji: Stjepan Šporčić, Šimo Filipović, Jasminka Mandić, Jelica Balog, Dubravko Marjanović, Dražen Marković, Branimir Fingler, Hrvojka Čolaković, Josip Čorluka, Berislav Knez, Igor Plavšić, Darko Bekavac, Ranko Janjić, Krunoslav Gloković i Domagoj Rešetar

---

⁷³ Prvostupanjski postupak započeo je 13. travnja 2010., a okončan je objavom nepravomoćne presude u travnju 2012. godine. Postupak su pratili i izvještavali Veselinka Kastratović, Melanija Kopic i Miren Špek. Sažeti prikaz postupka i nepravomoćne presude izradili su Veselinka Kastratović i Miren Špek.

Dana 23. travnja 2012. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru objavilo je prvostupanjsku presudu kojom su sedmorica okrivljenika proglašena krivima, četvorica su oslobođena optužbe, a u odnosu na trojicu okrivljenika optužba je odbijena.

Okrivljenici Miloš Stanimirović, Stevan Srđić, Dušan Stupar, Boško Miljković, Dragan Sedlić, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović proglašeni su krivima i izrečene su im kazne zatvora: M. Stanimiroviću u trajanju od 10 godina, Srđiću 8 godina, Stuparu 6 godina, Miljkoviću 8 godina, Sedliću 6 godina, Krnjajiću 6 godina i R. Stanimiroviću 5 godina. Proglašeni su krivima da su pri „Stanici milicije Tovarnik“, koja je bila smještena u kući Đorđa Cvejića, zajedno s drugim pripadnicima paravojsnih formacija od 23. rujna 1991. te tijekom listopada i studenoga 1991. godine protupravno privodili, zatvarali i ispitivali mještane Tovarnika hrvatske i nesrpske nacionalnosti i pritom ih zlostavljali na razne načine, prijetili im smrću, pa su time počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH-a.

Okrivljenici Branislav Jerković, Jovo Janjić, Milenko Stojanović i Nikola Tintor oslobođeni su optužbe zbog nedostatka dokaza kojima bi se potvrdili navodi optužnice.

Nakon što je tužiteljstvo u odnosu na Dušana Dobrića, Đuru Dobrića i Jovana Miljkovića prekvalificiralo kazneno djelo iz optužnice na oružanu pobunu, na ove je okrivljenike primijenjen Zakon o općem oprostui optužba je odbijena.

Svim okrivljenicima, sukladno Rješenju Županijskog suda u Vukovaru od 26. veljače 2007., potvrđenim Rješenjem VSRH od 13. listopada 2009. godine, suđeno je u odsutnosti.

Optužnica, raniji postupci i izmjena optužnice

Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj DO-K-34/00 podignuta je 1. veljače 2001. protiv 24 okrivljenika, koje se teretilo da su u Tovarniku počinili kaznena djela genocida i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Postupak je 2006. godine razdvojen u odnosu na šestoricu dostupnih okrivljenika: Milenka Stupara, Strahinju Ergića, Dragoljuba Trifunovića, Đorđa Miljkovića, Miću Miljkovića i Janka Ostojića. Stupar, Ergić, Trifunović i Mićo Maljković su oslobođeni optužbi, u odnosu na Janka Ostojića donesena je odbijajuća presuda, a Đorđe Miljković osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine. Nakon uhićenja Aleksandra Trifunovića 2006. godine razdvojen je postupak u odnosu na njega. Trifunović je bio u pritvoru i nazočio je suđenju, no Županijski sud u Vukovaru je prihvatio uknjižbu kuće kao jamstvo optuženog da će dolaziti na suđenje te ga je pustio da se brani sa slobode. VSRH je ukinuo

rješenje o jamstvu i puštanju iz pritvora, no optuženik je prethodno pobjegao iz Republike Hrvatske. Za njim je raspisana međunarodna tjeralica.

U odnosu na optužene Jovana Medića i Božu Rudića postupak je obustavljen zbog smrti.

Rješenjem Županijskog suda u Vukovaru iz 2007. godine, potvrđenim rješenjem VSRH 2009. godine, odlučeno je da će preostalim optuženicima (15) biti suđeno u odsutnosti. U veljači 2011. godine, u tijeku glavne rasprave, obustavljen je postupak i protiv preminule Katice Maljković.

Prvotnom optužnicom okrivljenike se teretilo za ubijanje više desetaka civila hrvatske i ostalih nesrpskih nacionalnosti, fizičko zlostavljanje, raseljavanje te prisvajanje i uništavanje imovine, sve u cilju etničkog čišćenja i onemogućavanja daljnjeg života hrvatskog i ostalog nesrpskog stanovništva na području Tovarnika, odnosno za počinjenje kaznenih djela genocida i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. No Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru je 10. travnja 2012. godine, nakon provedenog dokaznog postupka, izmijenilo činjenični i zakonski opis te pravnu kvalifikaciju optužnice. Izmijenjenom optužnicom optuženike se tereti za protupravna privođenja, zatvaranja i ispitivanja mještana Tovarnika hrvatske i ostalih nesrpskih nacionalnosti. Većinu optuženika tereti se za fizičko zlostavljanje civila.

Tijek prvostupanjskog postupka i presuda

Prvostupanjski postupak trajao je dvije godine. Na dvadesetak raspravnih i četiri izvanraspravna ročišta, održana zbog ispitivanja starih i bolesnih svjedoka u mjestima njihovog stanovanja, ispitano je sedamdesetak svjedoka.⁷⁴ Izvršen je uvid u brojne materijalne dokaze: šezdeset i jedan smrtni list, ljekarske izvještaje i potvrde, pedesetak zapisnika o sekcijama.

Iskazi brojnih svjedoka danih tijekom glavne rasprave nisu bili suglasni s iskazima iz istrage. Nažalost, iskazi su u istrazi često uzimani neodređeno. Svjedoci su u istrazi najčešće samo izjavljivali da su čuli tko je koga ubio, ali nisu objašnjavali kako im je to postalo poznato - jesu li nešto osobno vidjeli, osobno čuli ili su čuli od točno određene osobe, dok su na glavnoj raspravi jasno iskazivali da ne znaju tko je točno ubio kojeg mještana Tovarnika niti tko je točno koga tukao. Također, brojni svjedoci su izjavljivali da su ih tukli u zatvoru, no da ne znaju tko je to činio. Neposredne spoznaje svjedoka iz istrage često bi tijekom glavne rasprave postale posredne.⁷⁵

⁷⁴ U nepravomoćnoj presudi Županijskog suda u Vukovaru K-6/01 naveden je broj od 90 svjedoka. Neki su svjedoci preminuli prije iskazivanja na glavnoj raspravi, pa su njihovi iskazi pročitani.

⁷⁵ Primjer: „Sud je prihvatio iskaz svjedoka J.V. dan na glavnoj raspravi, kao i u istrazi, osim onih dijelova u istrazi o kojima je drugačije iskazivao na glavnoj raspravi. Naime, svjedok je na glavnoj raspravi iskazao da nema nikakvih neposrednih saznanja što se događalo u Tovarniku te da je u iskazu u istrazi govorio o činjenicama koje je čuo od svoje supruge ili ljudi kada su razgovarali u progonstvu i da je istina ono što je rekao na glavnoj raspravi.“ – str. 27. presude.

Prvostupanjski sud nije optuženike koje je proglasio krivim, proglasio krivim da su provodili deportaciju civila, smatrajući da tijekom postupka nije dokazano da su optuženici koji su proglašeni krivima to činili.

Nadalje, sud nije proglasio krivima niti optuženike koji su u optužnici skupno navedeni da su zlostavljali civile, koji su također svi zajedno navedeni, već je sukladno utvrđenom činjeničnom stanju proglasio krivim svakog optuženika ponaosob, ili više njih, ali točno ih navodeći ukoliko su zajedno fizički zlostavljali točno određenog oštećenika.

Sud pojedine optuženike nije proglasio krivima niti da su zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima paravojnih postrojbi protupravno odvodili iz kuća pojedine oštećenike, koji su kasnije pronađeni mrtvi, smatrajući da u optužbi nije uopće precizirano u kakvoj bi uzročno-posljedičnoj vezi bili protupravno zarobljavanje i odvođenje i kasnija ubojstva.

Sud je zaključio da su optuženici Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Dušan Stupar, Boško Miljković, Dragan Sedlić, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović svojim radnjama u vrijeme okupacije civilno stanovništvo mučili i prema istom postupali nečovječno, primjenjivali mjere zastrašivanja i terora i pljačkali imovinu stanovništva te je to obrazložio za svakog optuženika, odnosno za više njih kada su zajednički počinili kazneno djelo.

Sudsko je vijeće ocijenilo da su okrivljenici koji su proglašeni krivima kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinili s direktnim umišljajem – da su bili svjesni svoga djela i htjeli njegovo izvršenje. Pri odmjeravanju visine kazne, koja je odmjerena u granicama propisanim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (5-20 godina) Vijeće je otegotnim cijeno i veliku količinu kriminalne volje, upornost i bezobzirnost prilikom nanošenja tjelesnih ozljeda oštećenima. Olakotna okolnost svih je ranija neosuđivanost.

Zaključak

Optužnica za zločine počinjene u Tovarniku podignuta je 2001. godine na temelju iskaza svjedoka, mještana Tovarnika, ispitanih tijekom istrage, koji su svoja saznanja crpili iz pogovora, a ne iz neposrednog opažanja ili posrednog saznanja od svjedoka očevidaca. Nakon provedene rasprave optužnica je značajno reducirana. No niti sve inkriminacije iz takve optužnice Vijeće nije smatralo dokazanima. Vijeće je smatralo da niti jedan okrivljenik nije odgovoran za smrt ijednog ubijenog civila.

Ovaj postupak, proveden u odsutnosti okrivljenih, nije dao odgovor tko su osobe odgovorne za smrt više desetaka civila ubijenih u Tovarniku krajem 1991.

godine. Rezultati provedene istrage niti utvrđenja suda o odgovornosti za počinjene zločine, do kojih se došlo na osnovu raspoloživih dokaza, zasigurno ne mogu zadovoljiti preživjele žrtve niti članove obitelji ubijenih.

Prikupljeni dokazi, uglavnom personalni, nedovoljni su za osudu najtežih zločina počinjenih u Tovarniku, a protek vremena od počinjenih zločina donosi bojazan da će zločinci ostati nekažnjeni.

Obnovljeni postupak protiv Miljenka Bajića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Lori ⁷⁶

Županijski sud u Splitu

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Miljenko Bajić

Vijeće za ratne zločine: sudac Vladimir Živaljić, predsjednik Vijeća, sudac Damir Romac, član Vijeća, sutkinja Ivona Rupiće, članica Vijeća

Tužitelj: Julijana Stipišić, zamjenica županijskog državnog odvjetnika u Splitu

Branitelji: Nediljko Ivančević i Željko Ostoja, odvjetnici iz Splita

Nakon šest godina provedenih u bijegu, u rujnu 2010. godine uhićen je Miljenko Bajić, koji je presudom Županijskog suda u Splitu od 2. ožujka 2006. godine, potvrđenom od strane VSRH 7. veljače 2007. godine, u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora od šest godina jer je 14. lipnja 1992. u Vojno-istražnom centru “Lora” u Splitu sudjelovao u premlaćivanju dvojice muškaraca koji su od zadobivenih ozljeda preminuli.

Nakon uhićenja Bajiću je odobrena obnova postupka. Glavna rasprava u obnovljenom postupku provedena je 14. svibnja 2012. godine. Istog dana Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Splitu donijelo je presudu kojom je ostavljena na snazi ranija osuđujuća presuda, osim u dijelu koji se odnosi na kaznenu sankciju, pa je Bajiću izrečena kazna zatvora u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci, što je bio prijedlog tužiteljstva.

Obrazloženje

VSRH je u ožujku 2004. ukinuo presudu Županijskog suda u Splitu iz 2002. godine kojom su okrivljeni pripadnici Vojne policije Hrvatske vojske oslobođeni optužbe da su u Vojno-istražnom centru “Lora” u Splitu počinili ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Ponovljeni prvostupanjski postupak, održan pred potpuno izmijenjenim Vijećem, okončan je objavom presude kojom su svi okrivljeni vojni policajci: Tomislav Dujić, Tonči Vrkić, Miljenko Bajić,

76 Postupak je pratila Maja Kovačević Bošković.

Josip Bikić, Davor Banić, Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić, proglašeni krivima zbog fizičkog i psihičkog zlostavljanja, mučenja i tjelesnog kažnjavanja zatočenih civila, što je prouzročilo smrt dvojice civila: Gojka Bulovića i Nenada Kneževića. Osuđeni su na kazne zatvora u trajanju od 6 do 8 godina. Ponovljeni postupak je proveden u odsutnosti četvorice okrivljenika: Tomislava Duića, Miljenka Bajića, Josipa Bikića i Emilia Bungura, koji su bili u bijegu.

Nakon uhićenja 2010. godine Miljenko Bajić je podnio zahtjev za obnovu kaznenog postupka. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu udovoljilo je Bajićevom zahtjevu. U obnovljenom postupku, provedenom na jednom ročištu glavne rasprave, izvedeni su brojni dokazi koji su provedeni i u prijašnjem postupku. Sadržaj samih dokaza nije pročitani, no uz suglasnost stranaka u zapisnik je konstatirano da su dokazi pročitani. Kao novi dokaz pročitana je pravomoćna presuda Županijskog suda u Splitu donesena krajem 2009. godine u obnovljenom postupku protiv Josipa Bikića, koji se prethodno dobrovoljno predao vlastima. U tom je postupku Bikić priznao da je, zajedno sa Bajićem i ostalim okrivljenicima, sudjelovao u premlaćivanju Nenada Kneževića i Gojka Bulovića.⁷⁷

Okrivljeni Miljenko Bajić porekao je počinjene radnji koje su mu, kao i Bikiću, stavljene na teret. Izjavio je da se ne osjeća krivim. U svojoj obrani izrazio je žaljenje zbog smrti Nenada Kneževića i Gojka Bulovića, no rekao je da on s njihovim stradavanjem nema veze.

Sudsko vijeće nije smatralo da su u obnovljenom postupku činjenična utvrđenja iz pravomoćne presude temeljem kojih je utvrđena krivnja Miljenka Bajića dovedena u pitanje pa je u odnosu na krivnju Miljenka Bajića presuda ostala na pravnoj snazi. No Vijeće je utvrdilo postojanje novih okolnosti, koje su, po stavu vijeća, imale utjecaj na odmjeravanje kazne. Tako je navedeno da se Bajić nakon dugogodišnjeg bijega ipak izložio uhićenju, da se tijekom postupka primjereno ponašao, da je iskazao iskreno žaljenje zbog smrtnog stradavanja Nenada Kneževića i Gojka Bulovića. Olakotnim okolnostima pri odmjeravanju kazne Vijeće je cijeno i što je Bajić brižan otac troje djece, što svoju mirovinu u cijelosti ostavlja djeci iz prvog braka, dok je osmogodišnje dijete iz drugog braka bio prinuđen napustiti zbog bijega, što je u vrijeme počinjena djela bio mlad, što je bio i sudionik Domovinskog rata i, kao takav, izložen stradanju. Cijeneći sve navedene okolnosti vijeće je stavilo izvan snage pravomoćnu presudu u dijelu odluke o kaznenoj sankciji te je Bajiću izreklo kaznu zatvora u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci.

Imajući u vidu činjenicu da je okrivljeni Bajić, zajedno sa ostalim okrivljenicima, svojim radnjama prouzročio teške posljedice - smrt dvije civilne osobe,

---

⁷⁷ U obnovljenom postupku Bikić je proglašen krivim, a umjesto ranijih 6 godina izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 4 godine.

izricanje kazne ispod minimuma propisanog za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (5 godina) smatramo spornim.

**Obnovljeni postupak protiv Renata Petrova
za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog
stanovništva – zločin u Škabrnji ⁷⁸**

Županijski sud u Zadru

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Renato Petrov

Vijeće za ratne zločine: sudac Boris Babić, predsjednik Vijeća, sudac Vladimir Mikolčević, član Vijeća, sudac Boris Radman, član Vijeća

Tužitelj: Slobodan Denona, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zadru

Branitelj: Dragan Jovanić, odvjetnik iz Rijeke

Nakon obnovljenog postupka Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zadru je okrivljenog Renata Petrova zbog nedostatka dokaza oslobodilo optužbe da je u Škabrnji, 18. studenoga 1991. godine, počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Presuda Županijskog suda u Zadru iz 1995. godine, potvrđena od strane VSRH 1998. godine, kojom je Renato Petrov u odsutnosti proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina stavljena je izvan snage.

U procesnom smislu obnovljeni postupak proveden je korektno. No iznova podsjećamo na olako podizane optužnice 90-ih godina protiv pripadnika srpskih postrojbi, na temelju kojih su u odsutnosti okrivljenih provedeni postupci i donijete osuđujuće presude, iako često u ponašanju okrivljenih nisu bila ostvarena obilježja kaznenog djela ratnog zločina ili nije postojala vjerojatnost da su upravo ti okrivljenici počinitelji evidentnih ratnih zločina. Jedan od primjera takve prakse je i postupak protiv Renata Petrova.⁷⁹

---

78 Postupak je pratila Maja Kovačević Bošković.

79 Navodimo i slučaj Edite Raden Potkonjak, kojoj je 1995. suđeno u istom postupku kao i Petrovu. Proglašena je krivom i osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Putem branitelja podnijela je zahtjev za obnovom postupka. Obnova je dopuštena 2009. godine. Nakon prekvalifikacije kaznenog djela iz optužnice na oružanu pobunu postupak protiv nje je obustavljen, a ranija osuđujuća presuda stavljena je izvan snage.

No s druge strane, smatramo nužnim privesti pravdi odgovorne za zločin u Škabrnji, kako odgovorne zapovjedne osobe tako i neposredne počinitelje.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Zadru 22. kolovoza 1994. podiglo je optužnicu protiv Gorana Opačića i dr. (ukupno 26 osoba) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Optuženike se teretilo da su 18. studenoga 1991. godine u tijeku oružanih sukoba između odmetničkih postrojbi i postrojbi JNA na jednoj strani i oružanih snaga Republike Hrvatske na drugoj strani, a provodeći velikosrpsku ideju vojnog osvajanja i izdvajanja dijela teritorija Republike Hrvatske, ušli u selo Škabrnja, u kojem je živjelo isključivo hrvatsko pučanstvo, i nakon slomljenog otpora branitelja sela masovno, bez ikakve vojne potrebe, uništavali stambene, gospodarske i sakralne objekte, iz podruma i drugih zaklonjenih prostora nasilno izvukli sklonjeno stanovništvo koje nije pružalo otpor niti je predstavljalo opasnost po agresora pa su potom najmanje 44 osobe ubili hicima iz vatrenog oružja iz neposredne blizine ili udarcima tupotvrđim predmetima po glavi, a pritom su neke od žrtava pred smrt mučili i masakrirali. Petrova se teretilo da je hicem iz pištolja usmrtio jednu mušku osobu.

Nakon provedenoga postupka, koji je vođen u prisustvu samo jednog okrivljenika, Županijski sud u Zadru je 11. studenoga 1995. godine 18 okrivljenika proglasio krivima i osudio na zatvorske kazne u trajanju od 10 do 20 godina. Okrivljeni Petrov proglašen je krivim i osuđen na 20 godina zatvora. Prije zaključenja glavne rasprave razdvojen je postupak u odnosu na osmoricu okrivljenika, jer je ocijenjeno da raspoloživi dokazi nisu dostatni za donošenje meritorne odluke u odnosu na njih.

Izručenje Renata Petrova i obnova kaznenog postupka

Renato Petrov uhićen je u Njemačkoj na temelju Interpolove tjeralice početkom travnja 2011. godine. Izručen je Republici Hrvatskoj. U srpnju 2011. godine udovoljeno je njegovom zahtjevu za obnovom postupka.

Na glavnoj raspravi, koja je održana od rujna 2011. do rujna 2012. godine, izveden je niz dokaza. Saslušan je svjedok Bruno Ivković, koji je jedini teretio okrivljenog Petrova. Obdukcijски nalazi škabrnjskih žrtava nisu potvrdili iskaz ovog svjedoka. Nakon analize iskaza vještaka dr. Josipa Dujelle, koji je obducirao sve žrtve, sud nije mogao bilo koju od žrtava dovesti u vezu sa iskazom svjedoka Brune Ivkovića. Svjedok Mladen Uzelac, saslušan video linkom, također je opovrgao iskaz svjedoka Brune Ivkovića, koji je tvrdio da mu je upravo svjedok Mladen Uzelac pričao kako je Renato Petrov ubio stariju mušku osobu u Škabrnji 18. rujna 1991. godine. Pojasnio je da sa Brunom Ivkovićem

nije nikada razgovarao, a da sa okrivljenim Petrovom nije mogao biti u Škabrnji jer je u to vrijeme služio vojsku u Prištini. Iskaz svjedoka Ivkovića opovrgli su i drugi svjedoci saslušani putem video linka s Okružnog suda u Beogradu. Zbog nedostatka dokaza Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zadru oslobodilo je okrivljenog Petrova optužbe.

Ponovljeni postupak protiv optuženih Željka Šuputa i Milana Panića za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Korenici⁸⁰

Županijski sud u Rijeci

Kazneno djelo: ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH; nakon izmjene optužnice 26. travnja 2012. ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženici: Željko Šuput i Milan Panić

Vijeće za ratne zločine: sutkinja Jesenka Kovačić, predsjednica Vijeća, sutkinja Dina Brusić, članica Vijeća, sutkinja Ksenija Zorc, članica Vijeća

Tužitelj: Darko Karlović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci

Branitelji: Đuro Vučinić, odvjetnik iz Rijeke, izabrani branitelj opt. Šuputa; Dragan Smolić-Ročak, odvjetnik iz Rijeke, branitelj po službenoj dužnosti opt. Panića

Nakon provedenog ponovljenog postupka na Županijskom sudu u Rijeci 12. lipnja 2012. objavljena je presuda kojom su okrivljenici Željko Šuput i Milan Panić ponovno proglašeni krivima. Izrečene su im kazne zatvora, identične kao u ranije provedenom prvostupanjskom postupku: Šuputu 4 godine, a Paniću 3 godine i 6 mjeseci.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci teretilo je Šuputa i Panića da su od 15. listopada 1991. do kraja travnja 1992. u Korenici, kao pripadnici posebne jedinice milicije u sastavu oružanih snaga tzv. SAO Krajine, ratne zarobljenike Nikolu Nikolića, Milu Lukača i Pericu Bičanića, koji su sa drugim zarobljenicima bili zatočeni u prostorijama zgrade milicije bez osnovnih egzistencijalnih higijenskih uvjeta, u više navrata sa drugim pripadnicima milicije tzv. SAO Krajine u hodniku zgrade i u dvorištu udarali, vrijeđali, maltretirali ih i nad njima se izživljavali.

U travnju 2012. tužiteljstvo je izvršilo prekvalifikaciju kaznenog djela iz optužnice. Izmijenjenom optužnicom Šuputa i Panića tereti se da su kazneno djelo počinili na štetu civilnih osoba, a ne kao ranije, na štetu ratnih zarobljenika.

---

⁸⁰ Postupak je pratila i izvještavala Maja Kovačević Bošković.

Tijek prijašnjeg postupka

Presudom Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci okrivljenici su u listopadu 2008. proglašeni krivima zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika i osuđeni su na zatvorske kazne u trajanju od 4 godine (Željko Šuput) i 3 godine i 6 mjeseci (Milan Panić). VSRH je prihvatio kao osnovane žalbe okrivljenika koje su uložili zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ukinuo je prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovno raspravljanje.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud je trebao utvrdi jesu li oštećenici imali status ratnih zarobljenika, s obzirom da su u trenutku zarobljavanja bili u civilnim odijelima i bez naoružanja i zarobljeni su izvan borbenih djelovanja. VSRH je ukazao i na određene nedosljednosti u iskazima svjedoka koji su teretili okrivljenike pa je ostalo dvojbeno jesu li u počinjenju ratnog zločina u Korenici sudjelovali optuženici i, ukoliko jesu, da li su ga počinili osobno ili su sudjelovali u grupi koja ga je počinila.

VSRH je smatrao da je ostalo upitno jesu li okrivljenici počinili ratni zločin nad oštećenim Nikolom Nikolićem. Naime, oštećeni Nikolić je izjavio da Šuputa ne prepoznaje kao osobu koja ga je tukla u zatvoru u Korenici. Oštećeni Nikolić je rekao i da je bilo lakše kada su optuženici, kao pripadnici tzv. 13. Garave brigade, preuzeli zatvor, da nisu dopustili da se zatvorenici tuku. Tvrdio je kako ga je upravo Milan Panić spasio od klanja, a pojasnio je da nije točno da je pred istražnim sucem izjavio da ga je Panić „razbio“ prvi dan kada je dospio u zatvor. Za VSRH ostalo je sporno da li su okrivljenici počinili kazneno djelo, s obzirom da su sa svojom postrojbom preuzeli zatvor tek 2-3 mjeseca nakon što su oštećenici ondje dovedeni. VSRH je ukazao i na proturječnosti u svjedočenjima Perice Bičanića u istrazi i na glavnoj raspravi. U istrazi je tvrdio da su ga okrivljenici tukli, a na glavnoj raspravi da ga nisu tukli već omalovažavali i vrijeđali. Nadalje, svjedok Dražen Rendulić je tvrdio da je Pericu Bičanića okr. Šuput jednom udario te da misli da je okr. Panić tukao i Bičanića i Nikolu Nikolića. Po VSRH, ostalo je neutvrđeno je li istinita tvrdnja Perice Bičanića da ga Panić nije tukao ili tvrdnja Rendulića da jest. Jedini svjedok koji je dosljedno teretio oba okrivljenika je Mile Lukač. Tvrdio je da su ga obojica tukli, a da je specijalnost Šuputa bila udarac nogom u glavu iz okreta. VSRH i u ovom je slučaju tražio od prvostupanjskog suda da u ponovljenom postupku dovede u vezu iskaz ovog svjedoka sa iskazima ostalih. Konačno, prema popisu pripadnika Policijske stanice Titova Korenica okrivljenici su od 3. prosinca 1990. evidentirani kao pripadnici rezervnog sastava, koji nisu svakodnevno obnašali dužnost, već samo u izvanrednim okolnostima, tako da je u ponovljenom postupku trebalo preispitati zaključak da su okrivljenici od navedenog datuma bili raspoređeni kao pripadnici posebne jedinice u Titovoj Korenici, podređeni zapovjedništvu Teritorijalne obrane, što su okrivljenici tijekom postupka i u žalbama osporavali.

O ponovljenom postupku

Ponovljeni prvostupanjski postupak započeo je 25. listopada 2011., a okončan je 12. lipnja 2012. Na sedam ročišta glavne rasprave izvedeni su brojni dokazi. Neposredno su saslušani svjedoci koji su svojim iskazima teretili okrivljenike, a na čije je nedosljednosti u iskazima upozoravao VSRH. Uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi trinaest svjedoka koji u ranijem postupku nisu teretili okrivljenike. Dana 19. i 20. ožujka 2012. u prisutnosti stranaka neposredno su u Korenici saslušana dvanaestorica svjedoka. Na kraju dokaznog postupka izvršen je uvid u materijalnu dokumentaciju u spisu.

Sud nije prihvatio dokazne prijedloge obrane jer je ocijenio da je činjenično stanje u dovoljnoj mjeri utvrđeno u odnosu na okolnosti na koje je predloženo izvođenje tih dokaza (npr. na okolnost ranjavanja prvookrivljenog, na okolnost uvjeta u zatvoru...).

Nakon provedenog prvostupanjskog postupka Vijeće je zaključilo da su zatvorenici u zatvoru u Korenici bili podvrgavani udarcima i zlostavljanju stražara, koji su to činili u grupama, tako što su zatvorenike izvodili iz ćelija na hodnik ili dvorište i skupno ih tukli palicama, nogama obuvenim u čizme i raznim predmetima. Zatvorenik koji je bio izložen zlostavljanju u pravilu nije smio gledati zlostavljače pa se neki svjedoci nisu mogli sa sigurnošću izjasniti o osobama koje su ih zlostavljale. Osim stražara, u prvo vrijeme boravka u zatvoru tukle su ih i osobe koje su izvana dolazile u zatvorske prostorije. U dokaznom postupku sud je utvrdio da su među osobama koje su tukle i zlostavljale zatvorenike bili i okrivljenici.

Svjedok Nikolić pojasnio je da je u ranijem iskazu, navodeći da je bilo lakše kada su okrivljenici preuzeli zatvor, mislio reći da je zatvorenicima bilo lakše jer okrivljenici nisu više dozvoljavali civilima da dolaze u zatvor i zlostavljaju zatvorenike. Ponovio je da su ih okrivljenici više tukli u početku, dok su bili na položajima i dolazili u zatvor, a kasnije, kada su preuzeli zatvor, zlostavljanje se smanjilo. Potvrdio je da je istina da ga je Panić „razbio“ prvog dana kada je došao u zatvor. Pri tome je mislio na dan kada je Panić preuzeo nadzor nad njima, a ne na dan kada je svjedok dospio u zatvor. Iskaz ovog svjedoka Vijeću je bio dovoljan za zaključak da su baš okrivljenici tukli zatvorenike i to u prva dva mjeseca njihova boravka u zatvoru.

U ponovljenom postupku su i svjedoku Perici Bičaniću predočene nedosljednosti u njegovim iskazima. U istrazi je rekao da su ga okrivljenici tukli, dok je na prijašnjoj glavnoj raspravi izjavio da misli da ga okrivljenici nisu tukli već vrijeđali i omalovažavali. Pojasnio je kako su okrivljenici dolazili u skupini te nije mogao ocijeniti tko ga je koliko tukao, ali istina je da su ih svi iz grupe tukli.

Iskaz svjedoka Dražena Rendulića, koji je izjavio da je Pericu Bičanića Šuput udario jednom, a da je Panić tukao i Bičanića i Nikolića, Vijeće je ocijenilo vjerodostojnim jer je potvrđen iskazima Nikolića i Lukača.

Nadalje, Vijeće je utvrdilo da su u inkrimiranom razdoblju okrivljenici bili pripadnici oružanih snaga tzv. SAO Krajine. Od 3. prosinca 1990. bili su pripadnici posebne jedinice milicije u Policijskoj stanici Titova Korenica, podređeni zapovjedništvu Teritorijalne obrane. Sjedište tzv. 13. Garave brigade bilo je u zgradi milicije u Korenici. Okrivljenici su navedeni u spisku boraca i u spisku za plaću tzv. 13. Garave brigade, iz čega nedvojbeno proizlazi da su bili pripadnici oružanih snaga tzv. SAO Krajine.

Vijeće je utvrdilo da su oštećenici Nikola NIKOLIĆ, Mile Lukač i Perica Bičanić za vrijeme boravka u koreničkom zatvoru imali status civilnih osoba, budući da su u trenutku zarobljavanja imali civilnu odjeću, bili su bez oružja, a zarobljeni su izvan borbenih djelovanja.

Iako su okrivljenici poricali počinjene kaznenog djela, Vijeće je i u ponovljenom postupku okrivljenike iznova proglasilo krivima i izreklo iste zatvorske kazne kao i u prijašnjem postupku. Kao olakotnu okolnost Vijeće je okrivljenima Šuputu i Paniću cijeno raniju neosuđivanost i obiteljske prilike, činjenicu da su se sa svojim obiteljima vratili u Republiku Hrvatsku smatrajući je svojom domovinom, kao i mladost u vrijeme izvršenja kaznenog djela. Prvooptuženom Šuputu Vijeće je kao otegotnu okolnost ocijenilo upornost u počinjenju kaznenog djela, koja se očitovala u brutalnom postupanju prema zatvoreniku Mili Lukaču, kojem je zadavao udarce nogom u glavu, pričinjavajući mu veliku bol od koje je gubio svijest, a što za posljedicu ima ozljedu trajne naravi.

Ponovljeni postupak protiv optuženog Miće Cekinovića zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – zločin u Slunju i okolnim mjestima⁸¹

Županijski sud u Rijeci

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl.120. st. 1. OKZ RH

Optuženik: Mićo Cekinović

Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ika Šarić, predsjednica Vijeća, sudac Valentin Ivanetić i sudac Zoran Sršen, članovi Vijeća

Tužitelj: Doris Hrast, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci

Branitelj: Luka Šušak, odvjetnik iz Zagreba

---

81 Postupak su pratili i o istom izvještavali Marko Sjekavica i Milena Čalić Jelić.

Prikaz i mišljenje o provedenom ponovljenom prvostupanjskom postupku

Dana 23. prosinca 2011. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci proglasilo je optuženog Miću Cekinovića **krivim** jer je, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, iako je bio dužan, propustio spriječiti, a time je podržao, ubijanje civilnog stanovništva, nanošenje ozljeda tjelesnog integriteta civilnom stanovništvu, protuzakonito i samovoljno uništavanje i pljačkanje njihove imovina, provođenje njihovog raseljavanja ili preseeljavanja te općenito nečovječno postupanje prema civilnom stanovništvu, čime je počinio **kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva**.

Provedenim dokaznim postupkom utvrđena je **optuženikova zapovjedna odgovornost**, jer iako je kao zapovjednik TO Primišlje, koja je djelovala u sastavu vojske tzv. SAO Krajine, imao znanje da su njegovo podređeni činili radnje koje ulaze u zakonski opis kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a ujedno je imao i ovlasti da takvo njihovo ponašanje spriječi, suzbije ili kazni, nije ništa u tom pogledu poduzeo. Optuženi Cekinović **proglašen je in concreto krivim zato što su njemu podređeni pripadnici jedinice TO Primišlje**:

- a) dana 14. studenoga 1991. u mjestu Gornje Primišlje **uhitili i bezrazložno izudarali civile Tomu i Milu Kosa**, a zatim ih bez pravne osnove odveli na poligon JNA pokraj Slunja, gdje su isti bili **zatvoreni**;
- b) dana 16. studenoga 1991. u Ivšić Naselju, u predgrađu Slunja, **lišili života civila Pavu Ivšića**;
- c) samovoljno **zapalili kuće Rude Ivšića, Pave Ivšića i sjenik Dane Modrušana**;
- d) **protjerali iz njihovih domova najveći dio stanovništva hrvatske nacionalnosti te odnosili stvari iz njihovih kuća**.

Optuženi Mićo Cekinović osuđen je na **kaznu zatvora u trajanju od četiri godine**.

U predmetnom kaznenom postupku **za Vijeće nije bilo sporno** da su se inkriminirani događaji zbili za vrijeme trajanja (međunarodnog) oružanog sukoba, što je nužan preduvjet za egzistiranje utuženog kaznenog djela. Nije bila sporna ni činjenica da je optuženi Cekinović bio zapovjednik TO Primišlje i da su se inkriminacije dogodile na području njegove nadležnosti i odgovornosti, a da je nad postrojbom isti nesporno imao autoritet i kontrolu.

Vijeće je presudom dijelom izmijenilo činjenični supstrat optužnice, čime u pitanje nije doveden objektivni ni subjektivni identitet optužbe. To je bitno istaknuti s obzirom da je optuženik radi vođenja ovog kaznenog postupka izru-

čen iz Bosne i Hercegovine. Tako je iz činjeničnog opisa izostavljen navod da je optuženik sudjelovao u planiranju i razradi vojne operacije napada na Slunj s ciljem zauzimanja grada i protjerivanja hrvatskog stanovništva, kao i navod da je naredio protuzakonito zavaranje civila. Zamjenski je u dispozitivu presude navedeno da je optuženik neposredno prije, za vrijeme i nakon napada i okupacije Slunja i okolnih mjesta, sa svrhom okupacije i protjerivanja hrvatskog pučanstva, postupao protivno odredbama IV. Ženevske konvencije i I. Dopunskog protokola Ženevskih konvencija. Budući da ove činjenice, koje je sud smatrao potrebnim oduzeti odnosno dodati od činjeničnog opisa djela, nisu bitne za samu radnju ostvarenja predmetnog kaznenog djela, njima nije izmjenjen identitet djela⁸² niti se njima povređuju uvjeti pod kojima je optuženik izručen Republici Hrvatskoj.

Dokaznim postupkom nedvojbeno je utvrđeno da je postrojba kojom je optuženik zapovijedao sustavno i aktivno pripremana za napad i okupaciju Slunja i okolnih mjesta, a njezini pripadnici počinili su inkriminirane radnje koje su, po načelu zapovjedne odgovornosti, optuženiku stavljene na teret. Iz izvedenih materijalnih dokaza i iskaza ispitanih svjedoka za Vijeće je nedvojbeno proizašlo da je **optuženik imao djelotvorna sredstva za sprečavanje i sankcioniranje njemu poznatih, nedopuštenih radnji, podređenih mu pripadnika TO Primišlje, koja je propustio iskoristiti.** Upravo iz tih premisa proistekla je njegova garantna obveza prema zaštićenom dobru, odnosno njegova zapovjedna odgovornost. Blanketna narav odredbe čl. 120. OKZ RH, kojim je normirano kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, proizlazi iz činjenice da se ovom zakonskom odredbom obuhvaćene inkriminacije mogu smatrati odnosnim kaznenim djelom, samo ako predstavljaju povredu vrijednosti zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom, u konkretnom slučaju odredbi Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskih protokola Ženevskih konvencija. Primjenjujući potonje odredbe na utvrđeno činjenično stanje, Vijeće je zaključilo da su oštećenici Pave Ivšić⁸³, Tomo Kos i Mile Kos nedvojbeno imali status civila i kao takvi ušli pod okrilje zaštite Ženevske konvencije. Optuženi Cekinović je proglašen krivim jer nije spriječio, suzbio niti kaznio sebi podčinjene pripadnike postrojbe, koji su uhitili, izudarali i zatvorili Tomu i Milu Kosa (sada pokojni Đuro Grubor⁸⁴ i drugi pripadnici jedinice) i usmrtili Pavu Ivšića (Nenad

82 Prema: Garačić, Ana, *Zahvati suda u činjenični opis optužbe*, Zagreb, 2004., str. 3.

83 Iz dokaznim postupkom utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi (str. 77. i 78. presude) da je oštećeni Pavo Ivšić, izašavši ispred svoje kuće, uperio pušku u pripadnike TO Primišlje i da nije htio baciti pušku pa ga je Nenad Tepavac, pripadnik TO Primišlje, usmrtio iz vatrenog oružja za što je osuđen pravomoćnom presudom VSRH broj I Kž 1265/07-7 (nota bene isti je osuđen, u odnosu na tu inkriminaciju, za kazneno djelo ubojstva, a ne za kazneno djelo ratnog zločina). Prema čl. 3. IV Ženevske konvencije i čl. 13. st. 3. Protokola II Ženevskih konvencija civilno stanovništvo kao takvo uživa zaštitu dok ne sudjeluje izravno u neprijateljstvima i za vrijeme dok ne sudjeluje u neprijateljstvima. Razjašnjenje sporne okolnosti oštećenikove naoružanosti i njegovog postupanja neposredno prije usmrćivanja bilo je odlučno za utvrđivanje optuženikove kaznene odgovornosti za usmrćivanje oštećenika od strane optuženikovog podređenog.

84 Tijekom dokaznog postupka obrana optuženika sporila je pripadnost Đure Grubora jedinici TO Primišlje, tvrdeći da je isti kao pripadnik milicije tzv. SAO Krajine bio izvan zapovjedne kontrole optuženog

Tepavac). Temeljem izvedenih dokaza Vijeće je utvrdilo da su pripadnici TO Primišlje samovoljno zapalili kuće Pave Ivšića⁸⁵, Rude Ivšića i sjenik Dane Modrušana, kao i protjerali najveći dio stanovništva hrvatske nacionalnosti iz Slunja⁸⁶ i okolice i pljačkali njihovu imovinu⁸⁷. Paljenje kuća i sjenika, koji su predstavljali objekte u civilnoj upotrebi, neovisno kojim sredstvima su zapaljeni⁸⁸, a sagledani u širem kontekstu tadašnjih događanja na području Slunja, u kojem su brojne kuće razrušene, opljačkane i spaljene, ocijenjeni su kao protuzakonito i samovoljno uništavanje imovine velikih razmjera koje nije bilo opravdano vojnim potrebama. Civilni objekti, spaljeni *tempore criminis*, nalazili su se na području nadležnosti jedinice kojom je zapovijedao optuženik. Stoga je, **u odnosu na sve *supra* izložene inkriminacije, primjenom čl. 28. st. 2. OKZ RH optuženik proglašen krivim za nečinjenje jer je propustio činjenje koje je prema svojim podređenim bio dužan izvršiti po pravilima međunarodnog humanitarnog prava.**

Optuženik je, s obzirom da se od početka kaznenog postupka nalazi u pritvoru te stoga nije mogao ostvarivati prihode, **oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka** jer je sudsko vijeće procijenilo da bi plaćanje istih dovelo u pitanje uzdržavanja njega samoga i po njemu uzdržavanih članova obitelji.

Primjenjujući **zakonske odredbe o ublažavanju kazne** Vijeće je optuženiku izreklo **kaznu manju od zakonskog minimuma** propisanog za predmetno kazneno djelo, koji iznosi 5 godina. Primjena odredaba o ublažavanju kazne u obrazloženju presude nije detaljnije elaborirana. Optuženikova ranija neosuđivanost cijenjena je kao **olakotna okolnost**, a kao **otegotna okolnost** cijenjena je društvena opasnost dokazanog mu kaznenog djela. Kao olakotnu okolnost Vijeće optuženiku nije uvažilo činjenicu da je spasio život svjedoku Juraju Jurašinu, *tempore criminis* pripadniku ZNG-a, što je potonji naglašavao u svim svojim svjedočkim iskazima.⁸⁹

Cekinovića. Cijeneći pojedinačne materijalne i personalne dokaze, a zatim ih dovevši u međusobnu vezu, Sudsko vijeće ocijenilo da je optuženik, kao zapovjednik TO Primišlje bio nadređen Đuri (Đuki) Gruboru (str. 72-76. presude).

85 Svjedok Juraj Jurašin izjavio je da je kuća Pave Ivšića bila cijela i nezapaljena kada je on u vrtu kraj kuće pokapao Pavino tijelo, i onda kada ga je optuženik vodio na Ivšić Brdo tražiti minska polja (str. 24. i 82. presude), ali u tom dijelu Vijeće nije poklonilo vjeru njegovom iskazu (str. 83. presude). Vijeće je zaključilo da su kuće Pave i Rude Ivšića spaljene 16. studenoga 1991. godine, uz napomenu da taj datum nije niti presudan za utvrđivanje optuženikove kaznene odgovornosti jer se vrijeme optuženja ne odnosi samo na taj dan, već na razdoblje neposredno prije, za vrijeme i nakon napada i okupacije Slunja (str. 82-84. presude).

86 Iako iz presude proizlazi da je Slunj u trenutku napada i okupacije, 16. studenoga 1991. godine, već napustila velika većina hrvatskog stanovništva, Vijeće je našlo dokazanim da je jedinica TO Primišlje, kojom je zapovijedao optuženik, zajedno s JNA stacioniranom na vojnom poligonu pokraj Slunja i drugim postrojbama TO tzv. SAO Krajine, borbeno djelovala po gradu Slunju i okolnim mjestima, čime je nesumnjivo doprinijela protjerivanju nesrpskog civilnog stanovništva (str. 67-68. i str. 84. presude).

87 Utvrđenje Vijeća o pljački imovine protjeranog hrvatskog stanovništva od strane optuženiku podređenih pripadnika TO Primišlje obrazloženo je na str. 87. presude.

88 Iz materijalnih i personalnih dokaza u spisu proizašlo je da je u sklopu TO Primišlje djelovalo i minobacačko odjeljenje (str. 80. presude).

89 Razlog za ovakav svoj stav Vijeće je izložilo na str. 88. presude.

Oštećenici Zvonko i Milan Modrušan, koji su tijekom glavne rasprave postavili **imovinsko-pravne zahtjeve**, s istima su **upućeni u parnicu** jer rezultati provedenog kaznenog postupka nisu dali pouzdanu osnovu za odnosno presuđenje.

Kazneni postupak proveden je na visokoj profesionalnoj razini, s predanim i studioznim pristupom predsjednice Vijeća u provođenju dokaznog postupka, pri čemu su došle do izražaja sve odlike inkvizitornog postupovnog načela. Budući da je, s obzirom na optuženikovo srbijansko državljanstvo, kako raspravno i izvanraspravno, tako i apelaciono sudsko vijeće, opetovano smatralo da je nužno produljivanje pritvora zbog opasnosti od bijega te da pritvorom nije narušeno načelo razmjernosti, optuženik se nalazi u pritvoru još od 16. travnja 2009. godine, što će uskoro predstavljati cjelokupan iznos zatvorske kazne na koju je nepravomoćno osuđen.

Zaključno, mišljenja smo da je predmetni kazneni postupak protiv okrivljenog Miće Cekinovića proveden korektno, stručno i u razumnom vremenskom roku, s obzirom da je znatan broj svjedoka, iz opravdanih razloga, zbog njihovog zdravstvenog stanja i odmakle životne dobi, ispitan izvanraspravno od strane predsjednice Vijeća u mjestu njihova boravišta, pred Općinskim sudom u Karlovcu, Stalnom službom u Slunju.

Pravno rezoniranje raspravnog vijeća u skladu je s postojećom hrvatskom judikaturom u pogledu zapovjedne odgovornosti.⁹⁰

---

90 Presudom Županijskog suda u Zagrebu u predmetu II-K-rz-1/06 protiv optuženih Rahima Ademija i Mirka Norca, koju je potvrdio VSRH, stvoreni su temelji primjene koncepta zapovjedne odgovornosti u Republici Hrvatskoj. Presuda u ovom, s MKSJ-a transferiranom, predmetu detaljno je elaborirala mogućnosti kaznene odgovornosti zapovjednika za protupravna postupanja svojih podčinjenih primjenom tempore criminis važećih normi međunarodnog i domaćeg prava (čl. 86. st. 2. i čl. 87. Dopunskog protokola I Ženevskih konvencija; čl. 39. i čl. 48. st. 1. i 2. Zakona o obrani; čl. 28. OKZ RH).

TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH RASPRAVA U POSTUPCIMA ZA RATNE ZLOČINE NA ŽUPANIJSKIM SUDOVI MA U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2012. GODINI

Postupci u kojima su tijekom 2012. županijski sudovi donijeli prvostupajnske presude

	Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / pritvor	Presuda	Žrtve	Primjedbe / problemi / pitanja od važnosti za pravično sudenje
1.	<p>Zločin u Ravnim Kotarima II</p> <p>Pravomoćno okončan kazneni postupak.</p> <p>Glavna rasprava započela je u ožujku 2011. na Županijskom sudu u Zadru, no predmet je potom delegiran na Županijski sud u Splitu.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zadru broj K-DO-51/07 od 14. rujna 2009. godine.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Slobodan Denona, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zadru</p>	<p>Županijski sud u Splitu (predmet delegiran sa Županijskog suda u Zadru)</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Vladimir Žvejić, predsjednik Vijeća</p>	<p>Nebojša Baljak i Stevo Ivanšević</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Nedostupni. Sudeno im je u odsutnosti.</p>	<p>Rješenjem Županijskog suda u Splitu od 30. siječnja 2012. obustavljen je kazneni postupak.</p> <p>VSRH je 4. travnja 2012. odbio žalbu državnog odvjetništva kao neosnovanu te je postupak pravomoćno okončan.</p>	<p>Žrtve - zastrašivani, pretрпиeli tjelesne ozljede:</p> <p>Zvonko Zeić, Bore Zeić, Mile Zeić, Ivan Pačić i Stojka Pačić</p>	<p>Postupak je obustavljen jer su optužnici 1996. godine već pravomoćno osuđeni – na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina svaki. Osuđeni su da su na gotovo istovjetnom prostoru i u istom vremenskom razdoblju usmrtili petero civilnih stanovnika. Optužnicom iz 2009. teretilo ih se za mučenje, zlostavljanje, nečovječno postupanje i zastrašivanje civila na području Ravnih Kotara.</p>

<p>2. Zločin u Borovom Selu (okr. Milian Marinković)</p> <p>Završen prvostupanijski postupak</p> <p>Glavna rasprava u prvostupanijskom postupku započela je 19. siječnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-28/11 od 10. svibnja 2011. godine, nakon razdvajanja postupka u odnosu na nedostupne okrivljenike usklađena u odnosu na okr. Miliana Marinkovića 17. siječnja 2012.</p> <p>Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika te ratni zločin protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Miroslav Dasović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Darko Krušlin, predsjednik Vijeća; sudac Anto Rašić član Vijeća; sudac Ninoslav Ljubović, član Vijeća</p>	<p>Milan Marinković</p> <p>Pripadnik srpskih postrojni</p> <p>Nalazio se u pritvoru od 11. studenoga 2010. do objave prvostupanijske presude 1. veljače 2012.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 1. veljače 2012. optuženog Marinkovića proglasilo je krivim i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 16 mjeseci.</p>	<p>Žrtve - tučeni: Zvonimir Meković i Dalibor Križanović</p> <p>Optužnicom ŽDO u Osijeku optužena su petorica optuženika. Postupak protiv prisurnog Marinkovića razdvojen je od postupka protiv nedostupnih Jovana Jakovljevića, Dragana Rakonovića, Milenka Mihajlovića i Jovice Vučenića.</p>
<p>3. Zločin u Lovasu</p> <p>Završen prvostupanijski postupak</p> <p>Postupak protiv optuženih Milana Tepavca i Ilije Vorkapića 29. travnja 2009. razdvojen je u odnosu na postupak protiv nedostupnih optuženika.</p> <p>U prosincu 2010., zbog raspravne nesposobnosti opt. Tepavca, postupak protiv njega razdvojen je od postupka koji se vodi protiv Ilije Vorkapića.</p> <p>Promatrači Centra za mir Osijek prate prvostupanijski postupak od 20. travnja 2005. godine.</p>	<p>Optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj KT-265/92 od 19. prosinca 1994. i Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj K-DO-44/04 od 1. listopada 2004. spojene su u jedinstvenu optužnicu Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj K-DO-39/00, koja je u odnosu na opt. Iliju Vorkapića izmijenjena 4. studenoga 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Vlatko Miljković, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Vukovaru</p>	<p>Županijski sud u Vukovaru</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sutkinja Jadranka Kurbel, predsjednica Vijeća; sudac Berislav Matanović, član Vijeća; sudac Željko Marinić, član Vijeća</p>	<p>Ilija Vorkapić</p> <p>Pripadnik srpskih postrojni</p> <p>Jedini optuženik koji je svo vrijeme trajanja postupka prisustvovao suđenju. Branio se sa slobode od 1. listopada 2003., kada je ukinut pritvor.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru 2. veljače 2012. objavilo je prvostupanijsku presudu kojom je opt. Vorkapić oslobođen krivnje.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>- 24 osobe ubijene u minskom polju: Božo Madarac, Mijo Šalaj, Tomislav Sabljak, Slavko Stangarić, Nikola Badašnjak, Marko Vidić, Mato Hodak, Tomo Sabljak - mladi, Ivica Sabljak, Slavko Kuzmić, Petar Badašnjak, Marko Marković, Ivan Conjar, Ivan Kraljević - mladi, Ivan Pašljan, Josip Turkalj, Luka Balić, Željko Pavlič, Đurko Pavić, Darko Sotaković, Zlatko Božić, Ivan Vidić, Antun Panjek i Zlatko Panjek</p> <p>- 15 osoba teško tjelesno ozlijeđenih u minskom polju: Marko Filić, Emanuel Filić, Stjepan Peulić, Josip Sabljak, Stanišlav Franković, Milko Keser, Ivica Mujčić, Ljubo Solaković, Milan Radmilović, Zlatko Toma, Josip Gersner, Mato Kraljević, Petar Vučeta, Lovro Gersner i Dragan Sabljak</p> <p>- opljačkani: obitelji Balić, Franković, Grčanac, Pavličević i dr.</p>

4.	<p>Zločin u Baranji</p> <p>Završen peti (četvrti ponovljeni) prvostupanijski postupak.</p> <p>Glavna rasprava u pelom prvostupanijskom postupku započela je 12. siječnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj KT-136/94 od 3. travnja 2001., izmijenjena 14. ožujka 2002. godine, 4. svibnja 2006. godine i 23. ožujka 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Miroslav Dasović, zamjenik županjskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zvonko Vrban, predsjednik Vijeća, sudac Ante Kvesić, član Vijeća; sudac Mario Kovač, član Vijeća</p>	<p>Petar Mamula</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Nalazio se u pritvoru od 6. listopada 2000. do 7. svibnja 2003. godine.</p> <p>Od tada se brani sa slobode.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 10. veljače 2012., nakon provedenog petog (četvrtog ponovljenog) postupka, proglasilo je opt. Mamulu krivim i osudilo ga na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.</p>	<p>Žrtva - zlostavljan: Antun Knežević</p>	<p>VSRH četiri je puta ukidao prvostupanijske osuđujuće presude. Postupak je neudinkovit i traje nerazumno dugo – više od desetljeća. Optuženiku je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku, a oštećenika se retraumatizira učestalim pozivanjem i ispitivanjem.</p>
5.	<p>Zločin u karlovačkom naselju Sajevac</p> <p>Završen prvostupanijski postupak.</p> <p>Glavna rasprava započela je 17. prosinca 2010. godine.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-188/10 od 22. studenoga 2010., izmijenjena na glavnoj raspravi 28. veljače 2012.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Jurica liš, zamjenik županjskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Ivan Turudić, predsjednik Vijeća, suknjinja Lidija Viojak, članica Vijeća, sudac Ratko Ščekić, član Vijeća</p>	<p>Željko Gojak</p> <p>Pripadnik hrvatskih postrojbi</p> <p>U pritvoru od 22. listopada 2010.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 28. veljače 2012. proglasilo je opt. Gojaka krivim i osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina.</p>	<p>Žrtve – ubijene: Dragica Ninković i maloljetna Danijela Roknić</p>	<p>Uočen problem pohrane i čuvanja materijalnih dokaza. Vještak balističar nakon analize materijalnih dokaza iste nije vratio sudu.</p>

6.	<p>Zločin u Sunjskoj Gredi</p> <p>Završen ponovljeni prvostupajski postupak.</p> <p>Glavna rasprava u ponovljenom postupku započela je 28. ožujka 2012. godine.</p> <p><i>Prethodno je VSRH ukinuo prvostupajsku presudu u Županijskog suda u Sisku kojom je okrivljenik 20. prosinca 2010. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina.</i></p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u u Sisku broj K-DO-36/08 od 20. rujna 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Stipe Vrdoljak, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Miroslav Garac, predsjednik Vijeća; sudac Zdravko Majerović, član Vijeća, sudac Vladimir Vinja, član Vijeća</p>	<p>Milenko Vidak</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Optuženik je Hrvatskoj izručen na temelju odluke Suda za teška kaznena djela u Trabzonu, Republika Turska, te se od 4. kolovoza 2009. nalazi u pritvoru sisačkog zatvora.</p> <p>U ekstradicijskom pritvoru okrivljenik je bio od 12. sipnja 2009.</p>	<p>Nakon provedenog ponovljenog postupka Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 17. travnja 2012. proglasilo je optuženika krivim i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 6 godina.</p>	<p>Žrtva: Sijepan Sučić, smrtno stradao</p>
----	---	---	---	--	--	--

<p>7. Zločin u Tovarniku Završen prvostupnijski postupak. Glavna rasprava započela je 13. listopada 2010.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u u Vukovaru broj DO-K-34/00 od 1. veljače 2001., izmijenjena 10. travnja 2012. Genocid i ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a nakon izmijene optužnice ratni zločin protiv civilnog stanovništva i oružana pobuna Zastupnik optužbe: Miroslav Šarić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Vukovaru</p>	<p>Županijski sud u Vukovaru Vijeće za ratne zločine: sudac Nikola Bešenski, predsjednik Vijeća, sukinja Nevenka Zeiko, članica Vijeća: sukinja Zlata Sotirov, članica Vijeća</p>	<p>Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Dušan Stupar, Boško Mijlković, Dragan Sedlić, Branislav Jerković, Jovo Janjić, Mlenko Stojanović, Dušan Dobrić, Duro Dobrić, Jovan Mijlković, Nikola Tintor, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović Pripadnici srpskih postrojbi Svi optuženi nedostupni su hrvatskom pravosuđu i sudilo im se u odsutnosti. <i>Ranije je suđeno prisutnim optuženicama Mlenku Stuparu, Strahinji Ergiću, Dragoljubu Trifunoviću, Boržu Mijlkoviću, Mici Maljkoviću i Janku Ostojiću.</i> Stupar, Ergić, Trifunović i Maljković su oslobođeni, u odnosu na Ostojića optužba je odbijena, a Đorđe Mijlković osuđen je na 3 godine zatvora. Nakon uhićenja suđeno je i Aleksandru Trifunoviću, no tijekom glavne rasprave, a nakon puštanja iz pritvora pobjegao je iz RH. U odnosu na optužene Jovanu Medića i Božu Rudića postupak je obustavljen zbog smrti.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru 23. travnja 2012. objavilo je prvostupnijsku presudu kojom je, nakon prekvallifikacije djela na oružanu pobunu, odbijena optužba u odnosu na Dušana Dobrića, Đuru Dobrića i Jovana Mijlkovića. Okrivljenici Branislav Jerković, Jovo Janjić, Mlenko Stojanović i Nikola Tintor oslobođeni su optužbe. Okrivljenici Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Dušan Stupar, Boško Mijlković, Dragan Sedlić, Željko Krnjajić i Radoslav Stanimirović proglašeni su krivima i izrečene su im kazne zatvora: M. Stanimiroviću 10 godina, Srdiću 8 godina, Stuparu 6 godina, Mijlkoviću 8 godina, Sediću 6 godina, Krnjajiću 6 godina i R. Stanimiroviću 5 godina.</p>	<p>Žrtve: – ubijeni na raznim lokacijama nakon fizičkog zlostavljanja i odvođenja iz stanice milicije: Ivan Jurić, Ruža Jurić, Ante Markanović, Marko Marinković, Marko Bošnjak, Ivo Matešević, Đuro Grbić, Karlo Grbešić, Branko Latas, Tomo Gilbo, Filomena Gibo, Marko Šljaković, Mato Donković, Krešo Puljić, Ilija Dambo, Pavo Donković, Rudolf Rapp, Krešimir Puljić, Tomislav Ivković i Marin Popović – protupravno zatvoreni i fizički zlostavljani u stanicima milicije: Stjepan Lukić, Ivan Palijan, Mihajlo Dovičić, Slavko Jukić, Andrija Jurić, Ivo Markanović, Pero Nikolić, Branko Šimunović, Dražan Nakić, Đuro Dević, Marin Mitrović, Stjepan Marinović, Ilija Šimunović, Tomislav Kovačević, Pero Nikolić, Božo Bazina, Mate Čuk, Đuro Dominiković, Dražan Hajduk, Mirko Glavašević, Mirko Martuković, Ratko Dovičin, Pavo Marinković i Vinko Beljo. – zarobljeni i ubijeni: Željko Vrančić, Josip Sarčević, Antun i Berislav Šimunović, Danijel Marinković, Ivan Zelečić, Stjepan Matić – zlostavljani/privedeni na ispitivanje: Kata Kovačević, Šima Rapp, Adam Marinović, Andrija Glavašević, Tanja Palijan, Mijo Petković i njegova supruga – zlostavljani i protjerani: Marica Grčić, Đuro Grčić, Tomislav Grčić i njegova majka, Ilija Šimunović i Kata Šimunović, Mato Čuk, Genova Marinković, Kata Kovačević – opljačkani : Vlatko Glavašić, Adam Miklobošević – tjerani na prinudni rad: Stjepan Lukić, Petar Bilić, Mile Ivančić, Josip Šišić, Stipe Kovačević</p>	<p>Veliki broj optuženih kojima se sudi u jednom predmetu – svima u odsutnosti.</p>
--	--	---	--	--	--	---

<p>8. Zločin kod Mikonjić Grada II Završen prvostupanjski postupak. Glavna rasprava u prvostupanjskom postupku započela je 9. svibnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-312/10 od 3. veljače 2012. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva Zastupnik optužbe: Jurica Ilić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća; sukinja Erna Dražanić, članica Vijeća; sudac Mirko Klinčić, član Vijeća</p>	<p>Ivica Pintarić Pripadnik hrvatskih postrojbi Nalazi se na odsluženju kazne u zatvoru u Lepoglavi zbog počinjenja drugog kaznenog djela.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 9. svibnja 2012. objavilo je presudu kojom je okrivljenik oslobođen optužbe</p>	<p>Žrtve – ubijeni: jedan nepoznat muškarac i jedna nepoznata žena</p>	<p>Nedovoljno precizirana optužnica: nepoznato mjesto počinjenja, točno vrijeme počinjenja, identitet žrtava.</p>
<p>9. Zločin u Lori (okr. Miljenko Bajić) Završen obnovljeni prvostupanjski postupak. Okrivljeniku koji je ranije u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina nakon uhićenja odozad je obnovljena postupak. Glavna rasprava u obnovljenom postupku započela je 14. svibnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Splitu broj K-DO-131/02 od 25. ožujka 2002. godine, izmijenjena 13. veljače 2006. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva Optužnicu zastupa: Julijana Štapičić, zamjenica županijskog državnog odvjetnika u Splitu</p>	<p>Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: sudac Vladimir Žviždić, predsjednik Vijeća; sudac Damir Romac, član Vijeća; sukinja Ivona Rupić, članica Vijeća</p>	<p>Miljenko Bajić Pripadnik hrvatskih postrojbi Nalazi se u pritvoru</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Splitu 14. svibnja 2012. ostavilo je na snazi raniju osuđujuću presudu, osim u dijelu koji se odnosi na kaznenu sankciju, pa je okrivljeniku umjesto ranijih 6 godina izrečena kazna zatvora u trajanju od 4 godine i 6 mjeseci.</p>	<p>Žrtve: zlostavljan veći broj zatočenih civila, od kojih su Nenad Knežević i Gojko Bulović podlegli ozljedama</p>	
<p>10. Zločin u Paulin Dvoru Završen treći (drugi obnovljeni) prvostupanjski postupak. Glavna rasprava u trećem (drugom ponovljenom) postupku započela je 19. rujna 2011.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-68/2002 od 12. ožujka 2003., izmijenjena na ročištu 5. travnja 2004. Optužnicu zastupa: Miroslav Dasović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: sudac Darko Krušlin, predsjednik Vijeća; sudac Mario Kovač, član Vijeća; sudac Damir Krahulec, član Vijeća</p>	<p>Enes Viteškić Pripadnik hrvatskih postrojbi Branio se sa slobode. Od objave prvostupanjske osuđujuće presude 17. svibnja 2012. nalazi se u pritvoru.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 17. svibnja 2012. okrivljenog Viteškića proglasilo je krivim i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 11 godina.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Milan Labus, Spasoja Mlilović, Boja Grušić, Božidar Sudžuković, Bosiljka Katić, Dragutin Kečkeš, Boško Jelić, Milan Katić, Dmiljar Katić, Draginja Katić, Vukašin Medić, Darinka Vujanović, Anđa Jelić, Milica Mlilović, Petar Katić, Jovan Gavrić, Milena Rodić i Marija Sudžuković</p>	<p>Kazneni postupak traje od 2002. godine. VSRH je do sada dva puta ukinuo prvostupanjske osuđujuće presude Županijskog suda u Osijeku.</p>

11.	<p>Zločin u Petrinji</p> <p>Završen obnovljeni prvostupajski postupak.</p> <p><i>Pretihodno je Županijski sud u Sisku prihvatio zahtjev osuđenog Borislava Mikelića i, u odnosu na njega, dopustio obnovu kaznenog postupka pravomoćno okončanog presudom Okružnog suda u Sisku broj K-1393 od 9. lipnja 1993. kojom je Mikelić bio osuđen na 20 godina zatvora.</i></p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-45/12, preuzeta od Županijskog državnog odvjetništva u Sisku/Okružnog javnog tužilaštva iz Siska broj KI-9/93 od 10. ožujka 1993.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu (predmet delegiran sa Županijskog suda u Sisku)</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zejko Horvatić, predsjednik Vijeća; sudac Ratko Ščekić, član Vijeća; sudac Zdravko Majerović, član Vijeća</p>	<p>Borislav Mikelić</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi Nedostupan. Obnovljeni postupak proveden je u odsutnosti okrivljenog, na njegov zahtjev.</p>	<p>Dana 31. svibnja 2012. doneseno je rješenje o obustavi postupka. Pretihodno je tužiteljstvo obavijestilo sud da odstupa od kaznenog progona.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>- ubijen: Šefer Bučar</p> <p>- zadobili tjelesne ozljede: Nikola Drakulić, Anđelina Banadinović, Rajko Đurač, Ramiz Herelić, Đuro Vujatović i Ivo Bunjan</p>	<p>Postupak u kojem su Mikelić i još osmorica okrivljenika 1993. godine u odsutnosti osuđeni na po 20 godina zatvora primjer je pristranog i neprofesionalnog postupanja pravosuđa 90-ih godina. Na zahtjev državnog odvjetnika tijekom 2009. obnovljen je i obustavljen postupak protiv ostale osmorice okrivljenika.</p>
12.	<p>Zločin u Dajlu IV</p> <p>Završen četvrti (treći ponovljeni) prvostupajski postupak.</p> <p>Glavna rasprava u ovom postupku započela je 15. svibnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-52/08 od 4. studenoga 2008., izmijenjena (preczirana) 31. ožujka 2009. godine i na raspravu 14. ožujka 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Dragan Poljak, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Darko Krušlin, predsjednik Vijeća; sukinjinja Ružica Šamota, članica Vijeća; sudac Ante Kvesić, član Vijeća</p>	<p>Čedo Jović</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Lišen slobode 7. srpnja 2008. godine. Nalazi se u pritvoru.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 1. lipnja 2012. proglasilo je okrivljenika krivim i osuđilo na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>- ubijen: Antun Kundić</p> <p>- fizički zlostavljani: Ivan Horvat, Ivan Bodza, Karol Kremerenski, Josip Ledeničan i Emeric Hudik</p>	<p>Povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku. VSRH tri je puta ukidao prvostupajnske osuđujuće presude, kojima je okrivljenik bio osuđivan na kaznu zatvora od 5 godina – što zbog procesnih nepravilnosti što zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.</p> <p>Okrivljenik je u pritvoru od 7. srpnja 2008. Za prepostavljeni je da bi okrivljenik, da je presuda na 5 godina zatvora postala pravomoćna, već bio prijevremeno otpušten sa izdržavanja kazne zatvora.</p>

<p>13. Zločin u lovcaku kod Gilne Završen prvostupajski postupak. Glavna rasprava započela je 24. travnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-38/2005, izmijenjena na glavnoj raspravi 4. lipnja 2012. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva Zastupnik optužbe: Igor Bjelić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci</p>	<p>Županijski sud u Rijeci (predmet delegiran sa Županijskog suda u Sisku) Vijeće za ratne zločine: sudac Saša Cvjetić, predsjednik Vijeća</p>	<p>Vladimir Bekić Pripadnik srpskih postrojbi Nedostupan. Sudi mu se u odsutnosti.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci je 4. lipnja 2012., nakon što je izvršena prekrvalifikacija kaznenog djela iz optužnice na kazneno djelo oružane pobune, donijelo presudu kojom se optužba odbija.</p>	<p>Žrtva – ubijen: Milan Kapac</p>	<p>Optuženiku se sudi u odsutnosti.</p>
<p>14. Zločin u Korenici Završen ponovljeni prvostupajski postupak. Ponovljeni postupak započeo je 25. listopada 2011. <i>Prefhodno je VSRH 8. lipnja 2011. ukinuo presudu Županijskog suda u Rijeci kojom su okrivljenici 3. listopada 2008. proglašeni krivima.</i></p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Gospiću broj K-DO-24/06 od 31. siječnja 2007., izmijenjena od strane Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci 2. listopada 2008. i 26. travnja 2012. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva Zastupnik optužbe: Darko Karlović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci</p>	<p>Županijski sud u Rijeci (predmet delegiran sa Županijskog suda u Gospiću) Vijeće za ratne zločine: sutkinja Jasenka Kovačić, predsjednica Vijeća, sutkinja Dina Brusić, članica Vijeća; sutkinja Ksenija Zorc, članica Vijeća</p>	<p>Željko Šuput i Milan Panić Pripadnici srpskih postrojbi Brane se sa slobode. Optuženici su proveli u pritvoru godinu i 10 mjeseci.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Rijeci 12. lipnja 2012. proglasilo je okrivljenike krivima te osudilo na kaznu zatvora: Željka Šuputa u trajanju od 4 godine, a Milana Panića od 3 godine i 6 mjeseci.</p>	<p>Žrtve – protuzakonito zatvoreni i zlostavljani: Nikola Nikolić, Mile Lukač i Perica Bičanić</p>	

15.	<p>Zločin u Vukovaru (okrivljeni Rade Išković i Dušan Išković) Završen ponovljeni prvostupni postupak. Ponorijeni postupak započeo je 18. lipnja 2012.</p> <p><i>Pret hodno je VSRH ukinuo presudu Županijskog suda u Vukovaru od 1. listopada 2007. kojom je opt. Rade Išković bio osuđen na 3 godine i 6 mjeseci zatvora, a opt. Dušan Išković oslobođen optužbe.</i></p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj K-DO-17/02 od 11. studenoga 2002., izmijenjena 2. srpnja 2009.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zvonko Vrban, predsjednik Vijeća, sudac Damir Krahulec, član Vijeća; sudac Ante Kvesić, član Vijeća</p>	<p>Rade Išković i Dušan Išković</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Radi Iškoviću suđeno je u odsutnosti.</p> <p>Dušan Išković prisustvovao je suđenju. Branio se sa slobode.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 4. rujna 2012. proglasilo je okrivljenike krivima te osudilo na kaznu zatvora.</p> <p>Radi Iškoviću izrečena je kazna zatvora u trajanju od 8 godina, a Dušanu Iškoviću od 5 godina i 6 mjeseci.</p>	<p>Žrtva: silovana jedna ženska osoba (ime ne navodimo)</p>	<p>Ugrožena je obveza kažnjavanja počinitelja – jednom okrivljeniku suđeno je u odsutnosti, dok je drugi pobjegao iz Republike Hrvatske neposredno prije objave presude.</p> <p>Naime, Dušan Išković prisustvovao je glavnoj raspravi, no nije se pojavio na objavi presude kojom je osuđen na 5 godina i 6 mjeseci zatvora. Nakon objave presude određen je pritvor, no okrivljenik je napustio područje Republike Hrvatske.</p>
16.	<p>Zločin u Škabrnji Završen obnovljeni prvostupni postupak.</p> <p>Glavna rasprava u ovom postupku započela je 21. rujna 2011.</p> <p>Okrivljeni Petrov je presuđom Županijskog suda u Zadru od 11. studenoga 1995. u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Postupak je vođen protiv Gorana Opačića i još 25 okrivljenika, a okr. Petrov bio je četnaestoo okrivljeni.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zadru broj KT-4/192 od 22. kolovoza 1994. (podignuta protiv 26 okrivljenika), nakon razdvajanja postupka u odnosu na opt. Renata Petrova uređena 20. rujna 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Županijski sud u Zadru</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Boris Balic, predsjednik Vijeća; sudac Vladimir Mikolčević, član Vijeća; sudac Boris Radman, član Vijeća</p>	<p>Renato Petrov</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Tijekom trajanja obnovenog postupka nalazio se u pritvoru.</p> <p>Uhićen je u Njemačkoj u travnju 2011., a u srpnju 2011. izručen je Republici Hrvatskoj. Pritvor je uklinut prilikom objave prvostupnijske presude.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zadru 28. rujna 2012. donijelo je presudu kojom je okrivljenik uslijed nedostatka dokaza oslobođen optužbe.</p>	<p>Žrtva: ubijena jedna starija muška osoba</p>	<p>Renato Petrov 1995. u odsutnosti je osuđen na 20 godina zatvora, da bi, nakon izručenja i obnavljanja postupka, nepravomoćno bio oslobođen krivnje.</p>

I Sa glavne rasprave bila je isključena javnost. Sudsko vijeće promatračima Centra za mir Osijek nije dopustilo pratiti raspravu.

<p>17. Rušenje katoličke crkve u Glini</p> <p>Završen prvostupajski postupak.</p> <p>Glavna rasprava započela je 17. rujna 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj KT-56/97 od 16. srpnja 2007.</p> <p>Kazneno djelo uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Marijan Zgurić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća; sudac Vladimir Vinja, član Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća</p>	<p>Ranko Birac</p> <p>Pripadnik sprskih postrojbi</p> <p>Nedostupan. Sudi mu se u odsutnosti.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 15. listopada 2012. okrivljenika je proglasilo krivim i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 2 godine.</p>	<p>Uništeno kulturno dobro - katolička crkva Sv. Ivana Nepomuka u Glini</p>	<p>Optuženiku se sudi u odsutnosti.</p>
<p>18. Zločin u zatvorima u Gajevoj ulici u Zagrebu i u Kerestincu</p> <p>Završen prvostupajski postupak</p> <p>Glavna rasprava započela je 27. ožujka 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-384/10 od 18. studenoga 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Robert Petrovečki, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Marijan Garac, predsjednik Vijeća; sukinja Mirjana Riđjan, članica Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća</p>	<p>Stjepan Klarić, Dražen Pavlović, Viktor Ivančin, Željko Živec i Goran Štrukelj</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Svi su lišeni slobode 22. studenoga 2010. godine. Klarić, Pavlović i Ivančin u pritvoru su se nalazili do objave prvostupajnske presude 31. listopada 2012. Živec se nalazio u pritvoru do 16. srpnja 2012., a Štrukelj do 14. veljače 2012. te potom od 16. svibnja 2012. do 16. srpnja 2012.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 31. listopada 2012. optuženike je proglasilo krivima i osudilo na kazne zatvora: Klarića na 3 godine i 6 mjeseci, Ivančina na 2 godine, a Pavlovića, Živeca i Štrukelja na po godinu dana.</p>	<p>Žrtve – fizički, psihički i/ili seksualno zlostavljanje: Đorđe Jovičić, Dobroslav Gračanin, Milka Badrić, Milena Adamović, Danica Vuruna, Danica Poznanović, Zorka Hrkic, Pantelija Zec, Slobodan Kukić, Tomislav Božović, Damir Kalik, Braniko Zeljak, Milorad Đuričić, Branimir Skočić, Miodrag Nikolić, Petra Došen, Vid Ninčić, Slobodan Jasenski, Ljuban Grab, Dušica Nikolić, Borivoj Rogić, Nenad Filipović, Nebojša Kostadinović, Vojkan Živković, Nada Grab, jedna neutvrđena muška osoba, Nada Milišević, Milorad Blagojević, Miloš Crnković i Rajka Maljković</p> <p>Pri odmjeraivanju kazne, Vijeće za ratne zločine optuženima je uzelo u obzir čitav niz olakotnih okolnosti: primjereno držanje pred sudom, neosudivarost, sudjelovanje u Domovinskom ratu, značajan doprinos u ratu i činjenicu da su bez imovine, što je u konačnici dovelo do izricanja kazni znatno nižih od donje granice propisane za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Prilikom izricanja kaznene sankcije nije adekvatno valorizirano postojanje silovanja i seksualnog zlostavljanja oštećenika, kao modus počinjenja kaznenog djela ratnog zločina</p>	

19.	<p>Zločin u Novoj Graditšci Završen prvostupanijski postupak.</p> <p>Glavna rasprava je započela 9. listopada 2012.</p>	<p>Optužnica oštećenika kao tužitelja od 8. svibnja 2012. godine</p> <p>Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Dimitrije Škrpan, oštećenik, privatni tužitelj, progan preuzeo od Županijskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Krunoslav Barkić, predsjednik Vijeća; sudac Anto Rašić, član Vijeća; sudac Damir Krahulec, član Vijeća</p>	<p>Ivan Kumić Pripadnik hrvatskih postrojbi Branj se sa slobode</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku 8. studenoga 2012. donijelo je presudu kojom je okrivljeni Kumić oslobođen optužbe.</p>	<p>Žrtva – fizički i psihički zlostavljan: Dimitrije Škrpan</p>	<p>Županijsko državno odvjetništvo iz Slavonskog Broda podnijelo je istražni zahtjev protiv Ivana Kumića. Tijekom istrage ŽDO iz Slavonskog Broda odlučilo je od kaznenog progona, ali je oštećenik preuzeo kazneni progona.</p>
20.	<p>Zločin na brdu Pogledić kod Gline Završen treći (drugi ponovljeni) prvostupanijski postupak.</p> <p>Glavna rasprava u ovoj me postupku započela je 25. listopada 2010.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-03/06 od 4. rujna 2006., izmijenjena 9. svibnja 2007.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Optužnicu zastupa: Marijan Zguric, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Sisku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sukinjinja Melita Avedić, predsjednica Vijeća; sukinjinja Alenka Lešić, članica Vijeća; sudac Zeljko Milinarić, član Vijeća</p>	<p>Rade Miljević Pripadnik srpskih postrojbi Branj se sa slobode. U pritvoru se nalazio od ožujka 2006. do prosinca 2010.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku 22. studenoga 2012. donijelo je presudu kojom se optuženog Miljevića oslobađa optužbe.</p>	<p>Žrtve – ubijeni civili: Janko Kaurić, Milan Litrić, Borislav Litrić i Ante Žužić</p> <p>Optuženiku je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku.</p> <p>VSRH dva je puta ukidao prvostupanijske osuđujuće presude, kojima je okrivljenik bio osuđen na 14, odnosno 12 godina zatvora.</p> <p>Optuženik je bio pritvoren 4 godine i 9 mjeseci. Pritvor je ukinut po isteku zakonom maksimalno dopuštenog vremenskog perioda koje optuženik može provesti u pritvoru za vrijeme suđenja.</p>	

21.	<p>Zločin u Perušću</p> <p>Završen ponovljeni prvostupni postupak.</p> <p>Glavna rasprava u ovome prvostupničkom postupku započela je 16. svibnja 2012.</p> <p><i>VSRH je prethodno ukinuo presudu Županijskog suda u Zadru od 4. veljače 2011. kojom je ostavljena na snazi ranija presuda Županijskog suda u Zadru kojom je 1995. okrivljenik u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 9 godina.</i></p>	<p>Optužnica Okružnog državnog odvjetništva Zadar broj K7-9/95 od 27. lipnja 1995.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Radovan Marjanović, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zadru</p>	<p>Županijski sud u Splitu (predmet delegiran sa Županijskog suda u Zadru)</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Bruno Klein, predsjednik Vijeća; sudac Damir Romac, član Vijeća; sudac Neven Cambi, član Vijeća</p>	<p>Nikola Munjes</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Nalazi se u pritvoru od 20. listopada 2010. Izručen je iz Crne Gore.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Splitu 30. studenoga 2012. godine okrivljenog Munjesa proglasilo je krivim i izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.</p>	<p>Žrtve – zlostavljani: Duje Pešut i Grgo Pešut</p>	
22.	<p>Zločin u Berku (opt. Milorad Momić)</p> <p>Završen prvostupni postupak.</p> <p>Glavna rasprava započela je 3. studenoga 2011.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru broj K-DO-4/201 od 5. travnja 2006. (protiv 35 osoba), precizirana u odnosu na optuženika podneskom od 12. listopada 2011. te izmijenjena 31. kolovoza 2012.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Vlatko Miljković, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Vukovaru</p>	<p>Županijski sud u Vukovaru</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Nikola Bešenski, predsjednik Vijeća; sudac Milan Kojić, član Vijeća; sukinja Irena Lenić, članica Vijeća</p>	<p>Milorad Momić</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Nalazi se u pritvoru. Izručen je iz Francuske 2. rujna 2011.</p>	<p>Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru 21. prosinca 2012. donijelo je presudu kojom je optuženi Momić proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine.</p>	<p>Žrtve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>po prvotnoj optužnici:</i> - uoljena: Kata Garvanović; - tučene: Anđa Rušnov, Danica Rušnov i Mara Kujundžić <p>MaRa Kujundžić</p> <p>- <i>po optužnici izmijenjenoj 31. kolovoza 2012.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zlostavljan: Stanko Penavić 	<p>Loše provedena istraga te neprecizna optužnica nepotkrijepljena dokazima protiv okrivljenih za zločine u Berku.</p> <p>Za vrijeme glavne rasprave optužnica protiv opt. Momića je izmijenjena. Inkriminacije koje mu se stavljaju na teret potpuno su izmijenjene, pa ga se umjesto usmrćenja jedne i zlostavljanja tri ženske osobe izmijenjenom optužnicom tereti zbog zlostavljanja jednog muškarca.</p>

Postupci u kojima su glavne rasprave u tijeku

	Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / pritvor	Žrtve	Primjedbe / problemi / pitanja od važnosti za pravično suđenje
1.	<p>Zločin u Gruborima</p> <p>Prvostupanijski postupak u tijeku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 24. studenoga 2011.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-358/09 od 15. prosinca 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Robert Petrovečki, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća; sudac Mirko Klinčić, član Vijeća; sudac Marjan Garac, član Vijeća</p>	<p>Franjo Drijo i Božo Krajina</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi.</p> <p>Brane se sa slobode.</p> <p>Tijekom rasprave pritvor protiv optuženih je ukinut. Drijo se nalazio u pritvoru do 29. kolovoza 2012., a Krajina do 3. srpnja 2012.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Milica Grubor, Marija Grubor, Jovo Grubor, Jovan Grubor pok. Damjana, Miliš Grubor i Duro Karanović</p>	<p>Prostorija u kojoj se održava rasprava većinom ne može prihvatiti svu zainteresiranu javnost.</p> <p>Optužnica je podignuta i protiv Igora Benete, no postupak je u odnosu na njega obustavljen zbog smrti. Sporno je li on izvršio samoubojstvo.</p>
2.	<p>Zločin u Baćinu</p> <p>Prvostupanijski postupak u tijeku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 2. svibnja 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj KT-89/94 od 29. listopada 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Doris Hrašć, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci</p>	<p>Županijski sud u Rijeci (predmet je delegiran sa Županijskog suda u Sisku)</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ika Šarić, predsjednica Vijeća; sudac Zoran Sršen, član Vijeća; sutkinja Srebrenka Šantić, članica Vijeća</p>	<p>Branko Dmitrović, Slobodan Borojević, Milinko Janjetović, Momčilo Kovačević, Stevo Radunović, Veljko Radunović, Katica Pečić, Marjin Krivošić i Stevan Dodoš</p> <p>Marin Krivošić jedini je optuženik dostupan sudu. Izlučen je iz Crne Gore i nalazi se u pritvoru. Ostalima se sudi u odsutnosti.</p>	<p>Žrtve – ubijeni (najmanje 56): Antun Svrtačić, Marija Svrtačić, Josip Antolović, Marija Batinić, Nikola Lončarić, Soka Pezo, Mijo Čović, Ana Ferić, Stepan Sabljar, Terezija Kramarić, Filip Jukić, Antun Djukić, Marija Djukić, Ana Dikulić, Mijo Krnić, Antun Mucavac, Katarina Vradić, Marija Mlašinović, Marija Jukić, Marija Sestić, Antun Krivatić, Ana Tepić, Veronika Jukić, Soka Volarević, Kata Lončar, Marija Antolović, Katarina Alavantić, Kata Ferić, Juraj Ferić, Terezija Alavantić, Barbara Kropf, Ana Piktija, Pavao Kropf, Ruža Dikulić, Veronika Stanković, Ivan Kulišić, Sofija Dikulić - svi iz Hrvatske Dubice; Ana Blinija, Andrija Likić, Ana Lončar, Josip Blinija, Kata Blinija - svi iz Cerovljana; Mara Čorić iz Predora i trinaest za sada još neidentificiranih osoba</p>	<p>Zbog nemogućnosti dolazaka svjedoka u Rijeku predsjednica Vijeća vanraspravno ispituje svjedoke na Općinskom sudu u Hrvatskoj Kostajnici. Samo jedan optuženik dostupan je sudu. Uptina je kvaliteta optužnice.</p>

3.	<p>Zločin kod Mrkonjić Grada (BiH)</p> <p>Prvostupanjski postupak u tijeku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 28. veljače 2012.</p>	<p>Opužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-200/11 od 29. srpnja 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Robert Petrovečki, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Tomislav Jurša, predsjednik Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća; sutkinja Jadranka Mandušić, članica Vijeća</p> <p>Tihomir Šavorić, Ivica Krklec i Alen Toplek</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Tihomir Šavorić nalazi se u pritvoru jer je prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Zagrebu 24. listopada 2011. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina zbog počinjenja ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima, također u okolici Mrkonjić Grada u BiH. Ivica Krklec i Alen Toplek brane se sa slobode.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: dvije neidentificirane ženske osobe i dvojica neidentificiranih muškarca</p>	<p>Raspravno vijeće izvršilo je iz spisa iskaz drugooptuženog danog policijskim vlastima, u kojemu je priznao počinjenje, smatrajući ga nezakonitim.</p> <p>VSRH je po žalbi tužiteljstva ukinuo ovakvo rješenje Raspravnog vijeća.</p>
4.	<p>Zločin u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu</p> <p>Prvostupanjski postupak u tijeku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 9. veljače 2012.</p>	<p>Opužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-406/10 od 8. lipnja 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Silvio Sušec, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća; sudac Ratko Šešić, član Vijeća</p> <p>Tomislav Merčep</p> <p>Pripadnik hrvatskih postrojbi</p> <p>Brani se sa slobode. U pritvoru se nalazio do 5. srpnja 2012. Prvor je ukinut jer je izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu smatralo da okrivljeniku, s obzirom na uvjete u Bolnici za osobe lišene slobode, nije moguće pružiti adekvatnu liječničku skrb i potrebnu fizikalnu terapiju.</p>	<p>Žrtve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubijeni: M.C., P.I., O.S., S.I., M.V., Lj.V., Lj.H., T.K., B.V., M.I., R.P., M.G., V.M., M.M., V.S., nepoznata muška osoba nadimikom S., M.Z., M.Z., A.Z. i 24 neidentificirane osobe; - zlostavljani i nestali: P.R., K.R. i M.R. - zlostavljani: Đ.G., N.M., D.M., S.B., N.P. i B.V. 	<p>Glavna rasprava održava se u prenataloj sudnici, koja ne udovoljava uvjetima rada svih strana u postupku, osobito zastupnika oštećenika, koji sjede na mjestima predviđenima za javnost.</p> <p>Neki svjedoci-oštećenici nisu upozoreni na mogućnost postavljanja imovinsko-pravnog zahtjeva.</p>

5.	<p>Zločin u Sisku</p> <p>Prvostupanijski postupak u tječku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 21. svibnja 2012.</p>	<p>Opiužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-53/11 od 16. prosinca 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Miroslav Kraljević, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zvonko Vekić, predsjednik Vijeća, sutkinja Ružica Samola, članica Vijeća: sudac Ante Kvesić, član Vijeća</p>	<p>Vladimir Milančević i Drago Bošnjak</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Nalaze se u pritvoru</p>	<p>Žrtve:</p> <p>– ubijeni/nelistali:</p> <p>Vlado Božić, Zoran Vranešević, Branko Ojlača, Željko Vlač, Evica Vila, Marko Vila, Dušan Vila, Mlado Vila, Nikola Trivkanović, Zoran Trivkanović, Berislav Trivkanović, Jovan Crnobrnja, Rade Spanović, Stevo Ratković, Ljubica Solar, Milan Cvetojević, Petar Pajagić, Vojislav Trbulin, Stanjko Martinović, Stevo Borojević, Miloš Čalić, Vaso Jelić, Nikola Drobnjak, Miloš Brkić i Dragan Miočinović</p> <p>– protupravno uhićeni ili/ili zlostavljani:</p> <p>Stevo Brajenović, Dmitar Brajenović, Milan Slavulj, Miodrag Stojaković, Sveto Mijić, Gojko Ladević, Nenad Tintor, Živko Zvanović, Obrad Štrbac, Milan Davorinja, Stevo Miodrag, Mico Mitrović, Pero Dragojević, Ivica Bišćan, Dobrila Crnobrnja, Milorad Ratković, Blažana Ratković, Danica Ratković, Dragica Subanović, Branko Subanović, Lazo Ostojić, Danica Ostojić, Dragan Ostojić, Mirko Dragelejić, Nedeljka Dragelejić, Nikola Batula, Milica Batula, Đuro Cvetojević, Dragomir Cvetojević, Mihaljo Mrkonja, Živko Goga, Milan Vasiljević, Nikola Arnautović, maloljetni Živko Vujanović, Ranko Davidović, Ratko Mijljević, Miloš Gojić, Blagole Savić, Radivoj Crevar, Ljuban Vuksić, nepoznati civil u dobi od oko 45 godina, Boško Subotić</p>	<p>Neriješen prijevoz svjedoka iz Siska u Osijek jedan je od razloga slabog odaziva svjedoka na glavnu raspravu.</p>
----	---	--	--	---	--	--

<p>6. Zločin u Prokljšanu i Mandićima</p> <p>Fonovljeni prvostupajski postupak u tijeđu.</p> <p>Glavna rasprava započela je 19. lipnja 2012.</p> <p><i>Prefinodno je VSRH 5. travnja 2007. godine ukinuo presudu Županijskog suda u Šibeniku od 11. rujna 2002. kojom su optuženici oslobođeni optužbe.</i></p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku broj K-DO-45/01 od 1. ožujka 2002. i 11. svibnja 2007.</p> <p>Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Zvonko Ivčić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Šibeniku</p>	<p>Županijski sud u Splitu (predmet delegiran sa Županijskog suda u Šibeniku)</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ivona Rupić, predsjednica Vijeća; sudac Stanko Grbavac, član Vijeća; sudac Mladen Pivan, član Vijeća</p>	<p>Božo Bačelić, Ante Mamić, Luka Vuko i Jurica Ravlić</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Božo Bačelić nalazi se u pritvoru. Uhićen je u Njemačkoj u veljači 2012. Hrvatskoj je izručen u travnju 2012. Ostali okrivljenici brane se sa slobode.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Milica Damijanić i Nikola Damijanić (vili) i Vuk Mandrić (ratni zarobljenik)</p>	<p>Kazneni postupak vodi se od 2001. godine. Okrivljenici su se nalazili u pritvoru do donošenja prvostupajnske oslobađajuće presude. Nakon ukidanja oslobađajuće presude od strane VSRH Mamić, Vuko i Ravlić su pritvoreni, a Bačelić je pobjegao. Postupak protiv Mamića, Vuke i Ravlića nije proveden jer nije doneseno rješenje o suđenju u odsutnosti Bože Bačelića niti je doneseno rješenje o održavanju postupka. U pritvoru su se nalazili do isteka roka maksimalnog trajanja pritvora, a nakon toga su pušteni na slobodu.</p>
<p>7. Zločin u Podvožiću</p> <p>Prvostupajski postupak u tijeđu.</p> <p>Glavna rasprava započela je 8. rujna 2011., no kako od studenoga 2011. nije održano niti jedno ročište rasprava će morati započeti iznova.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj K-DO-33/10 od 18. travnja 2011.</p> <p>Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja</p> <p>Zastupnica optužbe: Gordana Križanić, zamjenica županijske državne odvjetnice u Karlovcu</p>	<p>Županijski sud u Karlovcu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Ante Ujević, predsjednik Vijeća; sutkinja Alenka Laptalo, članica Vijeća; sudac Denis Pančirov, član Vijeća</p>	<p>Marko Bolić</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Nalazi se u pritvoru</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Marijan Jakšić i Darko Tuškan</p>	<p>Posljednje ročište glavne rasprave održano je u studenome 2011. Tijekom 2012. neki svjedoci su saslušani u Srbiji, zamolbenim putem. Optuženik se svo vrijeme trajanja postupka nalazi u pritvoru.</p> <p>Predsjednik Vijeća samo djelomično upozorava svjedoke na njihova prava i obveze. Tako pojedini svjedoci nisu upozoreni na pravo da ne odgovore na pojedina pitanja, iako su pripadnici srpskih paravojnih formacija.</p>
<p>8. Zločin na Miljevačkom platonu</p> <p>Prvostupajski postupak u tijeđu.</p> <p>Glavna rasprava započela je 14. studenoga 2012.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku broj K-DO-16/02</p> <p>Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Sanda Pavlović Lučić, zamjenica županijske državne odvjetnice u Šibeniku</p>	<p>Županijski sud u Splitu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Bruno Klein, predsjednik Vijeća; sudac Davor Svalina, član Vijeća; sutkinja Marica Ščepanović, članica Vijeća</p>	<p>Ante Babac i Mišo Jakovljević</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Okrivljenici se nalaze u pritvoru.</p>	<p>Žrtva – ubijen: Miroslav Subotić</p>	

9.	<p>Zločin u Osijeku (okr. Mirko Sivić)</p> <p>Prvogostupanijski postupak u vijeću.</p> <p>Glavna rasprava započela je 29. listopada 2012.</p> <p><i>Postupak protiv okr. Sivića zbog njegove procesne nesposobnosti uslijed bolesti ranije je razdvojen od postupka protiv Branimira Glavaša i ostalih, sada već pravomoćno osuđenih.</i></p>	<p>Opijužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-2/11 od 16. travnja 2007., uskladeni u odnosu na okr. Sivića 27. listopada 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Miroslav Kraljević, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Osijeku</p>	<p>Županijski sud u Osijeku</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Krunoslav Bakić, predsjednik Vijeća; sudac Miroslav Rožac, član Vijeća; sudac Darko Krušlin, član Vijeća</p>	<p>Mirko Sivić</p> <p>Pripadnik hrvatskih postrojbi</p> <p>Brani se sa slobode</p>	<p>Žrtve – ubijeni: nepoznati muškarac te Aljia Šabanović</p>
10.	<p>Zločin u Novskoj II</p> <p>Ponovljeni postupak u vijeću. Glavna rasprava započela je 18. prosinca 2012.</p> <p>VSRH je 10. srpnja 2012. ukinuo presudu Županijskog suda u Sisku od 16. travnja 2010. kojom je Damir Vide Raguz osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, a Željko Skledar oslobođen optužbe.</p>	<p>Opijužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO -16/09 od 15. siječnja 2010., izmijenjena u travnju 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Jadranka Husić, zamjenica županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća; član Vijeća: sudac Petar Šakić, član Vijeća</p>	<p>Damir Vide Raguz i Željko Skledar</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Damir Vide Raguz je u bijegu. Sudi mu se u odsutnosti.</p> <p>Željko Skledar brani se sa slobode – u pritvoru se nalazio do objave prvostupanijske presude u ranijem postupku.</p>	<p>Žrtve – mučeni i usmrćeni: Sajtka Rašković, Mišo Rašković, Mihaljo Šeatović i Ljuban Vujić</p> <p>Jedan od predmeta u kojemu je 90-ih godina pogrešno primijenjen zakon o oprostima. Naime, za predmetni događaj postupak je vođen 1992. godine. Sudeno je opt. Raguzu i danas pokojnom Dubravku Leskoviću. Tada je Vojno tužilaštvo u Zagrebu djelo kvalificiralo ubojstvom, no Vojni sud u Zagrebu je obustavio kazneni postupak primjenivši na okrivljenike Zakon o oprostima od krivičnog progona i postupaka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske.</p>

<p>11. Zločin u Novskoj III</p> <p>Ponovljeni prvostupajski postupak u tječku.</p> <p>Glavna rasprava u ovome postupku započela je 28. studenoga 2012.</p> <p>VSRH 21. veljače 2012. ukinuo je prvostupajsku presudu Županijskog suda u Sisku kojom je objelena optužba protiv <i>Željka Beline i Dejana Milića</i>, a potvrdio je dio <i>prvostupajnske presude kojom je objeljena optužba u odnosu na Ivana Grigića i Zdravka Pleseca</i>.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-35/08 od 9. srpnja 2010., izmijenjena od strane Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (K-DO-254/12)</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnica optužbe: Jadranka Huskić, zamjenica županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Marijan Čarac, predsjednik Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća; sudac Zdravko Majerović, član Vijeća</p>	<p>Željko Belina i Dejan Milić</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi</p> <p>Brane se sa slobode.</p>	<p>Žrtve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubijene: Goranka Mileusić, Vera Mileusić i Blaženka Siabak - zlostavljani i ranjeni: Petar Mileusić <p>Nakon provedene istrage Vojno tužiteljstvo u Zagrebu odustalo je od progona Grigića i Pleseca, a protiv Beline, Leskovara i Milića nastavljen je postupak pred Vojnim sudom u Zagrebu, koji je okončan 2. studenoga 1992. donošenjem rješenja o obustavi kaznenog postupka, primjenom zakona o oprostima.</p> <p>Polom su oštećenici podnijeli kaznenu prijavu protiv istih osoba za navedeni događaj, no za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.</p>	<p>Jedan od predmeta u kojemu je 90-ih godina pogrešno primijenjen zakon o oprostima. Naime, za predmetni događaj 1992. vođena je istraga protiv Željka Beline, Ivana Grigića, Zdravka Pleseca, Dejana Milića i Zdravka Pleseca zbog kaznenih djela ubojstva i pokušaja ubojstva.</p>
<p>12. Zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice</p> <p>Treći (drugi ponovljeni) prvostupajski postupak u tječku.</p> <p>Glavna rasprava započela je 12. studenoga 2012.</p> <p>VSRH je 5. rujna 2012. ukinuo presudu Županijskog suda u Zagrebu kojom su nakon provedenog ponovljenog postupka okrivljenici proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora: Pero Đermanović na 9, Dubravko Čavić na 7 i Ljubiša Čavić na 2 godine.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-10/09 od 5. studenoga 2009.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Robert Petrovečki, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća; sutkinja Tajana Hošević Turk, članica Vijeća, sudac Tomislav Juriša, član Vijeća</p>	<p>Pero Đermanović, Dubravko Čavić i Ljubiša Čavić</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Optuženi Pero Đermanović brani se sa slobode. U pritvoru se nalazio od 6. svibnja 2009. do 12. studenoga 2012.</p> <p>Dubravko Čavić je u bjeugu. Sudi mu, se u odsutnosti. Ljubiša Čavić brani se sa slobode.</p>	<p>Žrtve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protupravno zatvoren, mučen i ubijen: Vladimir Leitć - zapaljene kuće: Steve Karanovića i Ive Karanovića 	<p>Prvostupajnske presude kojima su optužnici proglašavani krivima VSRH već je dva puta ukinuo.</p>

Postupci u kojima su glavne rasprave zakazivane, ali nisu održane

Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / pritvor	Žrtve	Primjedbe / problemi / pitanja od važnosti za pravično suđenje
<p>1. Zločin u Maji</p> <p>Ponovljeni prvostupanjski postupak trebao je započeti 29. studenoga 2012. Rasprava je odgođena zbog nedolaska optuženoga.</p> <p><i>Prethodno je VSRH 28. rujna 2010. ukinuo presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Sisku od 13. studenoga 2009. kojom je nakon provedenog obnovljenog postupka opt. Španović osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 5 mjeseci.</i></p>	<p>Optužnica Okružnog državnog odvjetništva iz Siska broj KT-53/93 od 13. kolovoza 1993.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Marjan Zguric, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Marjan Gerac, predsjednik Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća; sudac Ratko Štekić, član Vijeća</p>	<p>Milan Španović</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Branili se sa slobode.</p> <p>Dana 19. kolovoza 2009. iz Velike Britanije bio je izručen Republici Hrvatskoj.</p> <p>Tri godine i pet mjeseci proveo u ekstradiციjskom pritvoru u Ujedinjenom Kraljevstvu te zatvoru i pritvoru u Sisku. Pritvor je ukinut prilikom objave prvostupanjske presude 13. studenoga 2009.</p>	<p>Pucanje po kućama u vlasništvu: Anke Goršeta, Šime Goršeta, Stjepana Lamze i Milke Mičije;</p> <p>- otuđivanje poljoprivrednih strojeva i kućanskih aparata u vlasništvu: Milke Tusić, Ivana Mladenovića, marka Lamze i Milke Mičije</p>	<p>Primjer neprofesionalnog i pristranog optuživanja 90-ih godina.</p> <p>Španović je, kao i ostalih 18 nedostupnih optuženika, presudom županijskog suda u Sisku proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.</p> <p>Branitelj po službenoj dužnosti, koji je zastupao sve optuženike, nije uložio žalbu na prvostupanjsku presudu. Obratilo se presudi kojom je 19 osoba osuđeno na po 20 godina zatvora sadrži ukupno 2 stranice. Nakon izručenja iz Velike Britanije i obnovljenog postupka izrečena mu je kazna zatvora u točno onolikom trajanju koliko je proveo u ekstradiციjskom pritvoru u Velikoj Britaniji te zatvoru i pritvoru u Sisku.</p> <p>Postupak protiv svih ostalih suokrivljenika u prethodnih je nekoliko godina obnovljen i obustavljen.</p>
<p>2. Zločin u Banskome Grabovcu</p> <p>Glavna rasprava trebala je započeti 3. prosinca 2012. Odgođena je zbog nedolaska okrivljenika.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-8/09 od 9. svibnja 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika</p> <p>Zastupnik optužbe: Jurica Ilić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Zagrebu</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Tomislav Jurša, predsjednik Vijeća; sudac Mirko Klinžić, član Vijeća; sudac Petar Šakić, član Vijeća</p>	<p>Mirko Korelija, Miroslav Peškir i Ranko Šimulija</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Okrivljenici su nedostupni. Prebivaju na području Republike Srbije.</p>	<p>Žrtva – ubijen: Mladen Brleković</p>	

3.	<p>Zločin u Maji (okr. Milan Borojević)</p> <p>Glavna rasprava trebala je započeti 19. rujna 2012. Ođgođena je zbog nedolaska okrivljenika.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-11/03 od 7. lipnja 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Marijan Zgurić, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Sisku</p>	<p>Županijski sud u Zagrebu</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sudac Tomislav Jurša, predsjednik Vijeća</p>	<p>Milan Borojević</p> <p>Civilna osoba</p> <p>Okrivljenik je nedostupan.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Đuro Brdanić i Štefanija Brdanić</p>	
4.	<p>Zločin u Šaborskom</p> <p>Glavna rasprava je trebala započeti 10. prosinca 2012. Ođgođena je zbog nedolaska okrivljenika.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj K-DO-4/03 od 22. prosinca 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Doris Hrašć, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci</p>	<p>Županijski sud u Rijeci</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ika Šarić, predsjednica Vijeća</p>	<p>Zdravko Pejić</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi.</p> <p>Okrivljenik je nedostupan.</p>	<p>Žrtve – ubijeni: Nikola i Kata Đurnančić</p>	
5.	<p>Zločin na brdu Bršlenovica kod Plaškog</p> <p>Glavna rasprava trebala je započeti 20. studenoga 2012., ali je ođgođena zbog nedolaska svjedoka.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj K-DO-9/02 od 8. lipnja 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika</p> <p>Zastupnik optužbe: Doris Hrašć, zamjenik županijskog državnog odvjetnika u Rijeci</p>	<p>Županijski sud u Rijeci</p> <p>Vijeće za ratne zločine: sutkinja Ika Šarić, predsjednica Vijeća</p>	<p>Dušan Kovačević</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi.</p> <p>Okrivljenik je nedostupan.</p>	<p>Žrtva – ubijen: Zdravko Blondi</p>	

TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH ŽALBENIH SJEDNICA / RASPRAVA U POSTUPCIMA ZA RATNE ZLOČINE NA VRHOVNOM SUDU REPUBLIKE HRVATSKE U 2012. GODINI

Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo / zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbama / prtvor	Presuda / Rješenje	Žrtve	Primjedbe / problemi / pitanja od važnosti za pravnično suđenje
1. Zločin u Novskoj III Održana sjednica Žalbenog vijeća VSRH po žalbi na presudu kojom je Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku 19. studenoga 2010. odbilo optužbu smatrajući da se radi o presuđenju stvari.	Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-35/08 od 9. srpnja 2010. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva Zastupnica optužbe: Jasmina Dolmačić, zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske	Vrhovni sud Republike Hrvatske Vijeće: sutkinja Ana Garačić, predsjednica Vijeća; sudac Damir Kos, članovi vijeća Ranko Marijan, Miroslav Sovani i Hajrija Novoselec	Željko Belina, Dejan Milić, Ivan Grgić i Zdravko Plesec Pripadnici hrvatskih postrojbi Brane se sa slobode	VSRH 21. veljače 2012. ukinuo je prvostupanjsku odbijajuću presudu u odnosu na optužene Belinu i Milića. U odnosu na optužene Grgića i Pleseca potvrđena je prvostupanjska odbijajuća presuda.	Žrtve: – ubijene: Goranka Mileusić, Vera Mileusić i Blaženka Šabak – zlostavljan i ranjen: Petar Mileusić	Jedan od predmeta u kojemu je 90-ih godina pogrešno primijenjen zakon o oprostima. Naime, za predmetni događaj 1992. vodena je istraga protiv Željka Beline, Ivana Grgića, Dubravka Leskovara, Dejana Milića i Zdravka Pleseca zbog kaznenih djela ubojstva i pokušaja ubojstva. Nakon provedene istrage Vojno tužiteljstvo u Zagrebu odustalo je od progona Grgića i Pleseca, a protiv Beline, Leskovara i Milića nastavljeno je postupak pred Vojnim sudom u Zagrebu, koji je okončan 2. studenoga 1992. donošenjem rješenja o obustavi kaznenog postupka, primjenom zakona o oprostima. Potom su oštećenci podnijeli kaznenu prijavu protiv istih osoba za navedeni događaj, no za počinitelje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

<p>2. Zločin U Dajlu IV</p> <p>Održana sjednica žabenoj vijeća VSRH po žalbi na presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku od 15. ožujka 2011. kojom je optuženik nakon trećeg (drugog ponovljenog) postupka osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-52/08 od 4. studenoga 2008., izmijenjena (precizirana) 31. ožujka 2009. godine i na raspravi 14. ožujka 2011.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Milorad Cuculić, zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: sukinja Vesna Vrbečić, predsjednica Vijeća; sudac Damir Kos, izvjestitelj; suci Žarko Dundović, Dražen Tripalo i Marin Mircela, članovi Vijeća</p>	<p>Čedo Jović</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Lišen slobode 7. srpnja 2008. godine. Nalazi se u pritvoru.</p>	<p>VSRH je 22. veljače 2012. usvojio žalbu optuženika, uklinu prvostupnijsku presudu i predmet vratio prvostupnijskom sudu na ponovno suđenje.</p> <p>Nakon provedenog četvrtog (trećeg ponovljenog) prvostupnijskog postupka optuženik je 1. lipnja 2012. ponovno proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.</p>	<p>Žrtve: – ubijen: Antun Kundić – fizički zlostavljani: Ivan Horvat, Ivan Bodza, Karol Kremerenski, Josip Ledencičan i Emerik Hudik</p> <p>Povrijeđeno je pravo na suđenje u razumnom roku.</p> <p>VSRH tri je puta, zbog procesnih nepravilnosti ili zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ukidao prvostupnijske osuđujuće presude kojima je optuženik bio osuđivan na kaznu zatvora od 5 godina.</p> <p>Otkrivenik je u pritvoru od 7. srpnja 2008. Za prepostavliti je da bi otkrivenik, da je presuda na 5 godina zatvora postala pravomoćna, već bio prijevremeno otpušten sa izdržavanja kazne zatvora.</p>
<p>3. Zločin u Ravnim Kotarima II</p> <p>Održana sjednica žabenoj vijeća VSRH po žalbi na rješenje Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Splitu od 30. siječnja 2011. kojom je obustavljen kazneni postupak protiv otkrivenika.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zadru broj K-DO-51/07 od 14. rujna 2009.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: sukinja Senka Klarić-Baranović, predsjednica Vijeća, suci Branko Brkić i Marijan Svederović, članovi Vijeća</p>	<p>Nebojša Bajjak i Stevo Ivanišević</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Nedostupni. Sudilo im se u odsutnosti.</p>	<p>Žrtve - zastrašivani, pretrojeli tjelesne ozljede: Zvonko Zelić, Bore Zelić, Mile Zelić, Ivan Pačić i Stoja Pačić</p>	<p>Postupak je obustavljen jer su optuženici 1996. godine već pravomoćno osuđeni – na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina svaki.</p> <p>Osuđeni su da su na gotovo istovjetnom prostoru i u istom vremenskom razdoblju usmrtili petero civilnih stanovnika.</p> <p>Optužnicom iz 2009. teretilo ih se za mučenje, zlostavljanje, nečovječno postupanje i zastrašivanje civila na području Ravnih Kotara.</p>

4.	<p>Zločin u selima Općine Promina</p> <p>Održana sjednica Vijeća VSRH po žalbi na presudu Županijskog suda u Šibeniku od 24. rujna 2010. kojom je nakon provedenog ponovljenog postupka okrivljeniku izrečena kazna zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku broj K-DO-12/03 od 11. srpnja 2003.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Rajko Janković</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi Branio se sa slobode. U pritvoru se nalazio tijekom prvog prvostupajnog postupka, od travnja 2003. do objave prvostupajne presude u svibnju 2004.</p>	<p>VSRH je 28. lipnja 2012. donio presudu kojom su odbijene žalbe državnog odvjetništva i optuženika te je potvrđena prvostupajna presuda.</p>	<p>Žrtve/ošteteni: zlostavljani i/ili zastrašivani i/ili pljačkana imovina: Šime Zelić, Neda Zelić, Vlado Zelić, Anka Zelić, Neda Zelić, Anđa Čavlina, Dinka Karaga, Ante Parać, Milka Parać, Marija Parać, Ante Bračić i Marija Bračić</p>	
5.	<p>Zločin u Novskoj II</p> <p>Održana sjednica Vijeća VSRH po žalbi na presudu Županijskog suda u Sisku kojom je 16. travnja 2010. Damir Vide Raguz nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, a optuženi Željko Skledar oslobođen optužbe.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO -16/09 od 15. siječnja 2010., izmijenjena u travnju 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Višnja Lortčar, zamjenica Glavnog državnog odvjetnika RH</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: Damir Kos, predsjednik Vijeća, sudac Ranko Marijan, izvjestitelj, suci Zlata Lipnjak Bosanac, Marijan Svedrović i Vesna Vrbečić, članovi Vijeća</p>	<p>Damir Vide Raguz i Željko Skledar</p> <p>Pripadnici hrvatskih postrojbi Damir Vide Raguz je u bijegu. Sudi mu se u odsutnosti. Željko Skledar brani se sa slobode – u pritvoru se nalazio do objave prvostupajne presude u ranijem postupku.</p>	<p>VSRH je 10. srpnja 2012. ukinuo prvostupajnu presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.</p>	<p>Žrtve – mučeni i usmrćeni: Sajka Rašković, Mišo Rašković, Mihaljo Šealović i Ljuban Vujić</p>	<p>Jedan od predmeta u kojemu je 90-ih godina pogrešno primijenjen zakon o oprostima. Naime, za predmetni događaj postupak je vođen 1992. godine. Sudeno je opt. Raguzu i danas pok. Dubravku Leskoviću. Tađa je Vojno tužništvo u Zagrebu djelo kvalificiralo ubojstvom, no Vojni sud u Zagrebu je obustavio kazneni postupak primjenivši na okrivljenike Zakon o oprostima od krivičnog progona / postupaka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske.</p>

<p>6. Zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice</p> <p>Održana sjednica zašabnog vijeća VSRH po žalbi na presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu koje je nakon provedenog ponovljenog postupka okrivljenike proglasilo krivima i osudilo na kazne zatvora: Peru Đermanovića na 9, Dubravka Čavića na 7 i Ljubiša Čavića na 2 godine.</p>	<p>Opužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-10/09 od 5. studenoga 2009.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p> <p>Zastupnik optužbe: Milorad Cuculić, zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: sukinja Senka Klarić Baranović, predsjednica Vijeća; sudac Branko Brkić, izvjestitelj; suci Damir Kos, Marijan Svedrović i Lidija Grubić Radaković, članovi Vijeća</p>	<p>Pero Đermanović, Dubravko Čavić i Ljubiša Čavić</p> <p>Pripadnici srpskih postrojbi</p> <p>Optuženi Pero Đermanović brani se sa slobode. U pritvoru se nalazio od 6. svibnja 2009. do 12. Dubravko Čavić je u bijegu. Sudi mu se u odsutnosti. Ljubiša Čavić brani se sa slobode.</p>	<p>VSRH je 5. rujna 2012. ukinuo presudu Županijskog suda u Zagrebu i vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>- protupravno zatvoren, mučen i ubijen: Vladimir Leić</p> <p>- zapaljane kuće: Steve Karanovića i Ive Karanovića</p>	<p>Prvostupajnske presude kojima su optuženi proglašavani krivima VSRH već je dva puta ukinuo.</p>
<p>7. Zločin na Koranskom mostu</p> <p>Održana je rasprava pred VSRH.</p> <p><i>Prethodno je Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo pravomoćnu presudu kojom je okrivljenik osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina.</i></p>	<p>Opužnica Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj KT-48/91 od 25. svibnja 1991., posljednji puta mijenjana 6. ožujka 2007.</p> <p>Protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja</p> <p>Zastupnica optužbe: Jasmina Dolmagić, zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: sudac Žarko Dundović, predsjednik Vijeća; sudac Dražen Tripalo, izvjestitelj; suci porotnici Josip Bandić, Marija Kovačević i Dubravko Vučko</p>	<p>Mihajlo Hraštor</p> <p>Pripadnik hrvatskih postrojbi</p> <p>Brani se sa slobode</p>	<p>VSRH je 7. rujna 2012. donio presudu kojom je usvojilo žalbu tužiteljstva te je preinačilo oslobađajuću presudu Županijskog suda u Karlovcu proglasivši opt. Hraštorovu kaznu izrečenu mu je kazna zatvora u trajanju od 4 godine zatvora.</p>	<p>Žrtve:</p> <p>- ubijeni: Jovan Sipić, Božo Kozlina, Nebojša Popović, Milić Savić, Milenko Lukač, Nikola Babić, Slobodan Milovanović, Svetozar Goković, Miloš Srdić, Zoran Komadina, Mile Babić, Vaso Bižić i Mile Peurača</p> <p>- ranjeni: Duško Mrkić, Svetozar Šarac, Nebojša Jasnjić i Branko Mađarac</p>	<p>Povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku. Kazneni postupak vodi se od 1992. godine.</p> <p>VSRH tri je puta ukinuo oslobađajuće presude Županijskog suda u Karlovcu. Potom je na VSRH provedena rasprava te je Hraštor osuđen na kaznu zatvora od 8 godina, koja mu je trećestupajnskom odlukom VSRH smanjena na 7 godina. No osuđujuću presudu Vrhovnog suda zbog procesnih nepravilnosti ukinuo je Ustavni sud Republike Hrvatske. Predmet još nije pravomoćno presuđen, jer na drugostupajnsku presudu VSRH od 7. rujna 2012. stranke imaju pravo žalbe.</p>

8.	<p>Zločin u Suknvcima i Oklaju</p> <p>Održana sjednica žalbenog vijeća VSRH po žalbi na presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Šibeniku od 20. svibnja 2011. kojom je opt. Goran Amanović oslobođen optužbe.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku broj K-DO-30/06 od 27. prosinca 2010.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p>	<p>Goran Amanović</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Tijekom prvostupanijskog postupka nalazio se u pritvoru šibenskog zatvora. Republici Hrvaskoj izručen je iz Bosne i Hercegovine.</p>	<p>VSRH je 13. rujna 2012. uvažio žalbu državnog odvjetništva, ukinuo prvostupanijsku oslobađajuću presudu i predmet vratio sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.</p>	<p>Žrtve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - smrtno stradao od posljedica premlaćivanja: Kristo Čola; - žrtva silovanja ženska osoba (ime ne navodimo); - žrtva pokušaja silovanja: ženska osoba (ime ne navodimo); - zlostavljan: Staniko Bara 	
9.	<p>Zločin u Selkovcu i Šatornji</p> <p>Održana sjednica žalbenog vijeća VSRH po žalbi na presudu kojom je Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku 14. studenoga 2008. otkriviljenika oslobodilo optužbe.</p>	<p>Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisku broj K-DO-21/06 od 1. kolovoza 2008. godine, izmijenjena na glavnoj raspravi 1. listopada 2008. i 14. studenoga 2008.</p> <p>Ratni zločin protiv civilnog stanovništva</p>	<p>Vrhovni sud Republike Hrvatske</p> <p>Vijeće: sudkinja Vesna Vrbečić, predsjednica Vijeća; sudac Dražen Tripalo, izvjesitelji; suci Zarko Dundović, Ana Garačić i Zlata Lipnjak Bosanac, članovi Vijeća</p>	<p>Mile Letica</p> <p>Pripadnik srpskih postrojbi</p> <p>Do objave prvostupanijske presude 14. studenoga 2008. godine nalazio se u pritvoru.</p>	<p>Odluka VSRH od 10. listopada 2012. nije nam poznata.</p>	<p>Žrtva - ubijen: Franjo Sućec</p>	

CENTAR ZA MIR,
NENASILJE
I LJUDSKA PRAVA OSIJEK
Trg Augusta Šenoje 1
HR-31 000 Osijek
tel/fax: ++ 385 31 206 886
e-mail: centar-za-mir@centar-za-mir.hr
web: www.centar-za-mir.hr

DOCUMENTA – Centar za
suočavanje s prošlošću
Selska 112 c
HR-10 000 Zagreb
tel: ++ 385 1 457 2398
fax: ++ 385 1 549 9744
e-mail: kontakt@documenta.hr
web: www.documenta.hr

GRAĐANSKI ODBOR
ZA LJUDSKA PRAVA
Selska 112 c
HR-10 000 Zagreb
tel/ fax: ++ 385 1 61 71 530
e-mail: info@goljp.hr
web: www.goljp.hr

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek
Građanski odbor za ljudska prava